

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מונקדת ומפסקת

חג הסוכות תשפ"ג

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

**4801 11th Ave,
Brooklyn NY 11219
718.384.1652**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563**

היכל הקודש

מאנסי

**32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551**

היכל הקודש

בני ברק

**רחוב הבעל שם טוב 7
052.760.5715**

היכל הקודש

וויליאמסבורג

**27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299**

היכל הקודש

בלומינגטאון

**24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804**

היכל הקודש

ירושלים

**רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150**

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

1 **טירא** - לטרוף לקחות מראש חדש איה, שדרי מכרה לו באחריות. יכלי לטייר -
2 לקחות. את בר חד בניסן את - ושטרך קודם, ושלא כרין נעלה נמך. מאי תקנתה -
3 דאי. נכתבו הרהא לחדדי - יבקש מאת חברו בר חמשה בניסן, ומסור לו שטר,
4 וכתבו לו הטרעא עלוי לטרוף לקחות. ואם יצטרך לו בר חד בניסן את - אמור להם:
5 אני בא לטרוף בשבילי מנתע של ומניע בניסן,
6 שדרי לשנינו מכרה באחריות, ואני בא
7 בטרעא עליכם מכנה. ואם יאמרו לו הוא
8 קדם, ואת בר עשרים ותשעה בניסן הית -
9 אמור להם: אינו בא ממות עמי. **משנה** ומבי
10 **את שדיו** - המושעבד לבתוכות. הראשונה -
11 שנשא תחלה. השניה מוציאה - כשימות
12 בעלה. וכן וכן אפי' בעלת אוב -
13 מפרש בגמרא. **גמרא** בשקנו מידו - ואמרין
14 ב"בבבוב לאשטר, דרובא רבוי מידו - מנמיה
15 של שקק עק מידו. מקחו כפי - משמע
16 לגמרי, ואפילו בחיי הבעל. ובבבא בירא
17 מומקתין לא באות מאותן שלש שדיות. או הית
18 לה לבתוכותה. או כתב לה בתוך התוכה, או
19 שהביטעו לה שום משלה. כתב לאשון - שטר
20 מבר על שדה אחת. ולא תחמה לו - לא דרית
21 באותו מבר. וכבש שטר אחר ללוקח שני על
22 שדה אחת. ותחמה לו. אבדי בתוכה - אם
23 אין שם בני חורין. שדרי דראשון אומר: הנתתי
24 לך מקום לגבות הימנו. יכולה היא שתאמר בו
25 - מן השני תגבה. ורבי - דסתמינהו למשנתה:
26 הבא בתוכותה סתם לן כרבי מאיר. ובמסכת
27 גיטין סתם לן מקוח בעל. כרבי יהודה. אמר רב
28 **אב** - מנתינת כשיחיה גורשה ואחר כך
29 כתבה לו לקוח. כן רב אשי אמר - אפילו
30 בישראל תחתי. ותחיהו סתמי כרבי מאיר.
31 ומנתינת דניסן. דלוקח מן האישי חזר ולקח מן
32 האשה לחבי מקוח בעל. דער כאן לא קאמר
33 רבי מאיר בברייתא: איבדה אפולה ליה. אלא
34 בשני לקחות. הוא חזין ובראש לא עשהה
35 נתח חר לבעלה. הלכך לא מציע למעמי בר
36 תחמה לשני - נתח חר עשיתי לבעלי
37 ושתיתין - דרובא. דאשמעינן מינה: תחמה
38 קיימת. בדבתי - הבעל לאחר קודם ליה. ולא
39 תחמה לו ולא תחמה. אישיתורן בני חרי -
40 לאחי שלוקח לקחות. אישיתורן - נתקללו.
41 מראשון מיחא תני - שדרי נתקלקל וזכחה
42 במקום שהיה לה לגבות. והיה לה באישיתורן.
43 ועוד תניא - מיראשון לא תגבה חרי גרטיס.
44 התם איהו דאפסי אנפשה - וכולה רבא
45 קאמר לה. לא תניא מאי איבדה בתוכה -
46 משני. דאף מיראשון איבדה אפולה ליה. וכל
47 נפשוט מינה אישיתורן בני חרי לא טריף
48 משמעבדי. והדום היה דאברה בתוכה. הוא
49 דקתן אין לו על לוקח ראשון כלום - חד
50 טעמא הוא. ואל דאי חדר גבי מיראשון -
51 משוט דאפסי נפשתי בדימ, כחבש לשני דין
52 ודרימס אין לו נעך, ולא דמי אישיתורן.
53 **מקום לגבות הימנו. התם איהו דאפסיד נפשתי בדימ. ואל דמי אישיתורן.**
54 **הוא**

מיראשון מאיר ואליהו. אמר ליה: יכלי למימר לך:
בר חד בניסן את. מאי תקנתיה? נכתבו הרהא
להרדי. משנה מי שיהיה נשוי שתי נשים, ויכר
את שדיו. וכתבה ראשונה ללוקח. דיון ודרימס אין
לי עמך. - השניה מוציאה מהלוקח, וראשונה מן
האנייה. והלוקח מן הראשונה. והזרות הילתה. עד
שיעשו פשרה ביניהם. וכן בעל חוב. וכן אשה בעלת
חוב. גמרא ובי פקבה ליה מאי הוי? והתניא:
האומר להכירו. דיון ודרימס אין לי על שדה זו
ואין לי עסק בה. ודין מוסלקת המנה. - לא אמר
כלום! הקא במאי עסקינו - נחת רוח עשיתי לבעלי? מי
לא תנן: לקח מן האישי וחזר ולקח מן האשה - מקחו
בכפל. אלקא: יכולה היא שתאמר. נחת רוח עשיתי
לבעלי? אמר רב יורא אמר רב הספא: לא קשיא;
הא - רבי מאיר, הא - רבי יהודה. דתניא: פקב
לראשון ולא התקמה לו, לשני ותחמה לו - איבדה
בתוכה, ורבי מאיר. רבי יהודה ורבי יוחנן: יכולה
לכבש על? ורבי סתם לה קבא פריבי מאיר וסתם
לה התם פריבי יהודה? אמר רב פפא: בגרושה,
ודבריה הכל. רב אשי אמר: פוקה רבי מאיר היא; ועד
כאן לא קאמר רבי מאיר התם - אלא בשני לקחות,
דאמרי לה: אי איתא דנתת רוח עבדת - לקאמ
איני עך למעבדה, אבל בלוקח אחר - אפילו רבי
אין נפרעין מבימסין מושועבדין במקום שיש נסמים
בני חורין, ואפילו זה זבבורתי. איבעיא להו: אישיתורן
בני חרי, מהו דליכרוף ממושעבדי? תא שמע: פקב
לראשון ולא התקמה לו, לשני ותחמה לו - איבדה
בתוכה, דברי רבי מאיר. ואי סלקא דעתך אישיתורן
בני חרי מרופי ממושעבדי, נתי דאיבדה בתוכה משני
מראשון מיחא תנינא! אמר רב נחמן בר יצחק:
מאי איבדה משני. איבדה משני. ועוד, תנאי
דברי: תנאי - דאיבדה לנמי מושמע. ועוד, תנאי:
לוה מן החיר ויכר נכסיו לשנים, וכתב בעל חוב
ללוקח שני. דיון ודרימס אין לי עמך. - אין לי על
לוקח ראשון כלום, מפני שכולו לומר: הנתתי לך
וא

קאמר רב - בדאמר לך חוק וקני' בחדי שטרו ולתרוין ראשון לא קשה כחלי את.

הבי

1 **התם** איהו גימסא ישנה מתרנין דכתבה לאחר, חר לאחרי שני. הוא מכלל דרמי רבא (שדרי אחרי) ולא תחמה לו. ולשניא דרך משנה דקמשיני נקט. ואל אית "אשר ראשון
2 והוא ורטיסן וכתב" - דזבין ליה לאחור. וזה היה למימר.
3 **התם** איהו דאפסי נפשתי - מה שפירש בקונטרס: וכולה רבא קאמר לה - לא נורא לרבינו תם. דאם בן היה ליה למימר. אלא התם הוא דאפסי אנפשה. אלא התלמודדואו מתרין;
4 התם הוא בעל חוב. דאפסי נפשתי בדימ. ודעי דרביה עלויא לפורע. אבל אשה - ליכא למימר כל כך איהו אחר דאפסידה נפשה. והא בעת כתיבה לו לא היהא ראייה עינין
5 לגבות בברור. שדרי לא נתנה כתובה לגבות מחיים. וכן פריש רבתי נחמיה. ובמכתב מקומום בתלמוד דלא חישי לשניי אלא קושיא אחרונה. ועוד: דאינה פירכא כל כך מקמימחא, דלרב נתון
6 בר ויחזק אל משמע ליה לגמרי. אלא משני.

כתובות: מי שהיה נשוי - פרק עשירי דף צה עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - רש"י"

תוספות

1 **וּמִקְמִינָן** לבלוה בידא דלוקח - תימה מעיקרא נמי טקמיה ביד הלוקח. אמריכו מטריא
 2 למה לז דאמר. הבעל מוציא מיד הלוקח אחריו"ך מיד הבעל, ולוקח מיד
 3 "אחריו"ך ואמר רבי גופמא מינה. מצינו הבעל מיד הלוקח תחלה, אם יעשה פשרה בינו
 4 ל"אחריו"ך יספד הלוקח. ואין נראה לו. דאם כן בידא דמזד ומזד דתנן. ומשני: והם
 5 - אית להו בעל הלוקח. הכא - לוקח הוא
 6 דאית להו פסידא. מה הועילו הכהנים בתקומתו
 7 כיון דמצי למיעבר פשרה בעל אחריו"ך ויספד
 8 הלוקח אלא נראה לז: דלוא דוקא קאמר מוציא
 9 הבעל מיד הלוקחות. אלא מתוך שאם היה מוציא
 10 הבעל מיד הלוקח, הוה "אחריו"ך מוציא מיד
 11 הבעל ולוקח מיד "אחריו"ך, מעיקרא נמי מוקמינן
 12 ליה בידא דלוקח. משום דאית ליה פסידא, ולא
 13 יוכל בעל להוציא מידו.
 14 **וּכְן** בעל חוב ושני קלוחות וכו' אשה - ש
 15 לתמוה: אמאי איצטרך למתני בה הך
 16 גונגאי ויש לתמו: דרבינן, דאי מקמייתא, הוה
 17 אמרנא. באשתונה מוציא מיד השניה. כיון דאין
 18 לשנה כל כך פסידא שותבל לגבות ממנה!
 19 שיעברא של ראשונה קודם. וברין הוציא, אבל
 20 בעל חוב מלוקח - לא. ואי אשמעינן בעל חוב
 21 מלוקח - כדי שלא תנעול רלת בפני לוקח, אבל
 22 אשה בעלת חוב מלוקח - לא. לחכי שריבי
 23 בלולו.

הדרן עלך מי שהיה נשוי

24 **אלמנה** ניונת מנכסי יתומים מעשה ידיו
 25 שלחן - גרסין בירא וירא, דאי גרסין
 26 "ומעשה ידיו שלחן" בירא, הווי מבטעא ליה
 27 גמרא אי "ניונית" תנא אי "ניונית" תנן? על
 28 כרוך "ניונית" תנא, מרקיני "ומעשה ידיו שלחן" על
 29 מפי רבי. **ואין** חיבין בקבורה - ואם אמר
 30 פשיטא, דהא בעל גופיה לא מקידיב בקבורה
 31 היכי דאי לית כתובתה, מרקיני אי חייבין בקבורה
 32 תחת כתובתה ויש לתמו: דאמר גופיה קא משמע
 33 לן מתינתין, דקבורה תחת כתובתה. ואכתי לא
 34 שמעינן ליה בשום מקום במשנה. מיהו, תימה: הא
 35 דלא קניי "ואין חיבין בפרקנה", ואי משום דבעי
 36 למינני "יריש אשתא חייבין בקבורה" - האי
 37 נגד פשיטא. אלא מי יקברנה? וכי חימא בכמה
 38 ארא לאשמעינן, יודיש כתובתה חיבין
 39 בקבורה ולא ליעל בכסי מלוג - אם כן מאי
 40 איצטרך למדק ליעל מרקיני. וירשה יורשי
 41 כתובתה - איתויה אלמנה שיש לה שני יורשי.

וְהָא מַעֲשִׂים בְּכָל יוֹם, דְּתַהוּא גְבָרָא דְמִיַּשְׁבֵּן לִיה
 פְּרִיָּסָא לְחִבְרִיהּ לְעִשְׂרֵי שָׁנָיו, וְקִשׁ לְהִמְשֵׁן שָׁנָיו, וְאֵתָא
 לְמִיַּרְיָהּ וּרְבָנָהּ, וְחִבְתָּהּ לִיה מִיַּרְפָּא! הֲתָם נִמְי אִתְּהוּ
 הוּא דְאֶפְסֵדוּ אֲנַפְשֵׁיהוּ, בְּיוֹן דְּהוּוּ יְדַעוּ דְּפִדְרִיָּסָא
 עֲבִיד דְקִישׁ - לֹא אִיבְעוּ הֵוּ לְמִיּוֹבָן, וְהִלְבְּתָא:
 אִישְׁתְּרִידוּ בְּנֵי חַר־י - מִרְפָּא מִמְשַׁעְבְּדֵי. אִמְר אַבְי:
 "בְּכִסִּי לִיד וְאַחֲרִיד לְפִלּוּנִי" וְעֻמְדָה וְנִישַׁת - בְּעַל לֹאֲקָ
 הוּי, וְאִין לְ"אַחֲרִיד" בְּמִקּוּם בְּעַל פְּלוּם. כְּמָאן - כִּי
 הָא תַּמָּא. דְּהִנְיָא: "בְּכִסִּי לִיד וְאַחֲרִיד לְפִלּוּנִי" יְרֵד
 הָרֵאשִׁון וּמְכֹר - הֲשִׁנֵּי מוּצִיא מִיַּד הַלְקוּחָת, דְּכָרִי רַבִּי.
 רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר: אִין לְשִׁנֵּי אֶלָּא מַה
 שְׂשִׁירֵי רֵאשִׁוֹן. וְמִי אִמְר אַבְי וְאֶבְי: "בְּכִסִּי לִיד
 אִיהוּ רְשָׁע עָרוּם - וְהַ הַמְשִׁיא לְעֵזָה לְמִבּוֹר בְּכִסִּים
 בְּרַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל! מִי קָאִמְר "תִּיבְשָׂא"?
 "נִשְׂתָּא" קָאִמְר. וְאִמְר אַבְי: "בְּכִסִּי לִיד וְאַחֲרִיד
 לְפִלּוּנִי", וּמְכָרָהּ וּמְתָה - הַבְּעַל מוּצִיא מִיַּד הַלְקוּחָת,
 "אַחֲרִיד" מִיַּד בְּעַל. וְלֹאֲקָ מִיַּד "אַחֲרִיד", וּמוֹקְמִין
 לְבִלּוּהוּ בִּידָא דְלֹאֲקָ מִאי שְׂנָא מְהָא דְתַנְן: וְהוֹרְחוּת
 הַחֲלוּתָ עַד שְׁשִׁיעוּ פְּשָׁרָה בְּעִיָּהָן? הֲתָם אִית לְהוּ
 פְּסִידָא לְבִלּוּהוּ, הֲכָא - לֹאֲקָ הוּא דְאִית לִיה פְּסִידָא.
 אִול רַבְּרָם אִמְר לְשִׁמְעָתָה מִיַּד דְּרַב אֲשִׁי: מִי אִמְר
 אַבְי הִכִּי? וְהִאִמְר אַבְי: "בְּכִסִּי לִיד וְאַחֲרִיד לְפִלּוּנִי",
 עֻמְדָה וְנִישַׁת - בְּעַל לֹאֲקָ הוּי, וְאִין לְ"אַחֲרִיד" בְּמִקּוּם
 בְּעַל פְּלוּם. אִמְר לִיה: הֲתָם - דְאִמְר לָהּ כְּשִׁתְּוִי
 גְּפוּיָהּ, הֲכָא - דְאִמְר לָהּ כְּשִׁתְּוִי נִשְׂוָהָ. מִאי קָאִמְר
 לָהּ: "אַחֲרִיד" - לִיקְנִי, בְּעַל - לֹא לִיקְנִי. וְכֵן בְּעַל חוּב.
 תַּמָּא: וְכֵן בְּעַל חוּב וְשִׁנֵּי לְקוּחוֹת, וְכֵן אִשָּׁה בְּעַלְתָּ חוּב
 וְשִׁנֵּי לְקוּחוֹת.

הדרן עלך מי שהיה נשוי

אלמנה ניונת מנכסי יתומים - מעשה ידיו שלחן,
 ואין חיבין בקבורתה. וירשה, וירשי
 כתובתה, חיבין בקבורתה. גמרא איבעיא לה:
 "ניונית" תנן, או "ניונית" תנן? "ניונית" תנן -
 ובאנשי גליל, ולא סגי דלא רבבי לה. או דלמא:
 "ניונית" תנן, ובאנשי יהודה, ואי בעו - לא רבבי לה?
 חא

והא מעשים בכל יום - דיינין דנין, דכין דאשתוחף בני חרי - מרף משעבדי. פריסא
 2 כרם. לעשר שנים - שאיכלה עשר שנים ותחזור לבעלים בלא משהו. וכתב ליה
 3 במשלם שאי אילין תיפוק ארעא דין כל בלא חרף. וקון. איתו אפשיטא -
 4 לוקח שלקח שדה מיד הו משעבן כרם הו באשתו לאלולו עשר שנים. עבד דקיש -
 5 ודוד מלול על הלוקחות. ובסי לך אחריוך לפלוני. כי האי תנא
 6 לפנותי: נכסי לך אחריוך לפלוני. כי האי תנא
 7 כרבי שמעון דאמר מכירתו מכירה. ואמר
 8 אביי בשבי דף ב' - לקמן מוקי ליה שמועתא
 9 בתרייתא, באומר לעשאה. הבעל מוציא מיד
 10 הלוקח - אם בא לרוץ עמו ויכול הוא לזכות בדין
 11 - יכול להוציא. אחריוך - יכול להוציא
 12 מיד הבעל דאמר אביי אן "אחריוך" במקום
 13 הבעל כלום - שנתן לה כספיה עריה וניסת.
 14 אבל הלוקח לוקח אשתו. אחריוך - יכול להוציא
 15 - ליקני, בעל - לא ליקני. ולוקח מיד אחריוך
 16 - כרבי שמעון, דאמר דמכירתו דראשון מכירה.
 17 ומקמינן לה בידא דלוקח - אית ביה דין ונקטין
 18 ובפעם הוואת אם בא להוציאן מיד הלוקח, שאן
 19 הפעם הוואת דומה לאשתו, מתחלה, שנכנס
 20 לזכות לוקח או מכח מכירת האשה, ומיד האשה
 21 יכול הבעל לטעון "אי לקוחי ראשון". אבל
 22 בה, שהוציאן מיד "אחריוך", שאן הבעל זוכה
 23 אצלו בדין - אין בית דין נוקטין לבעל
 24 כדקאמר טעמיה לקמיה. וכן בעל זושני
 25 לקוחות - ראובן נושה בשמעון מנה, ולו שתי
 26 שדות. ומכרן לשנים, זו בתשמיש זו בתשמיש.
 27 וכמה בעל זוכה ללוקח עו דין ודברים אן לן
 28 עמר". בעל חוב נוטל מיד הראשון, וכאן אן
 29 לומר "ותחתיו מקום שתובנה הימנן" - שריר
 30 חובו בנגד שתחוק. ולוקח ראשון מוציא מיד
 31 השני, וכו' חזר ומציא אף הו הראשון.
 32 ולוקח שני מבעל חוב. וחרורו חלילה עד שיעשו
 33 פשרה. וכן אשה בעלת חוב - שדה לה חוב
 34 כתובתה על בעלה, ומכר שתי שדותיו לשנים.
 35 ואין בשניהם אלא כדי כתובתה, וכתבה לשני.
 36 דין ודברים אין לי עמר - האשה מוציא מיד
 37 לוקח ראשון, והוא מן השני, והאשה מן
 38 הראשון, והשני מן האשה, ולוקח ראשון מיד
 39 השני, וחרורו חלילה.

הדרן עלך מי שהיה נשוי.

משנה אלמנה ניונת. אין חיבין בקבורה -
 40 אם מתה. שרירי יורשה וביבן כתובתה
 41 מורשיה ובעל. ועליון לקבורה. שרירי בעלה
 42 יורשת כתובתה חיבין בקבורה. וכשוי שאני
 43 תחת - היא תקבור עצמה. גמרא איש
 44 גליל הווי כתובתא. אן תהא יתבת בביתו ומיתונא
 45 מנכסי כל ימי מנר אירוחיוך בביתו. באנשי
 46 יהודה - הוי כתובת: עד שירצה הירושלן ליתן
 47 לך כתובתך. לפיכך, אם רצו הירושלן - גותנין
 48 לה כתובתה ופוטרין אותה. תיונית תנן - חבי
 49 קונינ אלמנה דתונית מנכסי יתומים - מעשה
 50 ידיה שלהם. כל זמן שהם רוצים לזונה.
 51

א
 52 פירשה: "ניונית תנן", ובאנשי גליל שיהא ניונת על כרחן של תימן. והלכך מעשה ידיו
 53 שלחן. אבל לאנשי יהודה. שדומים ניונת ויכולין ללסלק - אן מעשה ידיו שלחן. או
 54 שלחן. כפי רבי.

כתובות. אלמנה יונות - פרק אחד עשר דף צו עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזון)"
רלט
רשי

1 אי אפרת בשלמא יונות נתן - וחסה לן תנא כאנשי יהודה. שפיר - איכא לאומקי
 2 ליה דשמואל - בשאינה יונות. אלא אי אפרת יונות נתן - וחסה לן כאנשי גליל,
 3 ולכא אלמנה שאינה יונות - אמאי מצינאה לעצמה יתו - וירישיה כבעל. תתוי
 4 ליה איבה - דעל כרחם וזים אותה. אבל מעשה ידיה שתקו בעלה תחת מוות -
 5 דהי לירישיה. כל מלאכות - השתבחו בפרק

6 'אף על פי' (כתובות נ"ט.) טוחנת ואופה בו.
 7 חוץ מפיזות הדוס בו' - שחן מלאכות
 8 והקצרות חיבה ודויל דבר. כדאמרין נמי מביא
 9 מסכתא (רב) שאין גרה עושה אותן לבעלה.
 10 חוץ מהתרת מעגל - שהוראה אומר. עבר
 11 כניעה הוא. מנה תפילין לית לן בה - שאין דרך
 12 עבדים לדחיה תפילין. לפס רמיה חסדו
 13 הדמיסי ועבדו מרעה - ממיס ממנו חסדים.
 14 ואית עמקא מרעה ליה מרחיבו לעיל מניה 'ותירשה'
 15 נדחה ממני. וספור ליה 'למס מרעה סוד'. מה
 16 שהפס הפסח - ולא נתקנין עניה. ואף על גב
 17 דרסקין הלכתא בפרק 'מציתא האשה'
 18 (כתובות ט"ט.) ממקרקעי ולא ממטלטלי. תלמידי
 19 ותפסה - תפסה. דסקיא - שק של עור. שקורין
 20 שטיי. אי תבעה - היובלת בידה לתמוגין.
 21 הלכך, אי נמי לא יפשה - ולא מוחלה היא. שם
 22 שלש שנים. אבל ענייה, מרלא תבעת -
 23 מלתתן. עניקה - ויהא וביא לבית דין. הלכך
 24 בשתי שנים ולא מוחלה היא. אלא לפסיע -
 25 אותן שתי שנים שעבור איבה. נתנו - ומי
 26 מונות לשנה הבאה.

19 מרעה חסד'. רב נתמן בר יצחק אומר: אף פרוק ממוני דתא שמיים, שצאמרי: "וראתי שדי
 20 יעזוב". אמר רבי אלעזר: אלמנה שתפסה מטלטלין במונותיה - מה שתפסה תפסה. תניא
 21 נמי אמר: אלמנה שתפסה מטלטלין במונותיה - מה שתפסה תפסה. וכן, כי תאת רב
 22 דמי אבי: מה מציתה בכלתו של רבי שפתי שתפסה מלאה מנות, ולא היה בה רב
 23 דכמיס לחוצה מניה. אמר רבינא: ולא אמרן אלא למווני, אבל לתבונה - במקצתן מיה.
 24 במקרקעי לה מר בר רב אשי: מאי שנא לתבונה - דמקרקעין ולא ממטלטלי, מוונות נמי -
 25 במקרקעין ולא ממטלטלי, אלא, למווני - מאי דתפסה תפסה, הכי נמי לתבונה! אמר ליה
 26 רב יצחק בר נפתלי רבינא: הכי אמרינן משמיה דרבא גותיה. אמר רבי יוחנן משמיה דרבי
 27 יוסי בן ירמיה. אלמנה ששחתה שתים ושלש שנים ולא תבעה מוונות - איכרה מוונות.
 28 השתא שתים איכרה, שלש מיכרעה? לא קשיא: פאן - בענייה, פאן - בעשריה. אי נמי:
 29 פאן - בפרוצה, פאן - בעניעה. אמר רבא: לא אמרן אלא למפרע, אבל לתבא - לא שתי.
 30 בעי רבי יוחנן: יתומים ואמהים: נתנגו, והיא אפרת: לא נמלתה, על מי להביא ראה?
 נכסי

1 תא שמע דאמר רבי יודא אמר שמואל: אלמנה מצינאה לעצמה אי אפרת בשלמא
 2 'דיונות' נתן. שפיר. קאמר - שמואל מצינאה לעצמה, אפילו בשעה שהיא יונות
 3 דהואל וקו ימלין לטקה - לא אזו כבעל, אף על גב דמועשה ידיה שלקו. אלא אי אפרת
 4 'יונות' נתן, וכאנשי גליל, אבל אפרת יהודה מעשה ידה לעצמה - אם כן הוא קאמר.
 5 שמואל: אלמנה מצינאה לעצמה - על כרך

6 לאנשי גליל הוא דאימרין ליה לאשתמעין,
 7 דלאנשי יהודה - לאשמעין מעשה ידה
 8 לעצמה וכל כולן מצינאה. ויכין דלאנשי גליל
 9 קאמר - אמאי מצינאה לעצמה? והא לידידו
 10 ואומר רבינו חם דאלמנה קאמר שמואל - קאי
 11 אמתיקת. ולא מיום דכדו ולא ביום פטיש שפיר
 12 ד'דיונות' נתן, כמו שהוכחתי. דעל כרך אליכא
 13 דאנשי יהודה קאמר שמואל. ודוקא מצינאה.
 14 דאנשי מעשה ידה לעצמה. אלא כי דכתיב ליה
 15 הקשי דשמואל ארשמואל, אדודו סבירא ליה
 16 כאנשי גליל לעיל (ד.נ.א.), ומה שפירש הקונטרס
 17 'דיונות' נתן - שפיר.
 18 דמוקימין מילתא דשמואל בשאינה יונות -
 19 קשה. דאי בשאינה יונות - שפוטאו ודע. לטא -
 20 מעשה ידה לעצמה, ולכי שכן מצינאה. דהיא
 21 כהנפשה שעל ידי דהוק, כדאמרין לעיל בריש
 22 'מצינאה אשה' (פ.א.א.) ועוד. רבי חיבי דאי נתן
 23 'דיונות' נתן למלתא דשמואל בשאינה
 24 יונות, כגון שנתנו לה הירשים שמואל, הכי נמי
 25 אי נתן 'יונות' וכאנשי גליל - מצינו למישר
 26 דמילתיה דשמואל מיירי באותה שעתה
 27 בתובנה שנתן דין, או כמיה שנתנו מעתה
 28 שאוהה - מצינאה לעצמה אפילו לאנשי גליל.
 29 מפי רבי.
 30

אבל מנה תפילין לית לן בה - אף על גב
 1 דבשלח 'האשה שנתארמלה' (כתובות
 2 כ"ח.) תניא, או שדחיה תפילין מפני רבו - לא
 3 יצא לחירות. מכל מקום אינו גריל לדחיה כל
 4 שעה. מפי רבי.
 5 **אלמנה** שתפסה מטלטלין במונותיה מה
 6 שתפסה בו. פירש דרודה בר נתן
 7 דמיידי תפסה לאור מיתו בעל. ואם אמר
 8 מאי שנא למווני מצינא תפיסה טפי מכתובה
 9 רש לומר. משום דמוני לא טרפה ממשעברי, אבל
 10 כתובה טרפה ממשעברי. ואם תאמר: אלא מעתה
 11 תועיל תפיסה תלוך סלא באריותו. ומצאת
 12 שדה שאינה שלו לאור מיתו תוכוחו הולוקח
 13 נמי באריותו. ובא בעל דוב וטרפה עם השבת
 14 קשה. שיעיל בו תפיסה בשלמא ממולה על פה לא קשיא. דאף על גב דלא טריף ממשעברי -
 15 גב לא היה לו דאורייתא דמיסין ודמיסין דלא גביא ממשעברי, דמיסין גביא בית דין - אלמנה נתן טפי. דהתפיסה הוהיה רבי. ואם תאמר: מנאן אי כרבי - אל
 16 תפיסה. מיה דלמי פריש 'דיונות' (כתובות נ"א.) אודי בכנס שש קלן אחיותו וזכי ונאכא דבנותיה. ואי כרבי שמתן כל אלעזר - כי תפסה
 17 מאי חזי? הא אמר: בכנס שאין לחם אחיותו - מוציאן לבנים מן הבנות ואומר רבי: דלעולם כרבי שמתן כל אלעזר. ודוקא לבנים מן הבנות מוציאן, אבל מן האשה - לא. והא דקא
 18 מוחיב מר בר רב אשי: מאי שנא לתבונה בו, רבא? לביע למישר. מאי תפסה תפסה - לאו משום דכתיב סבירא ליה. דהא ארורי עקיבא לא פליג. דאמר: אי תפסה מנעלה לאור מיתה. אלא
 19 דבי קאמר: מאי תפסה תפסה, כלומר ברייתא דקמי' דמועיל למונות לאור מיתה - על כרך כרבי טרפון. דנאי דתפסה תפסה. ואם כן, לרבי טרפון תפסה בו - מאי תפסה
 20 תפסה ורבי נתנאל דרולבת גולדות? פירש: דהכא מיידי בתפיסה חמיים. ודוקא למווני מצינא. אבל לתבונה לא - משום דלעיל נתנה כתובה לבנות חמיים. ופסק ב'ביתא גולדות' כריבנא.
 21 וקשה: שדריס פסק משבחה הגאונים. כמילי התלמוד הלכתא כמר בר רב אשי, בר מנפיק שבעה ואדיתא: וגם העיקר רובינא ונצאל פסקו כמר בר רב אשי, בר מנפיק שבעה וחזירי. ותבא
 22 יסמך - אבל חסן כל טורח הוא. אף על פי שכתב הרב יודיה בר נתן שראה בתשובת הגאונים: לית הלכתא כמר בר רב אשי אלא במיפק שבעה ואדיתא - דומה הוא שהלכות גולדות
 23 עצמן תופסת תחת חסדו שפסק: לית הלכתא כמר בר רב אשי במיפק שבעה ואדיתא. וריב' לומר: דמר בר רב אשי דקאמר תבא אלא אוקפתא בעלמא. ולא סבירא ליה הכי. ורבי
 24 ונצאל פסק כמר בר רב אשי. והריבה ארבותי בו לעיל, בריש 'דוחב' (פ"ה.) מפי רבי.

יתומים אומר: נתנו - אומר רבי: דמיידי ממונות שבעה, מוחב מילתא טפי נישום דרשתה ער השתא. דמיני קאפסל קאמרי. אבל ממונות דלחבא - דהאי על היתומין להביא אריה
 1 דהא רבי נתן הוא דאמר פסקא דבבא מצינא (ת.א.) וקטור ארז מביש ליה דין - אלא כולם. וקאפסל למאן דלית ליה דרבי יוחנן - ובא מודה להא מהימני לומר
 2 'פרעתי', דאי מהימני - מה העוילי הכמיס בתקנתו שתקו לא מוונותו כל שעה יאמרו 'פרעתי' מידי דהוה אבותה במקום שאין תוכיין, דכולי עלמא מודו דלא מצי אמר 'פרעתי', מהאי
 3 עטמא דפרישתי. מפי רבי.

4 עטמא דפרישתי. מפי רבי.
 5

1 נכסי בחוקת אלמנה קיימי – ואם תאמר: מה טעם ולא חשבתי נכסי בחוקת הבעל חובי? ואמי מהימני יתמי למימר "פרענר" במלוא על פה וכו' תימא דחשבתן ליה בחוקת אלמנה פני משום דמורכרת למונות לא בבית דין – אם בן דרב ושמואל. נהי דלית ליה כל העוק אחר משהש בית דין לא אמר ביה. מכל מקום כשאיברי כתובה – לא יהי

יתומין נאמנין לומר "פרענר" דכיון דמורכרת למונותה בלא בית דין. נכסי בחוקתה בן הדין וכו' תימא על דבנכסי בחוקתה. מיהו 7 וכו' תימא על דבנכסי בחוקתה. מיהו 8 מהימני לומר "פרענר", דמורכרת מילתא. מיהו 9 לה כתובה – דמורכרת פריעה נקיעת. מיהו. הדיבא 10 דאיכא עדים ששפרה לא דלימננה ושטמי י 11 לומר: אי איכא עדים – אק רבי נמי. אי נמי: מוונות שאני דכתובה מיה שפרה – נסלקה. 12 אבל מוונות – ועלמי שיה מוונות עד שמתובת 13 כתובה. הלכך רב נכסי בחוקתה פני משתובת 14 מפי רבי. ודא רמי לרא דאמרין ב"דמקביל" (בבא 15 מיצטא ק"א): יתומים אהרי. וכו' השבחה. ובעל 16 דוב אמר: הכי דהשבה. ומסקנא דמלתא: 17 ארעא. כיון דלגובינא קיימא – במאן רביא דמי. ותרע 18 דהתם מירי. כגון שרתומין מוריס שחוקין הו 19 לבגל חוב. שאבדון עשהא אפחוקי. ולרן מסיקי: 20 כיון דלגובינא קיימא – במאן רביא דמי. ותרע 21 דמיתמי עליה: ספק הו קודם ספק הו קודם – 22 קוצץ ונאו ונתן דמי. והיינו העטם: כיון דלדוקן 23 קאי – במאן דקיצן דמי. ולשם מורה בעל האילן 24 שיש לו לקצין. אלא ששואל דמיס. אם בן. ארעא 25 דלגובינא קיימא – נמי מירי כדאי ונזנא. מפי 26 רבי.

27 נשאת עליה להביא ראייה – מדרלא משבח 28 "עליה להביא ראייה אלא בשנאת – 29 שמה טעם דתקדלה כתובה וא הבעת 30 כתובה בבית דין. אפילו במונות שעברו. 31 ועליון להביא ראייה. מפי רבי. 32 רובי' ימי סבר נכסי בחוקת אלמנה קיימי – מה 33 שפירש בכנסת ר' זכרון חיי' ריקאמר 34 רבי יוסי – הינו. בשלכו נכסי היתומין שחובו 35 ללקוחות כל מה שמכרה למונות – לא נהרא 36 לרבי. מיאמר לקמין: אי נמי דרבלי עלמות בחוקת

יתמי קיימי. היינו טעמא דרבי יוסי כדבאמי. מכלל. עד השתא לא אסיק ארעתיה לרבי יוסי 37 האי טעמא ונראה לרבי דרבי יוסי פיה ביה השתא: דתרוחן שהיא מורכרת סתם – היא מורכרת 38 אלא מוכרת למונות. ולא יכלו היתומין לומר לה אם שתיה איברי מוונות. כמו שהו 39 יבולים לומר לה אם היתה כתובה אלו למונות ואלו לכתובה. והו יוכלין לומר: שאר 40 מוונות מחרלה. אבל לענין ירפת ללקוחות – אבתי לא מסיק ארעתיה. ועד דמסיק דרבלי'

עלמא נכסי בחוקת יתמי קיימי. דאו לא מני למיטר האי יפי' כל רבלי יתומים לא תוא נאמנת לומר: כלום למונות מכרתי. שרדי בחוקת יתמי קיימי. ואם תאמר: מה יפי' בן הוא השתא. 41 דאקמרה הכל מכרתי למונות ולא איבריה. וכו' אין זו אונאה? דשקך הוא. שרדי גם לכתובה מכרה ויש לומר: מאי טעמא שרתה שתיש וא שלש שנים ולא תבעה מוונתיה איברה מוונתיה 42 ודלדלא תבעה. אם בן מולתיה. ודבא ליבא למיטר הכי. דאיכא למיטר ליה חשעה חלופעם. משום שיכולה לומר: הכל מכרתי למונות. והו לפירוש הקונטרס אין זו אונאה. שאמרת 43 ללקוחות. הכל מכרתי למונות. שרדי נמו הדין גם מוונת היה לה לגבות ממשעברי. אם לא לפי שאין קטובין. כדפרשנין בגנין. ודבא תעלים ש ללקוחות לחם לאסוק ארעתידי משום 44 כתובה. לתיח מבני דרבי חייבי כשעור כתובה. הו על פני שפכרה לכתובה. כיון שיכולה לומר: הכל אהאמי. מפי רבי. ואם תאמר: הלא תנין לרבי לומר לה נתנו לך מים לגבות ממנו רבי לומר: 45 דדתי כמו אשתך בן דרבי. ודבאי ממשעברי. דאנאן ליעל. ולא שיקך ודבא למיטר: אפסדה אנפשה בדים – שרדי עשהה לברוך מוונת. אי נמי. מלקוחות שילקוח אחר שפכרה. 46 רב' יהודה סבר נכסי בחוקת יתמי קיימי ועל אלמנה להביא ראייה – לטעמא ורפישתי לעיל משום הא דשקקה. שלא תבעה מוונתיה – מוכח שרדי גם היתומים. שאמריס "נתננר" 47 קשה מבאי: ודבא – אבאי עליה וחלבי' ראייה הוא לא שפכרה נכסיס ונראה היינו טעמא ורפישתי עליה להביא ראייה – שרדי על שיקך 48 התי' למיטרה: מה העילוי והכנסים בתקנתם. אם אנפסיס לומר: פרענו מוונת שעברו. שרדי היא יכולה לתבע כל שעה חדיתל מוונת הבאין. וכן רבי. יכולה היא לכתוב: אלו למונות מכרתי 49 ואלו לכתובה מכרתי. מפי רבי. **תפשוטו** לא נהי ממונותין בן – ואם תאמר: מאי סליקא ערעה משיקרא דלא תפשוט? שי לומר: וסליקא ערעהו ורפישתי דאי משום טעם טובה. כדא בריתא 50 אל משמע מבאי: ודבא – אבאי עליה וחלבי' ראייה הוא לא שפכרה נכסיס ביה. נראה לר' **ר' ז'א** וסליקא ערעהו מוונתין – פירוש: שרדי נטילן – אלא כלומר: תבע חובי – כדא בריתא דרבי. 51 ושבו לא יוכל לגבות דמותה ממשעברי. משום הכי קאמר: אם נטילן במתנה מבני דרבי. שיכל לטרופך החוב ממשעברי. וכן משמע עירור שרדי 52 הקונטרס. ועל תרבי' שרדילי' יש "חלבי' ראייה" ודבא בריתא קלמא. ותיא שכיב מרע שאמר: הנו מאתיס וזו לפלוגי בעל 53 לה נטילן וקטל תרבי' ורעמא – כריאו לו בחובו קאמרו ומשנה דא – רבי עקיבא דיהא. הידיק לישנא יודיא. משמע דאם לא אמר אלא: הנו מאתיס וזו לפלוגי בעל חובי. ולא אמר 54 'כריאו לו. אינו נוטל שניהם ונראה: דאי היה גרס "לבעל חובי" – הוה נזנא. ודאי כי לא אמר "לפלוגי" אלא דקאמר "לבעל חובי" – משמע דבחובו קאמר. שיתנו לו. אם לא אמר 55 'כריאו לו. ויש ספירם שכתבו ביה דין. ולא כתבו ביה "לפלוגי". אבל היכא דכתב "לפלוגי בעל חובי" – ניכר מלשולחן דבמתנה קאמר שיתנו לו. ודבר זה תלוי בסבדא.

1 נכסי – הבעל. בחוקת יתמי – והיא המוציאה מהם. ועליה להביא עדים שהודו יתומים 2 במינים שלא בקלה. וכל זמן שלא תביא עדים – עד תגבה. בחוקת אלמנה קיימי – 3 שרדי ששכרבו בתנאי ביה דין. נשאת – והיא באה לתבעו מוונות על שנים שעברו. 4 עליה להביא ראייה – דמשניסאת את נכסיס בשרותיה. וכתבת אלו למונות – רש"י 5 המכירה שהיא כתובה ללקוחות. כתובה את 6 המוכר למונות. והיא מוכרת לגובי כתובה 7 ופרש בתרין קמריה. לכתובה מכרתי. וכן 8 בחה יפה – ברעיונן לפרענר. **מאי לאו כדא** 9 **פליגי דרבי יהודה דאמר** הפירוש יפה לה כבר 10 נכסי בחוקת יתמי קיימי – ואי לא פירשה מה 11 לכתובה ומה למונות. שתי כשכתבא לתבעי. 12 יאמרנו לה מה שמכרה – לכתובה מכרתי. 13 וקבלת כותבתך. ואם תאמר: אם הם בן תנו לי 14 מוונות שאבתי – הם יאמרו: נתנו לך 15 מטלילין תמיד במונותיך. והם נאמנים. ורבי 16 יוסי כבר נכסי בחוקת אלמנה קיימי – והיא 17 תחוק ביה לרצוך מוונותיה כותובה. ועליהם 18 להביא ראייה. לפיכך הסתם יפה לה. מפני 19 לקוחות שילקוח שדות מנעלה. שאם יוכלו כל 20 נכסי היתומים – תחשבו כל מה שמכרה 21 למונות. ועל הלקוחות שילקוח מנעלה תחוו 22 על כתובהה. שאם פרש' לכתובה מכרתי – 23 לא תוכל שבו לתקן למונות. ועל הלקוחות לא 24 תחוו על מוונותיה. דהנין נטיסן מ"בא. כל 25 מוציאין למונן האשה והבנת מנכסיס 26 משועבדיס. דלא ליקיף לה רעבתנאוא – 27 דרואה שמכרתי כל קרקעות אלו. סבר 28 שמכרתן למונות. מציא עליה שם 29 אלא שרעבתנאוא. ושבו אין אדם נשאה. דאי לא 30 תימא הכי – לטעמא דרבי יהודה לא משום 31 נכסי בחוקת יתמי הוא. ואר רביע רבי יוחנן – 32 עדי מה להביא ראייה: נהי דמתניא ופלוגתא 33 דרבי יהודה ורבי יוסי לא שמעי ליה. מתניתין 34 מיאד שמעי ליה. שהמנהג היה תמיד ביה 35 המדרש. תפשוטו ליה פנימיתין – ועל אלמנה 36 להביא ראייה. דמתניתין נמי מערכה לה 37 לפירוש רבבי יהודה. דעצה שוכה אבי משמעין לן 38 – דלא ליקיף לה רעבתנאוא. אי נפי דרבלי עלמא – הדיבא דאמרזו יתומים "נתננר" 39 על אלמנה להביא ראייה. ואפילו הכי לרבי יוסי הסתם יפה לה לטריפת לקוחות שבחי 40 בעלה לכתובה. כמו שפירשתי. וכדתיא אבבי קיששא.

אב

כתובות אלמנה יונת - פרק אחד עשר דף צו עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - שטיינזולץ" ריט

הוספות

1 ולא נזכר להחיא דלעיל (בבא). ראובן שמכר שדה
 2 לשמעון שלא באריות, וחור ראובן לוקח משמעון באריות, ובמקצת אמר רבא: נדו
 3 דאריות דעלמא לא קביל עלויה - אריות דקפיה מי לא קביל עלויה - לא דמי, דהתם
 4 דאי כיון שראובן לזו - דין הוא שטרפו מנת דעשה, ואין על שמעון לפרש, לא רבא
 5 לדי ראובן הנאה שקבל המעות. אבל הכא,
 6 שחורשין חיבין לו מנות - יכולה למכור
 7 ולחורשין לפרוק, שדרי בשחרות ותרופת - חוב
 8 תלמודא: נמי נפקא לו מניה, בין מה
 9 תאמר: נמי נפקא לו מניה, בין מה
 10 שהיה מוכרת למונות דאין מה שתמכור
 11 למנותה נפקא מניה שתוכל למכור בהיא כדי
 12 כתובתה. אבל למונות - אינה מוכרת אלא
 13 שלשת חודשים, ולוקח מפניגת אולם לשלשים יום.
 14 ועד: אם נאת שאת שמכרה - הלוקח לא יתן
 15 לה את ארס לשלשים יום, ולא תוכל לבודח מן
 16 למכוח, ודא מטלטלין נינהו, ומנות אבדה.
 17 **מא** - סמך לה שמע מניה שירא אין לא שירא
 18 דהוה - ואם תאמר: נביל, תני רבאון שמכר
 19 חבא, דהוה בני למיילי עביל, גבי ראובן שמכר
 20 שדה לשמעון, דאפילו אריות דנפשי לא קביל
 21 עלויה, דהא בדיק ברייתא אמרין גבי אשה,
 22 אריות דנפשה מיהא קיבלה עלה, ולא כן התם,
 23 לפי מה שפירשנו עלילי שד למר: זמרי זמרי
 24 רמי בר חמא: דבא ודא אריות דנפשה
 25 מקבלה, ואף על גב דאריות אימיה הייט
 26 מנעלמא, אבל אפשע מיהו קיבלה ולתופת
 27 ישעיה כתב ד, דהוה אשה מוכרת בהיא שלא
 28 באריות, אבל התם, שמכר לו הדיא שלא
 29 באריות - אפילו אריות דנפשה לא קביל
 30 עלויה, מפי מרי.

31 **ובין** ולא איצטריכו ליה וזו הדרי ובני - רב
 32 ובגין שנולד דעתו בשעת תפס, דבאר,
 33 לדיבון בתי אק ובין להו, דאי נתיב - הוה לזו
 34 דברים שבלב, וכן בפרק שני דקידושין (ט"ז) גבי
 35 הווא גבא חבין נכסה ארעתא למיסק לארעא
 36 וישראל - התם נמי ברבלי דעתיה, ורבי שרי
 37 אשאי מועיל בום גילוי דעת עי, שיתנה, כגון אם
 38 הוה מלוושו ארעתא למיסק לארץ
 39 ישירא, דהוה דברי שאן גרילין לכפר ארעתא
 40 דהכי - התם דאי אין מועיל גילוי דעת, שאם
 41 לא תאמר - מנעבשו אין צריך לשום תנאי
 42 אלא גילוי דעת בעלמא, ובכל מקום בעתן דחמי
 43 דתנאי נמי גבי ובני ראובן, תנאי כפול. אלא דאי
 44 גילוי דעת במילתא שאן גרילות לעשות - לא
 45 מדעי, דע שיתנה, ורבי שרי דאפילו גילוי דעת
 46 אין צריך, כן שטר מברות דלעיל, פרי דאשאי
 47 שפולח (ט"ז), וכן דהיא דפרקי דרי שנת' (בבא
 48 בתרא ק"בא וקמ"ג) דתניא: דרי שהלך בנו
 49 ונתיב דהש, ושמע שנת בנו ועמד מביתו
 50 נכסיו לארסי, ואזכר כן רבא בגו - רבי שמעון בן
 51 נוסע אמר: אין מנותו מנות, בידוע שזה
 52 מייחס קיים לא היה חתום, מפי רבי **א**
 53 הייט דבאר ליה רמי בר שמואל לרב נתמן: אין
 54 מנצאת ממשילי - כן פירש רש"י אי הכי, הייט
 55 דאי דאמר ליה מנצאת ממשילי, אמר ליה
 56 בבורח משבח כסחיה, וחישי דלמא אתו ארבי
 57 ביקולי דרבי. ודאי בראנו מקום אק או שבא לאר לכוך, דרעמא שחבין ולא איצטריק ליה וזו, הדרי ובני - מילתא לא שריכא תנאי, וליכא מנצאת ממשילי
 58 תוכה דאי לעלם אמת לא משום לא איצטריכו ליה וזו - הדרי ובני. מיהו, כל שכן דהבא דהוה בעקלי, כדומה שנתה ודא וזו מקח טעתי יתר, ואם, כן שפיר קאמר: בירוחא וממשילי
 59 לעלתי, ודאי דבל עזי הדרי ובני, כדפרשינן וזכר נראה כמו פירוש רבינו שמואל בן מאיר: אי רבי - קשיא: ודאי דהיא דרבי ובני דוקא משום בעקלי וזו קימיה, דהכי
 60 קאמר "בורחא בנדרעא משבח כסחיה": הלא זאת בבורחא דארבי בעקלי וזו קימיה, שפיטא דלא שכיח ודא ובשלא א פשיטין מנת ובין ולא איצטריכו ליה וזו הדרי ובני - הייט
 61 דאי בירוחא - דרוב פעמים היה להם בורחא, ונראה שמי לפי מה זה דפסקין להלכתא לפישי תבועיא.
 62

1 **אם נשלו** במתנה לא כך ביו יפה - שיוכל לטרוף לקחות על החוב, ולא יוכל לטרוף
 2 על המתנה, אף זו - על המנות לא תוכל לטרוף לקחות, ועל הכתובה תטרוף אותם.
 3 ואם מפני הדינים, שלא אמרו: הבל לכתובה מוכרת, ותקבלת כתובתיך - יכולה היא
 4 להעמיד עותק, שישא את העמך למנותה, ואם תשך לך - יכאו ויעדו. ואת המכר
 5 לכתובה - לא תודיע, מפני הלקחות. מוכרת
 6 לשנים עשר ימים - כדי מנות על שנה
 7 תמכור ידו, ורוחש - לא יטורל לה
 8 המעות, אלא דמי מנות על חדש בחדש. שאם
 9 תנישא - חזירי מה שנידו לירשיה, מהו
 10 שתחזור ותרפוק - אותם הקרקעות עצמן.
 11 ארסילתא רזין - שדה יתומים, למנות או
 12 לכתובה, וקבלה עליה אריות, אריות אימי
 13 - אריות הלקחות חור על היתומים, שדרי
 14 עליתן וזה הדין כספא - והם חזרו על
 15 הדינים. מוכרת והולכת - למנות, עד -
 16 שלא יתר קרקע לירשיה, אלא שטר
 17 כתובתה, וספק לה - ואותו השאר אלא סמך
 18 לה לגבות משם כתובתה, ובין ולא איצטריכו
 19 ליה וזו - מכר שדה, ואנו יודעים עליו הפין
 20 לקוח שדה חלו, ואי ברעמא פלוגית באותן
 21 מעות, ולא איצטריכו ליה וזו - שחורין וכן
 22 פתאים, ובנייה אפדניו - לקוח חזין.
 23 דאבי בעקלי וזו קיפי - שכל יד שגול
 24 נדח והוצרכו הספעת ללכת בעקלות, ואלו
 25 ידע המוכרים - לא היו מוכרים בתיהם,
 26 ומשע מוכרה הוה לה בעתא, אבל היא
 27 דמוכרה לאו בשעת דהיא, כן חור בהן מוכרי
 28 החזין לאור שמכרו אלו בתיהם, או שבא
 29 חזין ממוקם אחר, שתיין לא בעקר ממוקם
 30 - לא דררי, אי הכי הייט ודאי ראבי ליה כו'
 31 נמצאת ממשילי - דאי בני לבוני קרקע,
 32 ומצא קנים, ואבי ליה און, בבורחא בנדרעא
 33 משבח כסחיה - הייטין דלמא אתו ארבי
 34 דקימי בעקלי, הדרי ובנייה, שמע מניה
 35 טענא משום מקח טעתי דהי, דאי בראו חזין
 36 ממוקם קריב, או שבאו לאר לכוך, דרעמא
 37 משום בין ולא איצטריכו ליה וזו הוה - מדי
 38 רלא שחב דהיא, וליכא מכשול: **משנה** בין מן
 39 הארסין - וספק לה מנות, ומוכרת למונות -
 40 בין מן הנשואין - שהיא מוכרת למונות -
 41 מוכרת שלא בבית דין, רבי שמעון אומר מן
 42 הנשואין - שהיא מוכרת למונות, מוכרת שלא
 43 בבית דין - שאי אפשר לה להיות וישבת
 44 ומתנה על שישוקק לה בית דין, אבל מן
 45 הארסין, שאין מביחה אלא לכתובה - לא
 46 תמכור אלא בבית דין. **גמרא**
 47 אלא

36 **ליה: אמו פל וימא** אצטריכו שביחא? אמר ליה: אין, בצורחא בנדרעא משבח כסחיה.
 37 **ולכתבה** ובין ולא איצטריכו ליה וזו - הדרי ובני. **משנה** אצטריכו, בין מן הארסין
 38 בין מן הנשואין - מוכרת שלא בבית דין, רבי שמעון אומר: מן הנשואין - מוכרת שלא
 39 בבית דין, מן הארסין - לא תמכור אלא בבית דין, מפני שאין לה מנות, וכל שאין
 40 לה מנות - לא תמכור אלא בבית דין. **גמרא** בשלמא מן הנשואין - משום מוני, אלא

ביקולי דרבי. ודאי בראנו מקום אק או שבא לאר לכוך, דרעמא שחבין ולא איצטריק ליה וזו, הדרי ובני - מילתא לא שריכא תנאי, וליכא מנצאת ממשילי
 תוכה דאי לעלם אמת לא משום לא איצטריכו ליה וזו - הדרי ובני. מיהו, כל שכן דהבא דהוה בעקלי, כדומה שנתה ודא וזו מקח טעתי יתר, ואם, כן שפיר קאמר: בירוחא וממשילי
 לעלתי, ודאי דבל עזי הדרי ובני, כדפרשינן וזכר נראה כמו פירוש רבינו שמואל בן מאיר: אי רבי - קשיא: ודאי דהיא דרבי ובני דוקא משום בעקלי וזו קימיה, דהכי
 קאמר "בורחא בנדרעא משבח כסחיה": הלא זאת בבורחא דארבי בעקלי וזו קימיה, שפיטא דלא שכיח ודא ובשלא א פשיטין מנת ובין ולא איצטריכו ליה וזו הדרי ובני - הייט
 דאי בירוחא - דרוב פעמים היה להם בורחא, ונראה שמי לפי מה זה דפסקין להלכתא לפישי תבועיא.

כתובות. אלמנה ויזונה – פרק אחד עשר דף צח עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – שטיינזליץ") רכג

רש"י
הוספות

1 בתולה קיימין – ולין בעולה. שלא בעולה אפילו שלא בדרכה. התפשט כמא דבפסא
 2 ולא היה בו שיעור כתובותה. צריכה כתובתה – שלא נבחה יותר. ששפה לעצמה –
 3 לקחה שדה היתומים לעצמה בשמות כתובותה. אף עשתי ולא כלום – ואם רצו
 4 היתומים להנבחה ממת לארח זקן – וחורו ונחטין אתה. מאן שם לך – ממי בקלת
 5 מבידה זו? לא מבית דין ולא מיתומין. לפיכך לא
 6 יצא דרקעק משרות היתומין. אבל דינא דשמת
 7 לארתיני – נספ פמשות ויהושיק. שדיר נחה לה
 8 חבמים רשות למכור. כוונתה – מסופא לשון
 9 ארח: "כסתי" גרס = עזי אלמוגים, שקרין
 10 קרילי. **משנה** שוה שארים נכנה נתקבלה
 11 כול – שאיתו דירי אין לה רשות למכור. ננאט
 12 שכל המכר טעיה. שהרי יצא בת אהיה. לעולם
 13 כפרת קיה – והיא תחור ויהי חורתי לוישיק.
 14 דמה הפסדותי. עדי שהא – באונאה, כדי
 15 שאילו לא היתה האונאה היה משתייר שבדה
 16 בת תשעה שקין. או האונאה עצמה תשעה שקין
 17 והיא הדין אם נשאר ליתומים שם לכר האונאה
 18 תשעה שקין. ודין דיש ליתומים קרקע שם
 19 חשיבה שדה – יאמרז ליה אין רצוננו למכור
 20 קרקע הרווי לנו. אבל אם אין האונאה רואיה
 21 להצטרף לכדי שדה – לא הפסידתן כלום.
 22 ונכנה בת חצי קב – שוה שיעור גנה. ודברכי
 23 רבי עקיבא – ששמענו ממנו במוקם ארח.
 24 רובע הוא שיעור גנה. **גמרא**
 25 **בא**

19 **ומכרה שוה מנה במאתים. או שוה חמשה כמנה – והתקבלה כתובתה. היתה כתובתה מנה,**
 20 **ומכרה שוה מנה ודינר מנכה – מכרה כמל. אפילו היא אחרית: אחר זינר לוישיק – מכרה**
 21 **כמל. רבן שמעון בן גמליאל אומר: לעולם מכרה קנים, עד שתהא שם פרי הששירי בשרה**
 22 **בת השעה קבין, ובגנה בת חצי קב. וכדבר רבי עקיבא: בית רובעי. היתה כתובתה ארבע**
 23 **מאות זוז, ומכרה ליה כמנה ולוח כמנה, ולאחריו יפה מנה ודינר כמנה של אחרון כמל,**
 24 **ישל כולן – מכרן קנים. גמרא מאי שנא שוה מאתים כמנה – דאמרן ליה: את אפסקת,**
 25 **שוה מנה במאתים נמי, תמא: אגא אריוהיא? אמר רב נחמן אמר רבה בר אביוה:**
באן

משיבעין אותה שלא וזלה נכסיס. וכן מוכח מדקדוקו. הימני לך הברוח. דהוי גמי של חולו, וכן פירש רבינו. מי פרי. **והינעו** לך הכרח – דמדומביעא לך שבועה מכלל
 40 דפשיעא לך ליה איה בעי הכרח – כל שכן דצריכה שבועה. **אמר** ליה הברוח לא קא מביעאי לי – דפשיעא שאני צריכה הברוח. ואם תאמר: הא תאמר: דלעיל
 41 (פא) לכרוג למוזי ולקברה – מוכינן כלא אברותא. משמע: הא לשאר מילי – בעינן הכרוח ועד נון בערבין (בא.גא.) שום היתומים שלשים יום ואומר רבי: זתי מילי – כשבת דין
 42 מוכרין, דאי עתו פשוט משוח – מוכר קיים. הלכך צריכי הברוח, שלא לופסדי נכסי יתומים. אבל אלמנה. אפילו מכרה שוה מנה ודינר מנה – דתנן במכר ויהי וואן יכול לרובא ליד
 43 דחספ – מכרה שלא בכתובה. ליה דין שמכר שלא בכתובה – נעשו כמי ששטע דבר משנה וחזרין, מאי קא משמע לך – גניטא: שום היתומין בר, ומסקי:
 44 דני מילי – שלית. אלמא דבשליח גופיה צריך הכרח, אף על גב דא מוזיל – חורו לא קשה מדי, חזא: דוא בשליח בית דין מוקינן לה. כמו שפירש רבינו. ועד: אפילו שלית
 45 דלטמא – לא קשה מדי, ליה אלמא רבנן שליש סימכר בלא הכרח כמו אלמנה. **אלא** לא ורא אכרו בו – תימה לי אכתי הכי פשט מביא. דלמא לא דקאמר בר נתמן: אלמנה
 46 ששחה לעצמה – לא עשתי ליה כלום. האי ארז – עשתי. מוכרה למונותא דאני צריכה שבועה. דכפירשני לעיל, וחזאי וכו' – אית עמי הברוח ואבר ליה רבי לא מפליגי בר
 47 נתמן וכו' מוכרת למונות מוכרת לכתובה. **דאמר** ליה: מאן שם לך – כלומר, מי החויקך באלו הנכסים? שאין לך אדם שיכול לזכות בקרקע חבירו אם לא חיזוקוהו בר בית דין. אבל
 48 האי לא אקמו: שחנא ממש. דאף על גב דליכא בית דין מוזנין – בית דין הוינותי מיזא איבא. כדאינא בדיאי כילוי מיאית? (ככא מביעא בלא.) ומה שמתווקין אותה גאות בית דין
 49 הידיוט – לא חשיב חוקי, דיטבי קרותה ולא ואין אלא בקיא בשמות בעלמא. ותימה לרבי: דהבא משמע דאם החזיקה בית דין – היתה יכולה לעבך החקיקע לעצמה. ובחמקדי
 50 כינא בו? (גא.) גניא בחמקדי אצל חבריו ון החמיקין אבד וחובשי – עשה ליה חקה, והוכרז מוכרן – מוכרין לארתיים, ואת מוכרין לרבינו. כינא בו? (בא.) ויהא עלי
 51 מעיני למימי דהא דקאמר בבית דין – היינו ברוח בת דין. אבל אם ידעי בית דין השומא – יכול לעבב לעצמה. דכידועשמי מסיק על חזאי מנשה דיתוק חוקקא דמיתונן פסק
 52 קטא דפסחים (גא.) אמר לו: צא ומכרין בבית דין. אלמא אף על גב דהיה רבי קאי ידוי ליה רשואו ליתונן חוקקא – הוה מעריך ליה מוכריה דין? ואומר רבי: דהתם היו עשנא
 53 דדינא חשאי. והלכך קאמר שלא יעבד לעצמה. ודוק דבר התקין קבלי, ועד שחיי חשאי. דרבלי לעמא לא ידעי שבת דין רבי שמואל. אבל באב – אלו רבתיס דירי העולם עליו
 54 בית דין באי רודה. וגי כוונת דרימין גמי, כמו בן דיעו, וליכא חשאי. או גמי: הברא בית דין עצמם הם העפקדיים. הלכך שי לה לעבד על דמ. אבל הנה, שדפקדי ארח אצלו – לא
 55 יעבדו לעצמה. ומידי, איהיא וירושלמי מתנה רבי: אנאי לא מועיל בפסקוין רשות בית דין לעשות חמקדי שילח למכור של בית דין לזנקה חמקדי. קא עלי העי מכריה בבית
 56 בית דין. ולא בגי מבית דין קרקע נזקין ואלא חקיקע נזקין קבלי. ויאכימי עמי מנאן דאמר דהיה כריתין וישנא היה העי כירישלמי בבית דין הוינותי אק. ואינו מנאן ליה קי' ליה: רבי דין, וחזאי
 57 ולא קוני ביידיה "בית דין גמור", דהי קא מבית אלמנה שלא בבית דין – אף על גב דאיכא הדינות, כדפרישית לעיל, היינו משום דקניי גבייה "בית דין גמור". **אלמנה** שמכרה
 58 שוה מנה במאתים או שוה מאתים בענה בר – כירישלמי פריה. חורו תמקו ומוקי לה רבי יתנו כשהולך תמקו כשתקדי תמקו. וישל קישק אומרי אין אונאה לרקיעט. אמר רבי
 59 יתנו: אף איה דבר מופלג – ש' לו אונאה. מתינתן פליגא ארחי יתנו: אף דבריס שאין לום אונאה. דרקיעט. פרו ליה דבר שאינו מופלג. פירש רבינו נתנאל: שלא יהיה אונאה ער
 60 **בד**

כְּתוּבָה. אֲלֻמְנָה יוֹנוֹת - פֶּרֶק אֶחָד עֶשֶׂר דָּף עַט עֶמּוּד א - מִתּוֹךְ מַהְדוּרַת "אֶבֶן יִשְׂרָאֵל - שְׁטִינְוִילִין"
רַבְּזוּ
רַש"י

1 **הא מרסיפא ב'** - דרתויה בראוול למה לו לאשמעוין. דאויל ברייתא - שלא היה
2 לה עוד עליהם כלום. שרדי בארוח טעתה. אבל ברייה - בןן טענתה אצל אחר מן
3 האשתימין. שרדי טעת עליה, שרדי יח לה עוד לגובת ולמכור מן - מכרה קיים,
4 דאן אונא בקרעתה. לכל שן שאן כאן שותה שיעור אונאה. נתקבלה בתיבתא -
5 ולא אמרין: מכרה בטל. הנה הוא דאיתלקא

6 **הא מרסיפא בראויל - הו רישא בןלא אויל, דקנתיה**
7 **סיפא: היתה בתוקפתה ארבע מאות זוז, מברך לזה**
8 **במנה לזוה בנה, ולאחרון יפה מנה דידרני במנה,**
9 **של אחרון - מברכה במנה, ושל בולן - מברך קנים!**
10 **לא, רישא וסיפא בראויל. וסיפא הוא קא משמע**
11 **לן: עמקא - דאויל בריחיה, אבל ברידה - מברה**
12 **קנים. הא מרסיפא שמעתי מניה: היתה בתוקפתה**
13 **מאתים, ומברה שוה מנה במאתים, או שוה מאתים**
14 **במנה - נתקבלה בתוקפתה! מנה דתימא: התם הוא**
15 **דאיתלקא לה מהאי ביתא למנה, אבל הכא -**
16 **ניגוזו מנה ראשון אפוי מנה אחרון, וקא משמע לה**
17 **ואיפא דמנה: הא לא תיפעה לך, תימא דאמר ליה**
18 **יול ובין לי לתמא" ובין ליה בורא - דתימא מוסרי**
19 **על דבריו הוי. כי תיפעה לך - דאמר ליה "יול ובין**
20 **לי בורא" ואויל ובין ליה לתמא, מאי? מי אמרין**
21 **אמר ליה: דמבא לך עברי לך, דאי לא מעטרי**
22 **לך זוזי - לא מצית הדרתך ביה. או דילמא אמר**
23 **ליה: לא ניהא לי דליפשו שמרי עוליא? אמר רבי**
24 **גינאי מספורא, האן שמעי: נתן לו דירג של דרב, ואמר**
25 **לו "הבא לי לתמא", והלך והביא לי בשלש הלוק,**
26 **ובשלש מליה - שניהם מעלו. אי אפרת בשלשא**
27 **שליח בי האי גונא עושה שליחותו, ומוסרי על**
28 **דבריו הוי - משום הכי בעל הבית מעל. אלא אי**
29 **אפרת מעביר על דבריו הוי - אמאי מעל? הכא**
30 **במאי עסקין - דאיתיה ליה שוה שש בשלש. אי**
31 **שקבעית**

1 **הא מרסיפא בראויל בר - דלא אפשר לפרש: לארוחן יפה מנה דירג במנה דירג ומאי**
2 **במנה במנה שלה. הוא בתוכה ארבע מאות זוזו. והמה: אי בריאל - מאן אריאי**
3 **יולא? בראל יולא גמי מברה בטל ומעין למנה: דלמא סיפא לגלוי רישא ברלא יולא. עוד**
4 **מעין למסור דהא אמאי: טפי ופי מעביר לי יולא. דמברה שוה דירג במנה דירג,**
5 **מדיכא דילא. נתן לו דירג של דרב - תמה:**
6 **לפי מה אחרון בריחיה" (בבא מציעא מ"ב, ד"ב).**
7 **דירג של סך פוזא מעשרים ומחמשה דינר של**
8 **דרב. היכי קאמר הכא: דבאי לו בשלש הלוק**
9 **ובשלש מליה: והה ליה למנה: בשלש דרני**
10 **חלוק, וכן טליתו ועד. לא מצינו מנה הקדמוני**
11 **לפי מה דלוקרית את חורב לחלויל את**
12 **הבסה דעבשי ל מצינו שאד עקר החוב על**
13 **הבסה יתה ומשקלו אלא שנים עשר שקלים**
14 **ועוד דרני היאה דברכות פרק י"ג בבב"ר (א.)**
15 **גמי ברוחין, דקאמר דהם: דקא ידוב ליה דירא**
16 **סריטאני סיפא. מדרה ליה שנתא זוזא. ופרקי:**
17 **אי אבן - עשרים גמי דנקא דוח אלא ידוב ליה**
18 **זוזא ושנתא. והשתא תמה על הלשון דקאמר**
19 **זוזא ושנתא, הנה ליה למנה דעמסא מדרה**
20 **ליה: דבל אחרו אלא דב פירושה. ועיקר דירני**
21 **של דרב פי שנים ברידי של ספק. לפי שכבר וגו**
22 **על הוא מדרג של ספק. בדארמין ביאלו טרפתי**
23 **דירני (גמ' ובשילוח מסכת הגינה (כ"א, כ"ב)**
24 **זוזא ושנתא, הנה ליה למנה דעמסא מדרה**
25 **שנים ברידי של ספק. לפיכך דירג של דרב נמכר**
26 **בעשרים וארבעה של ספק. אבל משקל במשקל**
27 **איך שוה משקל של דרב אלא שנים עשר של**
28 **ספק. וכן מוכח בהגדה דרבי אליעזר בן הורקנוס**
29 **(פרק לו) דקאמר: תיבין שקילי דוב ש שאתי**
30 **דכתיב: 'מכס שקלים ומחשני' אד אמדת שקלים**
31 **מחשני של דרב שנים ש מאות של ספק. אם בן**
32 **מנצאת למר שמשקל של דרב שנים עשר של**
33 **ספק. והה לפי משקל של דרב ארבעה וטוחט.**
34 **ואף על גב דברכוס פרק בריא (קט"א) פירי לחי**
35 **קריא: ומשני לחו בעין אחד - מדידי לפי ששנות**
36 **של מקראות משמעותם לפרש כמו בהגדה והה**
37 **אליעזר. ואן מקרא ירצא אחד פשוט. דרביא**
38 **אתי שפי' היאה דברכות (א.) מדרה ליה זוזא**
39 **של הברכות. שנותן קולבן לכל דירג של ספק.**
40 **דירני של דרב נמכר בעשרים וארבעה של ספק.**
41 **ולכח שני דירני של ספק היינו חצי סלע. אדם**
42 **זוזא ובריחיה. כדתנן בפרק קמא דמסכת שקלים**
43 **(א.) הנותן סלע ונטיל שקל - נתון שן**
44 **קולבונת. ומפרש בגמרא לפי שאחד הנותן ואחד השוקל נתון קולבון. וסלע איכא שני שקלים דרבנן. וברתנן בפרק קמא**
45 **דרישות חולין (כ"ב) בפרק קמא דריש (א.) מייחיה לה בפרק בריא דביעה (ל"ט, ל"ז). הארוח והחשפון שחיבין בקולבון -**
46 **ונתפחה. ונתפחה בכל ישראל. ושקולין לתן מצינה השקל בראש חוש אור לקרובת צבור. והטילו עמיהם על כל אחד אחד לחוסף קולבון לכל חצי שקל שביא. היינו**
47 **שקל דרבנן. דיעו דלנו שקל דאורייתא. ומפני שום חזאי שקלים תרבות דקוח. ופעמים שמוחליפין ארוח מבינים ונותנים וקולבון חבריה. שכן נמנה בשמורין לשלוחי - שוקלין לו בויתרו.**
48 **ואמר בהבנים: היורחן לקולבון לכל משקל ומשקל. וברין הוא דירני אחין שמביאין שקל שלם בניהם לא יתנו בו אם קולבון אתה. לפי שאין שם אלא משקל אחד. אבל הבנים טיילו בעליהם**
49 **שן קולבונת שלא לפחות מחבייהם ולמעט הדקרה. אז חזין מיהא. שלח חצי שקל דהוא שקל דרבנן, כשפרעין לתנווני נתון קולבון להברע. והקולבון הוא חצי מעה. כשרישו גמי**
50 **שקל דרבנן בפרק קמא דשקלים (א.) הלכך לעשרים וארבעה של ספק ששוקל לקעת דירג של דרב שותה שנים עשר שקלים דרבנן - נתון שנים עשר קולבונת. שוים שנים מעה. ושש שקל**
51 **ספק דירג. ולפיכך לא ללל זוזא דוחו בארין שנתא וליפא: "חושש". כל זה דוקר רבנו חם. אלא אי אמרת מעביר על דבריו דוב בעל הבית אמאי מעל - דמה שחבאי לו חלוק קטן טעי**
52 **חשוב כמו לא ניהא ליה דליפשו שטרי עליה"א. הוי שליח אמאי מעל - ואם אמרו מעיקרא אין מי מעלה השליח אלא בטליתו ויש לומר. דסלקא דתתן: השתא כון דאיתיה ליה שוה**
53 **שש בשלש - אפילו סוקף על דבריו לא דחי. אלא שליחותיה קעביר. שכן זהה דתל. אם ימצא שש בשלש - שיקנה לו טלית במזרח. אי גמי מעיקרא סלקא דעתיה מן חלוק ומרבנן**
54 **מעל השליח. אבל עכשו - אפילו מדרבנן אמאי ימעלו: אי גמי: השתא לא משמע ליה מעילה אטליה. דסלקא דעתיה: הואיל וקנה שוה שש בשלש - אורחם שלש שנשאר חרי הם כמו**
55 **חולין. ומשני אטליה. דמשום הכי לא נפקי לחולין.**

56 **כל בן דהוה שוה תריסר - כן הו דרבי בפירש הקנטור: תרתי שן בריגלי דרבי נמפליה. דהקנה דרבי בתוך חזרו מולי גמי טפי שפירם שכתוב בתן ברידי. דהוה שוה**
57 **טפי מחתרי סרי. ולפיכך לא מעל בעל הבית. שרדי העביר על דעתו. דמפסיד רב על בעל הבית בכך. שאם היה קונה בשש - הוה שוה יותר ממפליה. והשתא אתי שפיר דרבנתי מעל, שאפילו**
58 **יקנה דרבי חזרו בתוך משום הכי לא מולי גמי טפי מאילו ובין פשוטה. אבל אם נפרש דחשיב לה מעביר, אף על פי שלא היה שוה אלא תרתי בני כמצומם - תמה: אם בן בקענית אמאי**
59 **מעלה דהא פשיטא בקענית גמי. אם נתנו לו תחלה שוה שש בשלש - כמו בן בשלש תשארים היו נתונים לו שוה שש נפי רבי.**

כתובות. אלמנה נזונית – פרק אחד עשר דף ק עמוד א – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (שנינויליץ)"

חלוטפת

1 לא ליהוה — לא לזעיר עצמן מזכרים. בית דין מעמידין אלו אפטרופוסים — לכל אחד
2 ואחד מן הקטנים. ובירורין להם — כל אפטרופוסים לתעוק שלה. אי דיא מנין — למע מנדח.
3 ברוחות — טוב לי לישול חלקי מבורה, שיש לי אעלה שדה שנפלה לי מבית אבי אמר.
4 וחזרי רבי את הפטש — וראיה בעיני טעם הנזון מה שבנא במשנתו: אם כן מה חס
5 בית דין יפה. לימא ביה פליגי — רב דימי ורב
6 ספרא. רב דימי סבר: דין הוהוה בדין הוהוה. הגהשה
7 שלא עליו כמנשה — דוחי, ולא אבירי מה
8 עשעה עשוי וישלם מביה. אלא בטועה
9 בשיקול הדעת. כמו שמנפרש בסגדירין. האי
10 נמי — דבר דמיש הוא. שאף על פי שחלק
11 חכמים על רבן שמעון — הרי נזון טעם לבראי
12 ורב ספרא שאני שונה עשה וחזירי. סבר אמר:
13 עשה — לא היה יכול לחזור. אחיזתא אישית
14 — אם נמצאת השדה גזולה או חשבוני
15 לאו, וספרא מן הלוקח ברוכי — דוחי הלוקח
16 על החותמים. שהאלמנה שליה על חותמים
17 היתה. וכן בן דינא ורבין — שדה נזונית למזון
18 האשה הגבוה — אדירות ביתא
19 ליה: לחכי אגדתיה. אגל הכא — סעוהא הוא, אגמר ליה: לא איבעי לך למימעי. אגמר רב
20 הונא בר חנינא אגמר רב נתן: הלכה פדריי חכמים. וליה ליה לרב נתן: מה פה בית דין
21 יפה? והאגמר רב נתן: אמר שמואל: ויתומים שאבא לחלוק בגבסי אבהו — בית דין מעמידין
22 ליהן אפטרופוסים, ובירורין להם חלק יפה. הגדילו — ובולין למחות. ורב נתן: וידיה אגמר:
23 הגדילו — אין וכולין למחות, אם בן מה פה בית דין יפה! לא קשיא: האי — פדעו, האי —
24 דיא מעו. אי דיא מעו במאי ובולין למחות? ברוהוז. כי אית רב דימי אגמר: מעשה וישה
25 רבי פדריי חכמים. אגמר ליה: אגמר בגו של רבי אלעזר בן פרטא בן בגו של רבי פדריי חכמים.
26 הגדול: אם בן מה פה בית דין יפה? והחזיר רב חמי המשעה. רב דימי מתיני הכי. רב
27 ספריא מתיני הכי: מעשה ויבקש רבי אלעזר פדריי חכמים, אגמר ליה: לא קשיא. אגמר רבי
28 אלעזר בן פרטא בן בגו של רבי פדריי חכמים. רב דימי מתיני הכי. רב
29 את המשעה. לימא ביה קמיפלגי: מר סבר: מעה פדריי משנה — חזיר, ומר סבר: אינו חזיר.
30 לא. דכולי עלמא מעה פדריי משנה — חזיר. ומר סבר: הכי הוה מעשה, ומר סבר: הכי
31 הוה מעשה. אגמר רב יוסף: אגמלתא דפדינה — אגרייה אגמתי, ובית דין דפדינא — אגרייה
32 אגמתי. פשיטא! אלמנה לא איצטרך ליה, כי איצטרך ליה — בי דינא. מהו דינא?
33 כל

34 רב נתן גופיה הלכה כדברי חכמים. ועד, ודסיק בתי רבי: האי דאמרת שדות נקה מחזירי אונאה — לא אמרן אלא במטטלי. אבל בטטלי, אגמר אונאה לקרעות. משמע: דוק
35 בשעות. אבל יתר משעות — שי אונאה לקרעות. ולעיל הוכחתי מהדיא דרמקבלי (בבא מציעא קנא) ומהדיא דירושלמי דאן אונאה לקרעות אפילו ביה משעות. עד פלגא. הלכך
36 נראה לרבינו עד כמו שגורס רבינו תנאל והלכות גזולות ורב אלפס: האי דאמרת שדות נקה מחזירי אונאה — לא אמרן אלא רבא אמר: פגלו בשמות דבי דינא, אבל אמר: פגלו בשמות
37 דבי דינא — מכל נבל. דהא נתן: שום הדיינים שפתוה שותו דן מוכר בטל. והרבנן מיתי ראה. והא דאמרת יתר משעות בטל מוק — לא אמרן אלא במטטלי, אלא במנעיק. אן
38 אונאה לקרעות אפילו ביה משעות עד פלגא. והא אמר רב נתן: אמר שמואל ב — לא או דסיק הלכה חכמים לא היה קשה מדי מהא דאמר רב נתן: שליה כאלמנה. אמילו מירי
39 בשלח רינתי, ואלי שרי בדייה בל כן מה כן בית דין יפה? ומה באפטרופוסים. מפי רבי. וברורתי: לום חלק יפה. היה רב רגיל לפרישי מרקט לשון "מיריק" אגמא, אבל גזול איירי.
40 דא בגורל — ממי "מיריק" שייך כאשר יחדש הגורל בן היה נתון בין היה אונאה דאפילו מילתא דשיבאי ביה ידע" או אגוד, כגון דתחייבו עריכי דלא אילא — חלקיק לום. אם יש
41 בעיניהם. שהרי העמידו אפטרופוסים במקום יתומין לחלוק בין עניים בלא שומת בית דין, וגזול ובלד, ובודי כל אפטרופוסים ליתום של חלק הישר בעיניהם. ולא נתיירא לרבינו ועדי כסירוחא
42 פדלי בלא דעת דאוסרו: דהא דקאמר ביה רבא גמאני קטיהו. אי נמי תרי מלתא. ול כל נתיירא לרב: שריי הוי קאמר מקצען — שתיין לן כל אחד מה שריעה מתיקל: ונעל ושלם הוה
43 שייך לשון "בוריק". שלא יתקל בענין עד לתת לאחד שתי שדות מרוחקות זו מזו. ומיה. ואמר רבי: דאן רבא אמר: יכלין מילתא ביגוד או אגוד, דבכי מהו האי מצד למשה:
44 יכלין מילתא כישת פחות פחות מוקט — דאפילו פחות יכלין מילתא. מפי רבי. ודאפילו פחות יכלין מילתא. מפי רבי. ודאפילו פחות יכלין מילתא. מפי רבי. ודאפילו פחות יכלין מילתא. מפי רבי.
45 הם, רב אמר: בטלה מחלקת, ושמואל אמר: מקצען. ומפיש רבינו: שמואל: מקצען — שכל אחד יתן לו שליש מחלקת. ופרקי לרב דאמר בטלה מחלקת: אלא מעתה יתי בן תלתא דיקמי
46 ואולי בן תרי מנייהו, ופלגי. ונמי נבי דבטלה מחלקת: ופרשי רבנו: שמואל: דל כדריך לא בטלה מחלקת. ומראר ליה רבי אמר בשלחי "אלו מצעות" (בבא מציעא לאב). לרב ספרא
47 פדלי בלא דעת דאוסרו: דהא דקאמר ביה רבא גמאני קטיהו. אי נמי תרי מלתא. ול כל נתיירא לרב: שריי הוי קאמר מקצען — שתיין לן כל אחד מה שריעה מתיקל: ונעל ושלם הוה
48 שייך בלא גזול מה שריעה ומאי קאמר נמי: אולי יתר מנייהו ופלגי. לימא דמפיש רבינו ח"מ בוריק — בגורל קאמר — היכי מנדינא והא תלוק בלא דעתא דאידיד: ודבא משמע דידקא
49 נבי יתמוני מתי — משום דבכי בית דין יפה. אף על פי שיש לחלק, דלפי שאלו יתמוני קטנים ואין אחד תובע לחלק. אבל אם היה אחד מהם תובע לחלק. בן הם — כל כן בית דין חלקיק.
50 מנה. ולא משמע דבכי. והנה שותביא ריאא מאיסור ותרבי ספרא — לא דמי, דהתם במטטלי. אבל מנעיקי, אגמר אפידא ברווח — לא וניא ליה לפרישי מקצען. בגין ביה דהא לום שלש
51 שדות ולקחו האזין כל אחד שדה. והשלישי חלק בגורל. וכשנא אחיק — יפילו בגורל כל השדות, ובאיה שפיל הגורל בן יוכה, ובענין זה לא בטלה מחלקת: שאם יפול השדה השלישי
52 לחלקו — וכו' ותשטם בתיקלם חזק. וכן אולי בן תרי מנייהו ופלגי בן. שהניעו זה שדה אחד וזה שדה אחד וזה שדה אחת השלישי נשארה — פשיטא ששיבאי השלישי יפול גזול על כל השדות.
53 אם חפל אחד שדה לחלקו — וכדי ארירין בתקלם מפי רבי. ופריטא — נבי של רבי אלעזר בן פרטא — פדו: דהוא בן בגו של רבי פריטא הגדול: פריטא, אבוי של רבי אלעזר, הוא וקטי
54 של זה.

אגרת

כתובות. אלמנה ניוזנת - פרק אחד עשר דף ק עמוד ב - מתוך מהדרות "אבן ישראל - רש"י

תוספות

אגרת בקורת - אד דתנן בפרק קמא דבא מציעא (א.א.) אגרות הוא אגרות מון - רעיל רבנו הם לומר: מאלא קאמר "שטר שום" שטר מון, כדאמר: שטרי הלצה תמונין; "שטרי בירוי" לומר: נראה לו דקרי "אגרת" מה שיהי דין שבמקום זה שלוחין אגרותיו בשטרין אחר לשלוח ולמון לפלוני. אבל הוא לא אגרת פרושי הכי. ולעיל בשלהי 'אף על פי' (ד.סא.) כתובים אגרת מוד על

ארוסה. מפי רבי. אלו דברים שאין מוכרין עליות תבגרים והשטרות התבטלים: איתא לן לאוקמא הני מטלטלין ושטרות - כגון שידוחן לה כתובה. אי ימי - דתוספן מתיים. דאי לאו הכי - לא יבגא לה. לא אשה ולא בעל אבי והאילונית אין לה כתובה - ואין לדייקא. גיטא שניא. בעיקרא. אגרות בפרק יומרוני (כתובות ע.ב.) ולא מוונת - אלא תימא: שניה אהי - מוונת - ואל מילי לאורי מיתה. אבל מתיים - אית לה. דהשתא אלמנה לכתן גדול. דאית לה לאור מיתה לית לה מתיים. דלמא תתבע גביה. כדאמרינן ב"ש מותרות' (יבמות פה.א.) כל שכן דף. דלית לה לאור מיתה ודתיים בני למי. לוי. ולא תימא בני דתיים לית לה. אבל לאור מיתה אית דין. כאלמנה לכתן גדול - דאית בהיא קתני ב"ש מותרות' (שם) אלמנה לכתן גדול - אית לה מוונת. שניה - אין לה מוונת. ריש לה מוונת' דקאמר - היני בעל כרדיך לאור מיתה. דדמיא דהכי אמרינן בשניה דאין לה. ולא לטאת - במקום אחר פירש רש"י: מה שנתר משתקו הגברים. ואומר רבי: דאם בן דול למירי. ולאורי קיימין. כדאמרינן ב"ב דוכתב לעיל בפרק 'אף על פי' (ד.סא.). ועתה: הא לטאת הינו בעל כרדיה מה שבלה. ולא השתקים שנתרה. דאמרינן גביה דממאנא אי ראתינהו - אדי ואדי שקלה. מפי רב. רבי. תני קטנה דיצאה כגון - פירשה. במתניתין. אינה פירשה לדומתן - להדיא ליטא דגור שמואל בנות דקטנה. בשלהי ארבעה אהין' (יבמות ד.ב.) ומשילפא בגדלה - הכא שאני. דמאננה מוכיח עליה. תניא

דבן זבין מבי דינא - אדעתא למיפק ליה קלא הוא דבויין. קא משמעו לן. "רבן שמעון בן גלילא אומר כו." ועד פה? אמר רב הונא בר יהודה אמר רב ששת: עד פלגא. תניא נמי הכי, אמר רבן שמעון בן גלילא: בית דין שמכרו שוה מאתיים במנה. או שוה מנה במאתים - מכרין קיים. אמר אממר משמיה דרב וספי: בית דין שמכרו בלא הכרה - נעשו כמי שמעו דברך משנה. וחורין. נעשו? ודיא סגיא דתנן: שום היתומין שלשים יום, ושום הקהש שלשים יום. מכרין בבקר ובגרה. אי מהיהא תוה אימיה: הני מילי - שליח. אבל בית דין - לא. קא משמעו לן. אי היתביה רב אשי לאמיר: שום היתומין שפחתו שותות או הותירו שותות - מכרין בטל. הא שוה בשה - מכרין קיים. מאי לאו - דלא אכרזו? לא. כדאמרינן. הא מסיפא בדאכרו - הני רישא דרלא אכרו. דתני סופא: אם עשו אגרת בקורת, אפילו מכרו שוה מנה במאתים, או שוה מאתיים במנה - מכרין קיים! אלא עולם בלא אכרו. ולא קניא: פאן - דברים שמכרין עליהו. פאן - דברים שאין מכרין עליהו. ואילו הן דברים מכרין עליהו: העבדים, והמטלטלין, והשטרות. עבדים מעמא מאי - שמא ישמעו ויכרהו. מטלטלין ושטרות - שמא יגבילו. ואינעית אימיה: פאן - בשעה שמכרין, פאן - בשעה שאין מכרין. דאמירי נרדעו: לברנא למינו ולקבורה - מנגינן בלא אכרותא. ואינעית אימיה: פאן - במקום שמכרין, פאן - במקום שאין מכרין.

דאמר רב נתן: מעולם לא עשו אגרת בקורת בבתרעא. סבור מיה משום דקניא בשמא. אמר ליה רב יוסף בר מנימי: לדידי שמכרתי לי מינה דרב נתן: משום דקרו להו "קני אכלי נכסי דאכרותא" אמר רב יהודה אמר רב שמואל: מטלטלין של יתומים שמין אותן, ומכרין אותן לאלתר. רב הקדא אמר אבימי: מכרין אותן לשונקים. ולא פליגי: הא - דמיקרב שיקא, הא - דמרחק שיקא. רב תנא הוה בדיה שברא דרב משרשא בר חילקאי וקמא. שהיה עד ריגלא. אמר: אף על גב דנפל בית איצטגא - מיניה וואו חרפא. רבינא הוה בדיה חרפא דרבינא וואו חמא. בר אחיה. הוה לדידיה נמי חרפא. הוה תמסקי ליה לסיכרא. אהא לקמיה דרב אשי, אמר ליה: מהו לאמטויי כהן? אמר ליה: זיל אי עורף מרודך. משנה ממאנת השניה, והאילונית - אין להן כתובה, ולא פירות, ולא מוונת, ולא בלאות. אם מתחלה נשאה לישא אלונית - יש לה כתובה. אלמנה לכתן גדול, גרשה וחלוצה לכתן חיוני, ממורת ויתנה לישרא, בת ישראל לנתן ולממור - יש להם כתובה. גמרא רב תני: קטנה ויצאה בגט - אין לה כתובה, וכל שכן ממאנת. שמואל תני: ממאנת - אין לה כתובה, אבל ויצאה בגט - יש לה כתובה. ואורא שמואל למעמידיה, דאמר שמואל: ממאנת - אין לה כתובה. ויצאה בגט - יש לה כתובה. ממאנת - לא פסקה מן האהין, ולא פסקה מן הכהונה. ויצאה בגט - פסקה מן האהין ופסקה מן הכהונה אינה צריכה להמתין לשלשה חדשים, וישא

אלא כמפתה בעלמא. לא פסקה מן האהין - שמונתה לקרובי כאנסה וכמופתה. דתנן (בבבא ז.א.) נשא אדם אנטא אביו כו. ולא פסקה מן הכהונה - משום גרשה. שאין אלו גרושין, אלא קורת נשאים הראשונים. דאמר: אי אפשי בקרובי אמי. מפתא אינה צריכה להמתין שלשה חדשים - שנורו הכהנים ככל שאל ובשואות. שצריכת להמתין אחר יציאתן מבעליהן שלשה חדשים.

1 הנושא את האשה נשאת הבנה חייב מבוזותה – סלקא דעתך דלא מטיב, רבין דישו
2 לה מבוזת מאד – איילו חתנה עשה: על מנת שאין לה עליו מוזה, קא משמע
3 לך, והן נתנו לה דמי מוזה – איצטריך, סלקא דעתך דלא ספיק אלא כל זמן שלא
4 נשאת.
5 והיא יזונת מנכסים משועבדים – גא על גב

6 בלאותיה קיימין, תני תנא קמיה דרב נחמן: וינתה -
7 הפסידה בלאותיה קיימין, אמר ליה: אם היא וינתה,
8 בליה מו ויאי? תני: לא הפסידה בלאותיה קיימין.
9 אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: זו דברי רבי
10 הפסידה בלאותיה קיימין, "אם מתחלה נשאה כו".
11 אמר רב הונא: אלונית - אשה ואינה אשה, אלמנה
12 - אשה גמורה, אלונית אשה ואינה אשה, הכיר בה
13 - יש לה כתובה, לא הכיר בה - אין לה כתובה.
14 אלמנה אשה גמורה, בין הכיר בה בין לא הכיר בה
15 - יש לה כתובה, ורב יהודה אומר: אהת זו ואחת זו
16 אשה ואינה אשה, הכיר בה - יש לה כתובה, לא
17 הכיר בה - אין לה כתובה. מיתובי: בנסה בכותב
18 שהיא מן, ונמצאת שהיא מן - יש לה כתובה, הא
19 כתובה - אין לה כתובה! לא תימא: הא כתובה אין
20 לה כתובה, אלא אימא: בנסה בכותב שאינה מן,
21 ונמצאת שהיא מן - אין לה כתובה, אבל כתובה מאי?
22 אית לה, אדתיב בכותב שהיא מן ונמצאת שהיא מן
23 יש לה כתובה, לשמעין כתובה וכל שכן הא! ועוד
24 תני: בנסה בידוע, ונמצאת בידוע - יש לה כתובה,
25 בנסה סתם - אין לה כתובה, הוינתה דרב הונא: רב
26 הונא מיתובין אמעוניה, הוא סבר: מדיקא מפליג
27 באלונית ולא קמפליג באלמנה - מכלל דאלמנה
28 מפליג בכתובה גמי אית לה, ולא היא; מי קתני לה
29 באלמנה - אפלותה דאלונית קאי.

1 בלאותיה קיימין – בלאת שון קיימין לא הפסידה, זו רבין רבי מנחם – הא סתמא
2 דתיי תנא קמיה דרב נחמן דהפסידה – רבי מנחם אמר, דסתמתהוה הוא – דרבה
3 משמעותיה נשנו סתם משנה ובריתא, אשה וינתה אשה – פתעיה היא באשתו פתעיה
4 אינה באשתו, אלמנה – לכרן גדול, בחוקת שהיא מן – שהדעתה שהיא אלמנה, הא
5 – לא ליה – לא הכיר בה, אין לה –
6 תיבובת דרב הונא, בחוקת שאינה מן –
7 שהדעתה, ואמרה לה: לא נתקדשתו בן –
8 משולם, אבל כתובה – לא הלתה עמה, ומדו
9 לא הכיר בה – יש לה כנסה בידוע – שהיא
10 אלמנה, מדיקא מפליג באלונית – דאם
11 מתחלה נשאה לשם אילונית יש לה, כי קתני
12 לה אלמנה – וקאמר יש לה כתובה, אפלותה
13 דאלונית קאי – לאתר שותק באלונית,
14 ופדש הכיר בה יש לה כתובה, נשאה לאלמנה
15 אלא, וקאמר אף אלמנה גמי שהכיר בה
16 ונשאה לשם אלמנה – יש לה כתובה.

הדרן עלך אלמנה יזונת

17 משנה תניא את האשה: לון את בתה –
18 שהיה לה מאיש אחר, נשאת – דאם, לאתר
19 שנישאה הראשון, לכשתבא אצלי – כלמנה,
20 אם יהיה מקיים את אמה – יהיה זה, בנותין
21 ונותה מנכסים בני חוין – ולא ממשועבדים,
22 דתנן (גיטין מטב): אין מוציאין לאכילת פירות
23 ולשכר קרקעות ולמזון והאשה הנותנת מנכסים
24 משועבדים, והיא נזונת – אותה בתה, שהיא
25 בבקלת חוב – שיש לה עליון שטר חתונה, כל
26 זמן שאת עמי – ולא אם אבות, או תמות, או
27 אנרשיך, גמרא אי דאמר להו – לשמעין,
28 אתם ערין – שאני מודה לו, מאי טעמא דרש
29 לקוש דפשי – דאן אן נתן בסתרידן (כתב), עד
30 שיאמרה בפניו ודהו לו, אימא: הודה בפני
31 עדים – חייב, אי לא אלבי להו – לשמעין
32 אתם ערין, מאי טעמא דרבי יוחנן – הא
33 קיימא לן התיב בסתרידן: ורביך שיאמר אתם
34 ערין דבי נרסיק: עוליס דלא אמר להו –
35 ערין, והבא כמאי עסקין? – כשטרא – שמשך
36 לו שטר בפניו, ותבוב בה אני חייב לך מנה, ואף
37 על פי שכתב ידו הוא, והאיל ולא חתם – פטור,
38 ודא דתנן (תבובות כ"א): הוציא עליו כתב דין
39 שהוא חייב לו, גובה מנכסים בני חוין – כגון
40 שחטם בו "אני פלני ליתוי מנה מפלני",
41 כדמוכא בפרק "האשה שהתארמלה" (רש"י)
42 דאמר אביי: לתבוב חתימת ידיו אחספא, אבל
43 אמגולתא – לא, מאי טעמא – דלמא משבח
44 ליה כו, ותנן: הוציא עליו כתב ידו כו, אלמא
45 בחתימת ידה קיימיה, אבל הבא הכי כתב ליה,
46 חייב אני לך מנה, ולא חתם בו, מאי טעמא
47 דשטרא? – והאיל ליתבני עדים מסר לו, מאי לאו
48 כי האי גונא – ומה עדות יש לה לאתר זמן
49 דברו והו לאו כי האי גונא, שמשטר לה שטר
50 שם לא קני ולא היתמה, דאי עליו שטר חתום
51 בידה – מאי למיטרא?
52 לא

17 משנה תניא את האשה: לון את בתה –
18 שהיה לה מאיש אחר, נשאת – דאם, לאתר
19 שנישאה הראשון, לכשתבא אצלי – כלמנה,
20 אם יהיה מקיים את אמה – יהיה זה, בנותין
21 ונותה מנכסים בני חוין – ולא ממשועבדים,
22 דתנן (גיטין מטב): אין מוציאין לאכילת פירות
23 ולשכר קרקעות ולמזון והאשה הנותנת מנכסים
24 משועבדים, והיא נזונת – אותה בתה, שהיא
25 בבקלת חוב – שיש לה עליון שטר חתונה, כל
26 זמן שאת עמי – ולא אם אבות, או תמות, או
27 אנרשיך, גמרא אי דאמר להו – לשמעין,
28 אתם ערין – שאני מודה לו, מאי טעמא דרש
29 לקוש דפשי – דאן אן נתן בסתרידן (כתב), עד
30 שיאמרה בפניו ודהו לו, אימא: הודה בפני
31 עדים – חייב, אי לא אלבי להו – לשמעין
32 אתם ערין, מאי טעמא דרבי יוחנן – הא
33 קיימא לן התיב בסתרידן: ורביך שיאמר אתם
34 ערין דבי נרסיק: עוליס דלא אמר להו –
35 ערין, והבא כמאי עסקין? – כשטרא – שמשך
36 לו שטר בפניו, ותבוב בה אני חייב לך מנה, ואף
37 על פי שכתב ידו הוא, והאיל ולא חתם – פטור,
38 ודא דתנן (תבובות כ"א): הוציא עליו כתב דין
39 שהוא חייב לו, גובה מנכסים בני חוין – כגון
40 שחטם בו "אני פלני ליתוי מנה מפלני",
41 כדמוכא בפרק "האשה שהתארמלה" (רש"י)
42 דאמר אביי: לתבוב חתימת ידיו אחספא, אבל
43 אמגולתא – לא, מאי טעמא – דלמא משבח
44 ליה כו, ותנן: הוציא עליו כתב ידו כו, אלמא
45 בחתימת ידה קיימיה, אבל הבא הכי כתב ליה,
46 חייב אני לך מנה, ולא חתם בו, מאי טעמא
47 דשטרא? – והאיל ליתבני עדים מסר לו, מאי לאו
48 כי האי גונא – ומה עדות יש לה לאתר זמן
49 דברו והו לאו כי האי גונא, שמשטר לה שטר
50 שם לא קני ולא היתמה, דאי עליו שטר חתום
51 בידה – מאי למיטרא?
52 לא

17 המשועבדים: המקבל עליו לזון את בתו אשתו
18 למאן דאמר בדיקין (גיטין כ"א): קצוב לזון
19 טרפה – לא קשיא מדי, דהבא משום קצבה,
20 ולמאן דאמר כתובין בעיני – מדיק לה בשקא
21 מדי, ואם אמר: למאן דאמר קצובין אף על פי
22 שאין כתובין, אמאי לא חשיב לזון קצבה למזון
23 הנותן, דהוי על דיעבד ומיזון, מן האב אין קשה
24 כל כך, לא ידענן כמה בנות חיו לו – לפיכך
25 אין קצובין, אלא האזין ששעבראו – ההיא
26 שהתא קצובין טיטו עד דתבנן,
27 אי דלא אמר להו "אתם ערין מאי טעמא דרבי
28 יוחנן – והיה ליה למפריה, או משום
29 "משנה אני כר, או משום "אדם עשוי שלא
30 להשביע את עצמו", דאמר ליה חייב אני לך
31 מנה בשטר – דאלמא מילתא דשטרא לרבי
32 יוחנן, וחשיבא הוראא אף על גב דלא אמר "אתם
33 ערין", ולא מירוי בשכתב לו "חייב אני לך מנה"
34 וחתם חתומו – דהיינו הוציא עליו כתב ידו, ונזבה
35 לכולי עלמא מנכסים בני חוין, ולא מירוי גמי
36 בשכתב לו "אני פלני חייב לך מנה" – דהא נמי
37 ביהתם חתומו דמי, ואף על גב דברש מילתא
38 מוכיח "בכט פשט" (בבא בתריא, סקא) דיכול
39 להתרם, ולא חיישין דלמא משבח לה אידעיה ודלא
40 מעלי ובתיב מבי – והתם דרבי לא גבי כילל,
41 והאיל ואני מכלתה אית ריחייב אני לך מנה
42 כתיב האי אישך דלא מעלי, מפי רבי.
43 חייב לזונה חמש שנים מאו כי היא גונא
44 – דאם שטר גמור, מה חדש דרביבין ואף
45 על גב דלא חוי שטר גמור – גבי מעשבי, דאית
46 ליה קלא.

הדרן עלך אלמנה יזונת

1 הנושא את האשה ופקקה עמו כדי שזיון את בתה חמש שנים – חייב לזונה חמש שנים.
2 נישת לאתר ופקקה עמו כדי שזיון את בתה חמש שנים – חייב לזונה חמש שנים.
3 רבי יאמר הראשון: לכשתבא אצלי אוננה, אלא מוליד לה מוולותיה למקום שאמה, וכן לא
4 יאמרו שניהם: הרי אנו זנין אותה באחד, אלא, אחר גנה ואחר נותן לה דמי מוולות, נישת
5 - הפעל נותן לה מוולות, והן נותנין לה דמי מוולות. מתו - בנותיהן יזונות מנכסים בני חוין,
6 והיא יזונת מנכסים משועבדים, מפני שהיא בבקלת חוב. הפקדים היו מותבים: על מנת
7 שזיון את בתך חמש שנים כל זמן שאת עמי. גמרא אמר, האומר להכירתי: חייב אני לך
8 מנה, רבי יוחנן אמר: חייב, וריש לקיש אמר: פטור. היכי דמי? אי דאמר להו "אתם ערין"
9 - מאי טעמא דריש לקיש דפקסר? או דלא אמר להו "אתם ערין" - מאי טעמא דרבי יוחנן
10 דקמתיב? עלילס דלא קאמר להו "אתם ערין", והבא כמאי עסקין? - דאמר ליה: חייב אני
11 לך מנה בשטר. רבי יוחנן אמר: חייב, אלימא מילתא דשטרא כמאן דאמר להו "אתם ערין"
12 דמי. וריש לקיש אמר: פטור, לא אלימא מילתא דשטרא. תנן: הנושא את האשה ופקקה עמו
13 לזון את בתה חמש שנים - חייב לזונה חמש שנים. מאי לאו כי היא גונא?

17 המשועבדים: המקבל עליו לזון את בתו אשתו
18 למאן דאמר בדיקין (גיטין כ"א): קצוב לזון
19 טרפה – לא קשיא מדי, דהבא משום קצבה,
20 ולמאן דאמר כתובין בעיני – מדיק לה בשקא
21 מדי, ואם אמר: למאן דאמר קצובין אף על פי
22 שאין כתובין, אמאי לא חשיב לזון קצבה למזון
23 הנותן, דהוי על דיעבד ומיזון, מן האב אין קשה
24 כל כך, לא ידענן כמה בנות חיו לו – לפיכך
25 אין קצובין, אלא האזין ששעבראו – ההיא
26 שהתא קצובין טיטו עד דתבנן,
27 אי דלא אמר להו "אתם ערין מאי טעמא דרבי
28 יוחנן – והיה ליה למפריה, או משום
29 "משנה אני כר, או משום "אדם עשוי שלא
30 להשביע את עצמו", דאמר ליה חייב אני לך
31 מנה בשטר – דאלמא מילתא דשטרא לרבי
32 יוחנן, וחשיבא הוראא אף על גב דלא אמר "אתם
33 ערין", ולא מירוי בשכתב לו "חייב אני לך מנה"
34 וחתם חתומו – דהיינו הוציא עליו כתב ידו, ונזבה
35 לכולי עלמא מנכסים בני חוין, ולא מירוי גמי
36 בשכתב לו "אני פלני חייב לך מנה" – דהא נמי
37 ביהתם חתומו דמי, ואף על גב דברש מילתא
38 מוכיח "בכט פשט" (בבא בתריא, סקא) דיכול
39 להתרם, ולא חיישין דלמא משבח לה אידעיה ודלא
40 מעלי ובתיב מבי – והתם דרבי לא גבי כילל,
41 והאיל ואני מכלתה אית ריחייב אני לך מנה
42 כתיב האי אישך דלא מעלי, מפי רבי.
43 חייב לזונה חמש שנים מאו כי היא גונא
44 – דאם שטר גמור, מה חדש דרביבין ואף
45 על גב דלא חוי שטר גמור – גבי מעשבי, דאית
46 ליה קלא.

האשירה אשר עם שכם. שמע קליו אמריו, נקרוין נסדר לאילין פוביא, וידע דאינון בעו מיקטלוגינה, וקרין ונפק ליה. רבי אחא אול למאום, ואכל חליטון. רבי ירמיה אכל חמצין. רבי הונקיה אכל קמצין.

רבי אבהו אסר ייגו, מפני רבי חייה ורבי אפי ורבי אפי, שהיו עולין בהר המלך, וראו נכרי אחד שהיה חשוד על ייגו, אתון אמרון ליה קומיי, אמר לון: ולא על ידי עילא?

ואית דבעי מימר: הדיא ערובת שובא לא אישתכח המרא בכל סמרטוקי, בפוקי שובא אישתכחת מלייא מן מה דאיתון ארמייא, ונקבולוגיה כותבייא מינהון.

ואית דבעי מימר: בד סליק דיקלטינוס מלכא להכא גזר ואמר כל אומייא ונסכון בר מן יודאיי ונסכין כותבייא ונאסר ייגו. ואית דבעי מימר: כמין יוז אית להון ומנסכין ליה.

כותבייא דקיסרי בעו מרבי אבהו: אבותיכם היו מסתפקין בשלנו, אתם מפני מה אינכם מסתפקין ממוננו? אמר להן: אבותיכם לא קילקלו מעשיהם, אתם קילקלתם מעשיכם.

תמן תנינן: ארין ישאל – טהורה, ומקוותיה – טהורין. ארין פותים – טהורה, ומקוותיה

[דף ל"ד ע"א]

ומדורותיה ושביליה – טהורין. שביליה טהורין, חזקה שאין בוררין להם שביל אלא מטהרה. ומקוותיה טהורין.

רבי לעזר בי רבי יוסי: הדיא דאת מר, להאמינן שאינון שאובין, הא למידת ארבעים – לא, דדרשי ויקרא יא לח) אף מעיין ובור מקוה מים, מה מעיין מטהר כל שהוא, אף מקוה מטהר כל שהוא.

בעון מרבי אבהו: חלוט שלחן מהו? אמר לון: חלואי היינו יכולין ליסר גם מימיהון. רבי יעקב בר אחא בשם רבי חנינה: פיתאי דקיסרין – מותר להלוותן ברבית. רבי יוסי בעי: מעתה לא נחוש לחלתה, וכן חמיי רבנן חששין:

הלכה ה' מתני' הפנייה יינו בקרון או בספינה, והלך לו לקפנדריא, נכנס למדינה ורחץ – מותר. ואם מודיעו שהוא מפליג – כדי שישתום ויסתום ויגוב. רבן שמעון בן גמליאל אומר: כדי שיפתח ויגוף ותיגוב:

גמרא אמר רבי חנינה: מעשה בקרון אחת משל בית רבי שהפליגה יותר מארבעת מיל, אתא עובדא קומי רבנן ואכשרון. אמרין, בהדיא איסמרטא דצידיין חות, וכולה מישראל חוות. אמר רבי חנינה: זמנין דו חמי סייגין פובין, והוא סבור דינון בני נש, והוא מתבעת:

הלכה ו' מתני' הפנייה את הנכרי בהנתו, אף על פי שהוא יוצא ונכנס – מותר. ואם מודיעו שהוא מפליג – כדי שישתום ויסתום ויגוב. רבן שמעון בן גמליאל אומר: כדי שיפתח ויגוף ותיגוב:

גמרא וּכְרַבִּי מֵאִיר. דְּרַבִּי מֵאִיר אָמַר: בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף, הַפּוֹת טָמְא. רַבִּי חֲמַאי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסִי בַר חֲנִינְיָה: בְּחֶצֶר הַחֲלוּקָה בְּמַסִּיפָם, בְּטַהֲרוֹת – טָמְא, בְּיַיִן נֶסֶף – טָהוֹר. וְהָא רַבִּי מֵאִיר מַחְמִיר בְּטַהֲרוֹת וּמִיָּקֵל בְּיַיִן נֶסֶף! אוֹף רַבְּנָן מַחְמִירִין בְּטַהֲרוֹת וּמִקְלִין בְּיַיִן נֶסֶף:

הַלְכָה ז' מִתְנִי' הִיָּה אוֹכֵל עֲמוֹ עַל הַשּׁוֹלְחָן, וְהִנִּיחַ לְפָנָיו לֹאֲגִין עַל הַשּׁוֹלְחָן, וְלֹאֲגִין עַל הַדּוּלְפָקִי, וְהִנִּיחוּ וַיִּצָּא, מַה שְּׁעַל הַשּׁוֹלְחָן – אָסוּר, וּמַה שְּׁעַל הַדּוּלְפָקִי – מוֹתֵר.

[דף ל"ד ע"ב]

וְאִם אָמַר לֹא: הָיָי מוֹזֵג וְשׁוֹתֵה, אִף מַה שְּׁעַל הַדּוּלְפָקִי – אָסוּר. הַכִּיּוֹת, פְּתוּחוֹת – אָסוּרוֹת, וּסְתוּמוֹת – כְּדֵי שְׂיִפְתַּח וַיִּגּוֹף וְתִיגַב:

גמרא הוּזָן בְּעֵיִן מִימֵר, מַה שְּׁעַל הַשּׁוֹלְחָן אָסוּר – בְּתוֹךְ פִּישׁוּט יְדֵיִם, וּמַה שְּׁעַל הַדּוּלְפָקִי מוֹתֵר – הוּזָן מִפִּישׁוּט יְדֵיִם. וְלֹא בֶן אָמַר רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב שִׁשְׁתִּי: כְּשֵׁם שִׁנְתָנוּ פִּישׁוּט יְדֵיִם בְּטַהֲרוֹת, כֶּף נִתְּנָו פִּישׁוּט יְדֵיִם בְּיַיִן נֶסֶף! אֵלָא פִּינִי, מֵאֵן דְּאָמַר מַה שְּׁעַל הַשּׁוֹלְחָן אָסוּר – בְּתוֹךְ פִּישׁוּט יְדֵיִם, וּמַה שְּׁעַל הַדּוּלְפָקִי מוֹתֵר – וּבִלְבַד הוּזָן לְפִישׁוּט יְדֵיִם:

הַלְכָה ח' מִתְנִי' בּוֹלְשֵׁת שֶׁנִּכְנְסָה לְעִיר, בְּשַׁעַת שְׁלוֹם, הַכִּיּוֹת פְּתוּחוֹת – אָסוּרוֹת, וּסְתוּמוֹת – מוֹתֵרוֹת. וּבְשַׁעַת מִלְחָמָה, אֵילוֹ וְאֵילוֹ – מוֹתֵרוֹת, שְׂאִין פְּנָאִי לְנֶסֶף:

גמרא בְּשַׁעַת הַשְּׂמֹד – הַכֹּל אָסוּר, שְׂאִי אֶפְשָׁר שְׁלֵא הִיָּה שֵׁם יִשְׂרָאֵל שְׁלֵא עֲבָדָה עַל כּוֹרְחוֹ. הִדָּא אָמַרְה: עֲבוּדָה זְרָה שְׁעֲבָדָה יִשְׂרָאֵל – אֵינָה בְּטִילָה לְעוֹלָם. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: וְאֵת שְׁמַע מִינָה, עֲבוּדַת אֱלִילִים שְׁעֲבָדָה יִשְׂרָאֵל עַל כּוֹרְחוֹ – אֵינָה בְּטִילָה לְעוֹלָם. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: לִית בְּאֵן אָסוּרוֹת אֵלָא מוֹתֵרוֹת. אָמַר רַבִּי זְעִירָא: אֵית בְּאֵן אָסוּרוֹת,

[דף ל"ה ע"א]

דְּאִין מְטָה בֵּיה – הוּא מוֹדַע לֵיה, וְאִין לֹא מְטָה בֵּיה – לֹא מוֹדַע לֵיה, דְּלֹא יְהֵא שְׁלִים לֵיה טִיבוֹ. רַבִּי אֲמִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: בְּשְׁלוֹם בּוֹלְשֵׁת, וּבְמִלְחָמַת בּוֹלְשֵׁת.

הַיּוֹזֵא מִי פְּרִי בְּתֵרֵיה, נָפַל לְגוּבָא, אֲתָא עוֹבְדָא קַמִּי רַבְּנִין וְאֶבְשָׁרוּן, אָמְרִין, אִין פְּנָאִי לְהַטִּיל אֶרֶם: **הַלְכָה ט' מִתְנִי'** אוּמָנִים יִשְׂרָאֵל שְׁשִׁילַח לְהֵם נְכָרֵי חֲבִית שֶׁל יַיִן נֶסֶף – מוֹתֵר שְׂאִימְרוּ לֹא תֵן לָנוּ אֵת דְּמִיָּה. אִם מְשֻׁנְכָנִים לְרִשְׁוִיתָן – אָסוּר:

גמרא וְאִין אָסוּר מִשּׁוּם יַיִן נֶסֶף? תִּנִּי בַר קַפְרָא: בְּמִשְׁלַח בְּבָתִּים:

הַלְכָה י' מִתְנִי' הַמוֹכֵר יַיִנוּ לְנְכָרֵי, פֶּסֶק עַד שְׁלֵא מִדָּד – דְּמִיּוּ מוֹתֵרִין. מִדָּד עַד שְׁלֵא פֶּסֶק – דְּמִיּוּ אָסוּרִין. נָטַל אֵת הַמִּשְׁפָּךְ וּמִדָּד לְתוֹךְ צְלוּחֵיתוֹ שֶׁל נְכָרִי, וּנְטָלוּ וּמִדָּד לְתוֹךְ צְלוּחֵיתוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, אִם יֵשׁ בּוֹ עֶקֶבֶת יַיִן – אָסוּר. הַמְעַרְהָ מִכְּלֵי לְבָלִי, הַמְעַרְהָ מִמְּנֹו – מוֹתֵר. אֵת שְׁעִירָה לְתוֹכוֹ – אָסוּר:

גמרא רבי בא, רב הונא בשם רב: ואהן דנגד ביזקא והא מיבזעא בדייה – לא חייב בה. אמר רבי יוסי בי רבי בון: לכן צריכה אפילו מעל לה גו הנותרה ולא אתפונן אלא דלא יזכה בה חורון, מהו שתקנה לו בשער הפחות? אמר רבי הנני קומי רבי יוסי: מתניתא אמרה שאינה נקנית לו בשער הפחות.

דתנינן תמן: המוסר יינו לנכרי, פסק עד שלא מדד – דמיו מותרין, מדד עד שלא פסק – דמיו אסורין. אם אתה אומר לקנות לו בשער הפחות, אפילו מדד עד שלא פסק – ייעשה כמי שפסק עד שלא מדד, ויהיו דמיו מותרין!

מהו עקבת יין ביהווא דמלכלך כמה דתימר (הושע ו ח) **עקובה מדם.**

פשיטא דא מילתא, ישראל תופש בפי המשפך והנכרי מערה – דברי הכל אסור.

[דף ל"ה ע"ב]

נכרי תופש במשפך וישראל מערה, רבי אסי אוסר ורבי אמי מתיר. נכרי תופש בפי הנוד וישראל מערה, רבי ירמיה בשם רבי זעירא: היא המחלוקת. רבי מנא בעי קומי רבי יוסי: הייך מחלוקת? אמר ליה: מחלוקת רבי אסי ורבי אמי.

ישראל תופש בנוד ונכרי מערה, סברין מימר דברי הכל מותר. רבי שמואל, כל גרמא אמר שאסור, שפעמים שישאל מרפא ידיו, ונמצא כל העירוי מחמת הנכרי. ואהן דמרגל זיקא מעיל לרע – אין בו משום מערה מקלי לקלי:

הלכה י"א מתני' יין נסוד – אסור, ואוסר בכל שהוא. יין ביין ומים במים – כל שהוא. יין במים ומים ביין – בנותן טעם. זה הכלל, מין במינו – כל שהוא, ושלא במינו – בנותן טעם:

גמרא חזקיה אמר: הדי דאת מר, במקום שתמים נמכרין במידה, אכל במקום שאין המים נמכרין במידה – ביין ביין הן.

חזקיה אמר: כוס שמזגו מאיסור ומתיתר, ונפל איסור בתוך איסור, והיתר בתוך היתר. אמר רבי שמואל: דרבי ליעזר היא, דרבי ליעזר אמר: אחר אחרון אני בא. אמר רבי ירמיה: הוטר הוא ביין נסוד.

רבי יוסי בעי: אם חומר הוא ביין נסוד, אפילו נפל היתר בסוף, יהא אסור. רבי אסי בשם רבי יוחנן: כוס שמזגו מאיסור ומתיתר, את רואה את היתר בתוך איסור, אם יש בו בנותן טעם – אסור, ואם לאו – מותר.

אמר רבי הושעיה: והוא שנפל היתר בסוף, רבי אמי בשם רבי יוחנן: ולא שנייא, בין שנפל איסור בתחילה והיתר בסוף, היתר בתחילה ואיסור בסוף, אפילו מים ביין, אפילו נמזג כל צורפו מתיתר, את רואה את היתר כמי שאינו, והאיסור, אם יש בו בנותן טעם – אסור, ואם לאו – מותר.

אמר רבי יירא: הדיא למעלן איתאמרת, וכוּלָּהּ תיניין, היד עבדא? רבי יוסי פי רבי בון, רבי אבהו בשם רבי יוחנן: צלוהית יין נסוד שנפלה לחבית של מים, ואחר כך נפלה לתוך בור של מים, את רואה את ההיתר כמי שאינו, והאיסור, אם יש בו בנותן טעם – אסור, ואם לאו – מותר.

[דף ל"ו ע"א]

עד כדון, בשנפלו זה אחר זה. נפלו שנים באהת?

נישמעניה מהדא, מאימתי חמין כותים מותר לאחר הפסח? של בעלי בתים – שלש שבתות של אפייה, ושל נהתומין, בפרכים – אחר שלשה ימים, בפרכים – אחר שלשה תנורים. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אף בשאמרו של בעלי בתים אחר שלשה שבתות של אפייה, והוא שיהא אדם גדול, או שהיה משיא לבנו ואפה שלשה תנורין בשבת אחד זו אחר זו – מותר. אף בשאמרו של נהתומים בפרכין אחר שלשה ימים, אם נדחק ואפה שלשה תנורין ביום אחד זה אחר זה – מותר.

תני רבי שמעון אומר: אף בשאמרו של נהתומין בפרכים [בפרכים] אחר שלשה תנורין אסור, עד שלשה ימים, שמשחרית בורר לו שאור לכל אותו היום, אותה העיסה השנייה לא מאיסור והיתר מתחמצת!

אמר רבי ירמיה בשם ריש לקיש: מאן תנא חמיצן של כותים? רבי לעזר. אמר רבי יוסי לרבי חנינה: ענתוניא נהירת דהוינתן מרין את רבי ירמיה בשם ריש לקיש, מאן תנא חמיצן של כותים? רבי לעזר. וכאן לא הוינן מרין, אלא רבי הילא בשם ריש לקיש: ירדו לחמיצן של כותים פרכי ליעזר.

ועוד מהדא דמר רבי חנינה בר רבי אבהו: אבא הנה ליה עובדא, שלח שאל לרבי יהיה ולרבמי ולרבסי, והורון ליה פרכי ליעזר. מה וכיחידאה מורין? לא משום שינדרו לחמיצן של כותים פרכי ליעזר. אמר רבי מנא קומי רבי יוסי: כמה דאת מר תפון הלכה פרכי ליעזר, אוף הכא הלכה פרכי ליעזר. אמר ליה: ולכל דבה?

הלכה י"ב מתני' אילו: אסורין ואוסרין כל שהן; יין נסוד, ועבודה זרה, ועורות לבובין, ושור הנסקל, ועגלה ערופה, וציפרי מצורע, ושיער נזיר, ופטר חמור, ובשר פחלב, וחולין שנשחטו בעזרה –

[דף ל"ז ע"ב]

הרי אילו אסורין, ואוסרין בכל שהן:

גמרא יין נסוד, ועבודה זרה, ועורות לבובין. על שם (דברים יג יח) ולא ידבק בידך מאומה מן החרם.

ישור הנסקל. מופשטע שנאמר (שמות כא כח) יסקל השור, אינו יודע שלא יאכל, מה תלמוד לומר לא יאכל? מיכן שאסור אף בהנניה.

ענלה ערופת, שם שם מה שם האמור להלן – אסור בהננייה, אף שם האמור באן – אסור בהננייה. וציפרי מצורע. (דברים יד יא) כל צפור טהורה תאכלו – זו החיה. (שם יב) וזה אשר לא תאכלו מהם – זה השחיטה. או חילוק? רבי יוחנן בשם רבי ישמעאל לא התפישה התורה אסור הננייה דכר שיש בו רוח חיים.

ושיער נזיר. (במדבר ו יח) ונתן על האש אשר תחת זבח השלמים.

ופטר המזור. עריפה עריפה, מה להלן – קוברו ואסור בהננייה, אף באן – קוברו ואסור בהננייה. ובשר בחלב. תני: בשלשה מקומות כתיב לא תבשל גדי, לאכילה ולהננייה ולבישול.

וחילין שנשחטו בעזרה. רבי יוחנן בשם רבי ישמעאל: אמרה תורה, שחוט שלי בשלי, ושקף בשקף, מה שלי בשקף – אסור, אף שקף בשלי – ענוש כרת. ולא רבי ישמעאל אמר, למידיו מקל וחומר, ואין עונשין מקל וחומר?

ולמה לא תנינן נבילה עמה? אמר רבי יוסי בי רבי בון: לא מתניי אלא דכר שאסור בהננייה, נבילה – מותרת בהננייה. התיבון: הרי חמין בפסח! חמין יש בו כרת, ואילו אין בהן כרת.

רבי יוסי בשם רבי חנינה בעי: איסורי הננייה מהו שיבטלו בצירוף? והתנינן שור הנסקל! תיפתר בהתיבות. והתנינן: צפרי מצורע! תיפתר ציפור בצירוף. והתנינן: שיער נזיר! אית לך מימר ציפור בצירוף?

פד מטון לערלה, התיב רבי יעקב קומי רבי יוסי: והתנינן: האורג מלא חסיט מצמר בכור בפגד – ידלק הפגד. משיער נזיר, מפטר המזור, בשק – ידלק השק! אמר ליה: אילו אמר תנא קמון איתיהיבת יאות:

הלכה י"ג מתני' יין נסך שנפל לבור – פולז אסור בהננייה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: יימכר פולז לנכרי, חוץ מדמי יין נסך שיש בו:

גמרא רבי יוסי, רבי יוחנן בשם רב בתירה: יין נסך שנפל לבור – יימכר פולז לנכרי, חוץ מדמי יין נסך.

רבי שמואל בר נתן בשם רבי חמא: הלכה כרבן שמעון בן גמליאל.

אמר רבי יסא: חד רבנין נפק מבית וועדא, אמר איתפלגון רבי יוחנן וריש לקיש, חד אמר הלכה כרבן שמעון בן גמליאל, וחד אמר אין הלכה כרבן שמעון בן גמליאל.

[דף ל"ז ע"א]

ומודה רבן שמעון בן גמליאל ביין לתבשיל - שהוא אסור.

רבי בון בשם רב: מודין חכמים לרבן שמעון בן גמליאל בהבית בין הבית, למבואר כולו לנכרי, חוץ מדמי יין נסוף שבו. אמר רבי זירא קומי רב אמי: עד דלא איתאמרת הדיא מילתא, לא תוינן ידעין די בך, לא איתאמרת אלא מודין חכמים לרבן שמעון בן גמליאל, או דילמא לא איתאמרת אלא מודי רבן שמעון בן גמליאל לחכמים. אמר רבי יודן: ידע הנה רבי זעירא די בך, אלא פאינש דשמע מילה ומקשי עליה:

הלכה י"ד מתני' גת של אבן שזפתתה נכרי - מנגבה והיא טהורה. ושל עץ, רבי אומר: ינגב. וחכמים אומרים: יקלף את הזפת. ושל חרס, אף על פי שקילף את הזפת - הרי זו אסורה:

גמרא מתניתא - דרבי. של עץ, רבי אומר: ינגב. וחכמים אומרים: יקלף את הזפת. ושל חרס - דלא כרבי. דתני: הגת והפוחין והמשפך של נכרי - רבי מתיר, וחכמים אוסרין. מודה רבי פננאגים - שאסורות. מפני מה אילו אסורין ואילו מותרין? אילו מכנסן לכה, ואילו אין מכנסן לכה. רבי יוסי בשם רבי יוחנן: הלכה כרבי. כלי פפיר שזפתו נכרי, רבי יוסי בי רבי בון בשם שמואל: הלכה כרבי. מחלוקת רבי וחכמים.

דתני: היתה גיתה טמאה ומכבש לטהרה, הלובין והדפין והעדשה - מנגבין וטהורין. והעקל של נצרים, ושל בטבוס, ושל עץ, של שיפה, של חוטין, של גמי - מיישנן כל שנים עשר חדש. רבן שמעון בן גמליאל אומר: מביד לביד, ומגת לגת.

תני, אמר רבן שמעון בן גמליאל: אם רצה לטהרן מיד, נותן בצינור שמימי מקלחין, או בנהר שמימי מהלכין כדי עזתה. בשם שאף מנגב בטהרות, פה מנגב ביין נסוף. כפה היא עזתה? רבי יוסי בשם רבי יוחנן אומר: חצי יום וחצי לילה. תני, רבי יהיה אומר: יום או לילה. מה ופליגי? אלא פאן - שהיום והלילה שוין, וכאן - בשאין היום והלילה שוין:

הלכה ט"ז מתני' הלוקח כלי תשמיש מן הנכרי, את שדרכו להטביל - יטביל. להגעיל - יגעיל. ללבן באור - ילבן. השפוד והאסקלה - מלבנן באור. והספין - שפה

[דף ל"ז ע"ב] והיא טהורה:

גמרא הלוקח כלי תשמיש מן הנכרי, דברים שיודע שעושין בהן אוכל נפש, כגון כוסות - מדיחן וטהורין. אבל יורות, וקומקמין - מוגעילן בתמין. וכולן שנשתמש בהן, אף על פי שלא הטביל והגעיל ושף וליבן - הרי אילו טהורין.

תני רבי הושעיה: צריך להטביל. בתרא רבמי סלק עם רבי יודן נשייא לחמתא דגדר, ושאלון כסף מן אילון דאסינוס, שאלון לרבי ירמיה, אמר, צריך להטביל, לפי שיצאו מטומאת הנכרי ונכנסו

לקדושת ישראל. יצא לחוץ ונלמד, נפקין ושמועין, רבי יעקב בר אהא, שמעון בר בא בשם רבי יוחנן, לא שנו אלא לוקח, אבל שואל – מותר. מעתה, אפילו בליים! רבי הושעיה זבין בליים ומטבילין. הָכָא אַתְּ אָמַר: מְדִיחָן וְהֵן מְהוֹרִין, וְהָכָא אַתְּ אָמַר: מוֹגְעִילָן בְּחַמִּין! הוֹמַר הוּא בְּגִיעוּלֵי נְכָרִים. סְבִין – תּוֹחֵבָה בְּאַרְצָא שְׁלֵשָׁה פְּעָמִים וְדַיּוּ. רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַבִּי יְהוּדָה: הֲדָא דְאַתְּ מַר בְּסִבִּין קְמַנְתָּ, אֲבָל בְּסִבִּין גְּדוּלָּה – צְרִיכָה לִיבּוֹן, וְהַלִּיבּוֹן צְרִיךְ שְׂיֵהוּ נִיצוּצוֹת מְנַתְּזִין מִמֶּנָּה:

הֲדָרִין עֲלֶיהָ פֶּרֶק הַשׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל וְסָלִיקָא לֵהּ מִסְכָּמַת דְּעִבּוּדָּה זָרָה

הדרין עלה מסכת עבודה זרה ומדרן עלה. דעמן עלה מסכת עבודה זרה ודעמן עלה. לא נתנשי מנה מסכת עבודה זרה ולא תתנשי מנה, לא בעלמא הדין ולא בעלמא דאחי: (ב שמיים)
 וְהִי רִצּוֹן מִלְּקַבְּדִי יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׁתַּחֲוֶה תוֹרַתְךָ אֲמוּנָתָנוּ בְּעוֹלַם הַנֵּה, וְתַחֲוֶה עַמְּנוּ לְעוֹלָם הַקָּא:
 חֲנִינָא בַר פֶּסָא, רְמִי בַר פֶּסָא, נַחְמֵן בַר פֶּסָא, אַחָאי בַר פֶּסָא, אֲבָא מְרִי בַר פֶּסָא, רַבְרָם בַר פֶּסָא, רַבִּישׁ בַר פֶּסָא, אֲדָא בַר פֶּסָא, דְּרוּ בַר פֶּסָא:
 הַעֲרַב נָא יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת דְּבָרֵי תוֹרַתְךָ בְּסִינֵי וּבְפִסְיֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְנִקְרָה בְּלִנּוּ אֲנַחְנוּ וְנֶאֱחָאֵינוּ וְנֶאֱחָאֵינוּ עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּלִנּוּ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ וְלוֹמְדֵי תוֹרַתְךָ: מֵאִיבֵי תַחֲבַמְנֵי מִצּוּרְךָ, כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי: יְהִי לִפִּי תַמִּים בְּחֻקֶּיךָ, לְמַעַן לֹא אֲבוֹשׁ: לְעוֹלָם לֹא אֲשַׁכַּח פְּקוּדֶיךָ, כִּי כִּם חִיִּיתֵנִי: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, לְמַדְבְּרֵי חֻקֶּיךָ: אֲמֵן אֲמֵן סֵלָה נְעִי:
 מוֹדִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׁשַׁמְתָּ חֻלְקֵנוּ מִיֹּשְׁבֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ, וְלֹא שַׁמְתָּ חֻלְקֵנוּ מִיֹּשְׁבֵי קְרֻת. שְׂאֲנוּ מְשֻׁכְּמִים וְהֵם מְשֻׁכְּמִים, אֲנוּ מְשֻׁכְּמִים לְדַבְרֵי תוֹרָה, וְהֵם מְשֻׁכְּמִים לְדַבְרֵי בְּטָלִים. אֲנוּ עֲמִלִים וְהֵם עֲמִלִים, אֲנוּ עֲמִלִים וּמְקַבְּלִים שֶׁכֶּר, וְהֵם עֲמִלִים וְאֵינָם מְקַבְּלִים שֶׁכֶּר. אֲנוּ רְצִים וְהֵם רְצִים, אֲנוּ רְצִים לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, וְהֵם רְצִים לְבָאֵר שְׁחַת, שְׂנֵאמַר וְאַתָּה אֱלֹהִים תוֹרִידֵם לְבָאֵר שְׁחַת, אֲנָשֵׁי דְמִים וּמְרַמָּה לֹא יַחֲזוּ יְמִיהֶם, וְאֵי אֲבֻטֵּחַ בְּךָ:
 וְהִי רִצּוֹן מִלְּקַבְּדִי יְיָ אֱלֹהֵי, כִּשֶׁם שְׁעוֹרְמֵנִי לְפָנֶיךָ מִסְכַּת עִבּוּדָּה זָרָה, כִּן שְׁעוֹרְמֵנִי לְהַתְחַלֵּל מִסְכַּתוֹת וּסְפִירָם וְסִפְרֵיהֶם וְלִסְמִים, לְלַמּוֹד וּלְלַמֵּד לְשִׁמּוֹר וּלְעֲשׂוֹת וּלְקַמֵּת אֶת כָּל דְּבָרֵי הַלְּמוּד תוֹרַתְךָ בְּאַהֲבָה:
 וזכות כל הפנאים ואמוראים ותלמידי חכמים, יעמוד לי ולנרע, שלא תמוש התורה מפי ומפי יודעי וזנע זרעי עד עולם.
 וְהַתְּקַם בִּי, בְּהַתְּחַלְּקֵךְ מִנְּחָה אַתָּה, בְּשִׁבְכֶךָ תִּשְׁמֹר עֲלֶיךָ, וְהַקְּיֹעוֹת הֵיא תִּשְׁתִּיחֶךָ:
 פִּי בִי יִדְבּוּ יָמֶיךָ, וְיִוָּסְפוּ לְךָ שְׁנוֹת חַיִּים: אֲרוּךְ יַמִּים בְּיָמֵינָהּ, בְּשִׂמְלָלָה עֶשֶׂר וּכְבוֹד: יְיָ עַל עַמּוֹ יִתֵּן, יְיָ יִקְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשׂוֹלָם:

מִסְכַּת הוֹרְיֹת

פֶּרֶק רֵאשׁוֹן

[דף א' ע"א]

הַלְכָה א' מִתְנִי' הוֹרוּ בֵּית דִּין לְעִבּוֹר עַל אֶחָת מִכָּל מִצְוֹת הָאֲמוּרוֹת בְּתוֹרָה, וְהִלְךְ הַיְהוּדִי וְעָשָׂה שׂוֹנֵג עַל פִּיהֶם, בֵּין שְׁעִישׁוֹ וְעָשָׂה עִמָּהֶן, בֵּין שְׁעִישׁוֹ וְעָשָׂה אַחֲרֵיהֶן, בֵּין שְׁלֹא עָשׂוֹ וְעָשָׂה – הָרִי זֶה פְּטוּר, מִפְּנֵי שֶׁתְּלָהּ כְּבִית דִּין. הוֹרוּ בֵּית דִּין וְיָדַע אֶחָד מֵהֶן שְׁמַעוּ, אִז תִּלְמִיד שֶׁהוּא רֹאזִי לְהוֹרָאָה, וְהִלְךְ וְעָשָׂה עַל פִּיהֶם, בֵּין שְׁעִישׁוֹ וְעָשָׂה עִמָּהֶם, בֵּין שְׁעִישׁוֹ וְעָשָׂה אַחֲרֵיהֶם, בֵּין שְׁלֹא עָשׂוֹ וְעָשָׂה – הָרִי זֶה חַיִּיב, מִפְּנֵי שְׁלֹא תִלָּהּ כְּבִית דִּין! זֶה הַכֹּלֵל: הַתּוֹלָה כְּעֲצוּמוֹ – חַיִּיב, וְהַתּוֹלָה כְּבִית דִּין – פְּטוּר.

גמרא (ויקרא ד) **נִפְשׁ כִּי תִחַטָּא. אַחַת תִּחַטָּא, בְּעֲשׂוֹתָהּ תִּחַטָּא.** הָרִי אֵילוּ מִיעוּטִין. הַתּוֹלָה בְּעֲצוּמוֹ – חַיִּיב, וְהַתּוֹלָה כְּבִית דִּין – פְּטוּר. בְּכָל אֲתָר אֲתָר מִרְ מִיעוּט אַחַר מִיעוּט – לְרִבּוּת, וְכָא אֲתָר מִרְ מִיעוּט אַחַר מִיעוּט – לְמַעַט! אָמַר רַבִּי מִתְּנִיָּה: שְׁנַיִיא הִיא דְּכִתִּיב, מִיעוּט אַחַר מִיעוּט אַחַר מִיעוּט.

רבי חגי שאל לְחֶבְרֵייה: מניין לְאוֹכֵל בְּרִשׁוֹת שֶׁהוּא פְטוּר? מה בין סְבוּר שֶׁהוּא הוֹלִין וְנִמְצָאת תְּרוּמָה – שֶׁהוּא חַיִּיב, מה בין הַפְחֹזִיק עֲצָמוֹ שֶׁהוּא כֹהֵן וְנִמְצָא יִשְׂרָאֵל – שֶׁהוּא פְטוּר? אָמְרִין לִיה: מִן הוֹרְיֹת בֵּית דִּין. אָמַר לוֹ: אוֹף אָנָּה צְרִיכָה לִי, מה בין סְבוּר שֶׁהוּא הוֹל וְנִמְצָאת שֶׁבֶת – שֶׁהוּא חַיִּיב, מה בין סְבוּר שֶׁהוּא פֶסַח וְנִמְצָא שְׁלֵמִים – שֶׁהוּא פְטוּר? אָמְרִין לִיה: מִן הַשׁוֹחֵט בְּרִשׁוֹת. אָמַר לוֹ: אוֹף אָנָּה צְרִיכָא לִי, מה בין סְבוּר שֶׁהוּא מוֹתֵר

[דף א' ע"ב]

וְנִמְצָא אִסוּר – שֶׁהוּא חַיִּיב, מה בין סְבוּר שֶׁהוּא חֹלֵב וְנִמְצָא שׁוּמֵן – שֶׁהוּא פְטוּר? לא אָמְרוּ לִיה כְּלוּם! אָמַר לוֹ, גִּימָא לְכוּן מִינָן (ויקרא ד)

או הוֹדַע אֱלֹו תִטָּאתוּ וְהִבִּיא.

עאל רבי יוסי, אָמְרִין לִיה, קָשִׁי לָן הֲדָא מִילְתָּא. אָמַר לוֹ, וְלָמָּה לא אָנִיבְתוּנִיה מִן הֲדָא, או הוֹדַע אֱלֹו תִטָּאתוּ וְהִבִּיא! אָמְרִין לִיה: חַגִּי קִשְׁיִתָּה חַגִּי קִימַתָּה. על דַּעְתִּיה דְּרַבִּי יִשְׁמַעְאֵל דְּלֹא מִפְנֵה אֲהֵן קְרִייה בְּמַחֲזִיבֵי

[דף ב' ע"א]

חֲטָאוֹת וְאֲשָׁמוֹת וּוְדָאִין שְׁעֵבֵר עֲלֵיהֶן יוֹם הַכַּפּוּרִים – נִיחָא. על דַּעְתִּיה דְּרַבִּי עֲקִיבָא דְּמִפְנֵה אֲהֵן קְרִייה בְּמַחֲזִיבֵי חֲטָאוֹת וְאֲשָׁמוֹת וּוְדָאִין שְׁעֵבֵר עֲלֵיהֶן יוֹם הַכַּפּוּרִים? דְּתַנִּי: מִנִּין לְמַחֲזִיבֵי חֲטָאוֹת וְאֲשָׁמוֹת וּוְדָאִין שְׁעֵבֵר עֲלֵיהֶן יוֹם הַכַּפּוּרִים שְׁהֵן חַיִּיבִין לְהִכִּיא לְאַחַר יוֹם הַכַּיּוּרִים, וְחַיִּיבֵי אֲשָׁמוֹת תְּלוּיִין פְטוּרִין? תְּלֻמוּד לומר: או הוֹדַע אֱלֹו תִטָּאתוּ וְהִבִּיא, אָף לְאַחַר יוֹם הַכַּפּוּרִים! מִן הֲדָא (ויקרא ד) **נִפְשׁ כִּי תִחַטָּא. אַחַת תִּחַטָּא, בְּעִשׂוֹתָהּ, הָרִי אִילּוּ מִיעוּטִין, הַתּוֹלָה בְּעֲצָמוֹ – חַיִּיב, הַתּוֹלָה בְּבֵית דִּין – פְטוּר.**

אִין חַיִּיבִין אֲלָא על דְּבַר שְׁתִּיה גְלוּי לָהֶן וְנִכְסָה מִהֶן. וּמַה טַּעְמָא? וְנַעֲלַם דְּבַר – דְּבַר שְׁתִּיה גְלוּי לָהֶן וְנִכְסָה מִהֶן. על דַּעְתִּיה דְּרַבִּי יִשְׁמַעְאֵל דּוּ אָמַר, וְנַעֲלַם מִמֶּנּוּ, מִכְּלָל שְׁתִּיה יוֹדַע. וְהוּא יוֹדַע, הָרִי שְׁתִּי וְיִדְעוֹת. על דַּעְתִּיה דְּרַבִּי עֲקִיבָה דּוּ אָמַר: וְנַעֲלַם מִמֶּנּוּ וְנַעֲלַם מִמֶּנּוּ, שְׁנֵי פְעָמִים, מִכְּלָל שְׁבָאֵת לוֹ יוֹדַע בְּתַחֲלִילָה וְיִדְעָה בְּסוּף וְהַעֲלַם בְּנִתְיָם? תְּלֻמוּד לומר: וְנַעֲלַם דְּבַר – דְּבַר שְׁתִּיה גְלוּי לָהֶם וְנִכְסָה מִהֶן.

אִין חַיִּיבִין עַד שִׁיּוּרוֹ לְכַפֵּל מִקְצֵת וְלִקְיָם מִקְצֵת. שְׁמוּאֵל אָמַר: וְהֵן שְׁהוּרוּ "מוֹתֵר". אָכֵל אִם הוֹרוּ "פְטוּר" – לֹא בְדָא.

אִין חַיִּיבִין עַד שְׁתִּיה הוֹרָאָה מִלְשַׁבֵּת הַגְּזִית. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: טַעְמָא דְּהָךְ תַּנְיָא (הבבלי י) מִן הַמְּקוֹם הַהוּא אֲשֶׁר יִבְחַר ה'. אָמַר רַבִּי מִנָּא פֶר תַּנְחֹם: נִכְנְסוּ מֵאָה, עַד שִׁיּוּרוֹ בּוֹלֵן. תַּמָּן אָמַר רַבִּי זְעִירָא, וְהוּא שְׁיָהוּ בּוֹלֵן מוֹרִין מִצַּד אַחַד. וְכָא מַה? חֲלָה תִּיחִיד וְעָשָׂה שׁוּגַג עַל פִּיהֶן.

[דף ב' ע"ב] וכי יש דודן לשגגה? ליחיד אצל הורייית בית דין? רבי אימי בשם רבי שמעון בן לקיש: מתניתא בגזן שמעון בן עזאי יושב לפניו.

מה אגן קיימין? אם בידע כל התורה ואינו יודע אותו דבר – אין זה שמעון בן עזאי! ואם בידע אותו הדבר ואינו יודע כל התורה, שמעון בן עזאי הוא אצל אותו הדבר! אלא פי גן קיימין: בידע כל התורה ובידע אותו הדבר, אלא שהוא בטועה לומר, תורה אמרה אחריהם אחריהם. ואם בטועה לומר התורה אמרה אחריהם אחריהם – אין זה שמעון בן עזאי! בהדא דתני: יכול אם יאמרו לך על גמין שהיא שמאל, ועל שמאל שהיא גמין, תשמע להם? תלמוד לומר: **לְלֶכֶת גְּמִין וּשְׂמָאל!** שיאמרו לך על גמין שהוא גמין, ועל שמאל שהוא שמאל!

מאי בדין? רבי יוסי בשם רבי הילא: לפי שבכל מקום – שוגג פטור ומזיד חייב, וכא – אפילו מזיד פטור, מפני שתלה בבית דין.

חברייא בשם שמואל: יחיד משלים לרוב הציבור – היא מתניתא, אבל כל יחיד ויחיד שעשה בפני עצמו – פטור. אמר רבי יוחנן: אפילו כל יחיד ויחיד שעשה בפני עצמו – מביא בשבחה ושעירה.

וקשיא על דעתיה דשמואל, לא נמצא כל יחיד ויחיד מתפטר לו בשני תטאות! רבי זעירא בשם שמואל: התיחיד תלוי, אכלו רוב בית דין – מביאין. אכלו מיעוט – התיחיד מביא.

[דף ג' ע"א]

כל ההוריייה שבית דין מביאין פר, אין התיחיד מביא בשבחה ושעירה. וכל ההוריייה שבית דין אין מביאין פר, התיחיד מביא בשבחה או שעירה.

רבי יוחנן פתר מתניתא בהורייית בית דין, הורו בית דין לעקור את כל הגוף, הואיל ובית דין מביאין פר – אין התיחיד מביא בשבחה ושעירה. הורו לכלל מקצת ולקיים מקצת, הואיל ואין בית דין מביאין פר – התיחיד מביא בשבחה ושעירה.

שמואל פתר מתניתא, עדיין אני אומר, מיעוט הקהל שעשו – תייבין, שאין בית דין מביאין עליהן פר. תלמוד לומר, **עם הארץ**, אפילו פולו, אפילו רובו. רבי יוחנן פתר מתניתא, עדיין אני אומר מיעוט הקהל שעשו בלא הוריייה – תייבין, שגן בהוריייה אין בית דין מביאין פר. שמואל אמר: אבל הן מביאין בשבחה ושעירה. רבי יוחנן אמר: לא הן מביאין בשבחה ושעירה.

על דעתיה דשמואל דו יליף לה תייב מחייב – ניקח. על דעתיה דרבי יוחנן, דו יליף לה תייב מפטור! מתניתא אמרה פליגא על שמואל, או **הודע אליו חטאתו אשר חטא והביא יצא מוקר לעבו"ם!**

מתניתא פליגא על שמואל. **נפש כי תחטא, אחת, תחטא, בעשותה**, תרי אילו מיעוטין התולה בעצמו תייב, התולה בבית דין פטור! הדין פליגא על שמואל, ולית לה קיום.

הַלְכָה ב' מִתְנִי' הוֹרֵי בֵית דִין, וְדַעוּ שְׁטַעוּי וְחֹזְרוּ בְהוֹ, בֵּין שֶׁהֵבִיאוּ כִפְרָתָהּ, בֵּין שֶׁלֹא הֵבִיאוּ כִפְרָתָהּ, וְהִלְךְ וְעָשָׂה עַל פִּיהֶן, רַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר, וְרַבִּי לְעִזֹר אֹמֵר: סָפֵק. אִי זֶהוּ סָפֵק?

[דף ג' ע"ב]

יֹשֵׁב לוֹ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ – הַיֵּיב, הִלְךְ לוֹ לְמַדִּינַת הַיָּם – פְּטוּר. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָה: מוֹדָה אֲנִי בְּזֶה, שֶׁהוּא קָרוֹב לְפְטוּר מִן הַחֹבֶת, אָמַר לוֹ בֶן עֲזַאי: מַה שָּׁנָה זֶה מִן הַיּוֹשֵׁב בְּבֵיתוֹ? שֶׁהֵיטֵב בְּבֵיתוֹ – אֵיפְשָׁר הִיָּה לוֹ שִׁישְׁמַע, וְזֶה – לֹא הִיָּה אֵיפְשָׁר לוֹ שִׁישְׁמַע.

גַּמְרָא רַבִּי אִימִי בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ: מִתְנִיתָא, בְּגוֹן שְׁמַעוֹן בֶּן עֲזַאי יוֹשֵׁב לְפָנֶיהֶן, מַה נֵּן מְקַיְמִין? אִם בְּשִׁילְקוֹן – תִּבְטְלוּ הוֹרְיֹתָהּ, וְאִם בְּשִׁילְקוֹ אֹתוֹ – תִּבְטְלֵן הוֹרְיֹתָהּ! אֲלֵא בִּי נֵן מְקַיְמִין: בְּשָׁה עוֹמֵד בְּתִשְׁבֻּכָתוֹ, וְזֶה עוֹמֵד בְּתִשְׁבֻּכָתוֹ. הוֹרְיֹתָהּ אֲצִלוּ – אֵינָה הוֹרְאָה, שֶׁלֹא סִילְקוֹ אֹתוֹ. אֲצִל אַחֵרִים – הוֹרְיָה, שֶׁלֹא סִילְקוֹ.

לִית הִדָּא פְּלִיגָא עַל רַבִּי מְנָא בַר תַּנְהוּם? דְּרַבִּי מְנָא בַר תַּנְהוּם אָמַר: נִכְנְסוּ מֵאָה – עַד שִׁירוֹ פּוֹלֵן! פֶּתֶר לָהּ בְּשִׁילְקוֹ נִכְנְסוּ. אִם בְּשִׁילְקוֹ נִכְנְסוּ, מֵעַכְבָּ! פֶּתֶר לָהּ בְּרַבִּי, דְּרַבִּי אָמַר: אִין לָךְ מֵעַכְבָּ אֲלֵא מוֹפְלָא שֶׁל בֵּית דִין בְּלִבְדוּ, וְהָא רַבִּי מְנָא בַר תַּנְהוּם אָמַר: נִכְנְסוּ מֵאָה – עַד שִׁירוֹ פּוֹלֵן, אִף בְּחִזְרָה בְּזֶה אִין רֹב פֶּתָה? פְּשִׁיטָא לָךְ רֹב. מַה רֹב? רֹב הַהוֹרְיָה, רֹב הַמְשִׁתִּירָה?

הֵיךְ עֵבִידָא? נִכְנְסוּ מֵאָה, וּמֵתוּ מֵהֵן עֲשָׂרָה, אִין תֵּאמַר רֹב הַהוֹרְיָה – תְּמַשִּׁים וְאֶחָד. וְאִין תֵּאמַר רֹב הַמְשִׁתִּיר – אַרְבָּעִים וְשָׁה.

הַפְּרִישׁ חֲטָאתוֹ, נִתְחַרַשׁ אִין נִשְׁתַּמְתָּה, אִין נִשְׁתַּמְדָּה, אִין שֶׁהוֹרֵי בֵּית דִין מוֹתֵר לְאֹכֹל חֶלֶב? רַבִּי יוֹחֲנָן אָמַר: נְדָחִית חֲטָאתוֹ.

[דף ד' ע"א]

רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר: לֹא נְדָחִית חֲטָאתוֹ.

רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוֹן אָמַר רַבִּי אֶהָא: מִחֻלְף שְׁמוּעָתָא, דְּלֵא אֶתִי מִיִּלְתִּיהָ דְּרַבִּי יוֹחֲנָן פְּלִיגָא עַל מִיִּלְתִּיהָ, דְּמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר פָּא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסִי: כּוּם – זוֹרְקִין עֲלֵיו מֵדָם חֲטָאתוֹ וּמֵדָם אֲשָׁמוּ. רַבֵּן דְּמִיָּרִין אָמְרִין: רַבִּי חֵיידָה וְרַב אֶמִי. חַד מִחֻלְף וְחַד אָמַר בְּאֵן תַּנְיָיָה. מֵאֵן דְּמִחֻלְף לִית לִיהָ בְּאִילִין קִישׁוּאִיָּה.

כִּמָּאן דְּמַר לֹא נְדָחִית חֲטָאתוֹ, מִי מְקַבְּלָהּ מִפְּנֵי? וּמֵתִין עַד שִׁיחֲזֹרוּ בְּהוֹן בֵּית דִין? אֲלֵא, בְּשִׁתְּיָהּ בְּהוֹ, עֵבֵד וְהַקְּרִיב וְכִפֵּר.

הִיָּה שְׁמַעוֹן בֶּן עֲזַאי, מִי מְקַבְּלָהּ מִפְּנֵי? וּמֵתִין עַד שִׁיחֲזֹרוּ בְּהוֹן בֵּית דִין.

כִּמָּאן דְּאָמַר לֹא נְדָחִית חֲטָאתוֹ, תּוֹלְדוֹת הוֹרְיָה בְּהוֹרְיָה? הוֹרְיָה בְּהוֹרְיָה, מַה הֵן שִׁצְטַרְפוּ? הֵיךְ עֵבִידָא? אֲכָלוּ צִיבוּר חֶלְכִים וְהַפְּרִישׁוּ קְרִבְנִתִּיהֶן, אִין תֵּימַר תּוֹלְדוֹת הוֹרְיָה בְּהוֹרְיָה – בֵּית דִין

מסכת שבת פרק עשירי

א. המוציא שני נימין מזבן הסוס ומזבן הפרה, הרי זה חייב - מפני שמתקינן לנשבים¹. המוציא שני נימין מן הקשה שבחזיר² - הרי זה חייב. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אפלו אחד. יש חולקין חטרתו³ לשאר גופו.

ב. המוציא מצמר גפן ומצמר בלד, מצמר גמלים ומצמר ארנבים, ומצמר חיה שבים, ושאר כל הנטוין כלם, כמלא הסיט כפול - הרי זה חייב. הבגד, השק והעור - כשעור לטמאתן כף שעור להוציאן.

ג. המוציא בין פלים גדולים בין פלים קטנים - הרי זה חייב. המוציא גחלת כל שהיא - הרי זה חייב. שלהבת כל שהיא - הרי זה פטור. ברזל - רבי שמעון בן אלעזר אומר: כדי לעשות ממנו דרבן. נחשת - כדי לעשות ממנו צינורא קטנה. נעורת של פשתן - כדי לעשות ממנה פתילה קטנה לנר. משיחה - רבי נתן אומר: כדי לקשר בה בין כתפיו. מוכין - כדי לתן בתוף כדור קטנה. כמה כדור קטנה? כאגוז. ארגמן - כדי לטול ממנו דגמא לאירא. אסטס וקוץ ופואה⁴ - כדי לצבע בהן בגד קטן, כמה בגד קטן? פי סבכה.

ד. המתכונן להוציא בפנדתו ופיה למעלה, והוציא בפנדתו ופיה למטה. בתוף פנדתו, והוציא בין פנדתו לחלוקו, ובשפת חלוקו - פטור. המתכונן להוציא

בפנדתו ופיה למטה - רבי יהודה מחייב וחכמים פוטרין. אמר רבי יהודה: אני אמרתי דבר אחד והן אומרים דבר אחד, אני אומר להם: אי אתם מודים במתכונן להוציא לפניו, ובא לו לאחוריו - שהוא פטור, ואם נתכונן והוציא לאחוריו שהוא חייב? והם אמרו לי: אי אתה מודה במוציא לאחר ידו, ברגלו, בפיו ובמפרקו - שהוא פטור, שלא הוציא בדרך המוציאים! אני לא מצאתי תשובה לדבריהם, והם לא מצאו תשובה לדברי.

ה. שנים או חזין במלגז ולוגזין, בכרכר ושוכטין, בקלמוס וכותבין, בקנה והוציא והוה לרשות הרבים - שניהם פטורין. בעגול של דבלה והוציא לרשות הרבים, בקורה והוציא והוה לרשות הרבים - שניהם פטורים. רבי יהודה אומר: אם אין אחד יכול להוציא והוציא והוה שנים - חייבין. רבי שמעון אומר: אף על פי שאין אחד יכול להוציא והוציא והוה שנים - פטורין, שאין שנים חייבין על המלאכה אחת.

ו. שנים שעשה אחד מהם מלאכה, ואין ידוע איזה הוא - גביאו שניהם חטאת בשתפות ויתנו עליה ותאכל; דברי רבי שמעון. ורבי יוסי פוטר. מודה רבי יוסי, שזה מביא אשם תלוי וזה מביא אשם תלוי. ומודה רבי יוסי, בשנים שהיה אחד מהם מחסר כפרה, ואין ידוע איזה מהן - שגיבאו חטאת בשתפות ויתנו עליה ותאכל.

³ גבו של החזיר.

⁴ סמנין שעושים מהם צבע לצבע.

¹ לצדת עופות.

² מן השערות הקשות שבשדרתו.

אומר: הגודלת והכוחלת והפוקסת - לעצמה פטורה, לאחרות - חיבת. וכן היה רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי אליעזר: לא תעביר סרק על פניה מפני שצובעת.

יא. התולש, בין בימינו ובין בשמאלו - הרי זה חיב, לאחר ידו, בגללו, בפיו ובמרפקו, או שהיה מהלך על גבי הארץ, ונתזו צורות מתחת רגליו, ונפל על גבי עשבים ותלש - פטור. מהלך אדם על גבי עשבים ועל גבי צורות בשבת, ואינו חושש.

יב. התולש עלשין לאכל - בגרוגרת. לבהמה - כמלא פי גדי, אם להסיק - כדי לבשל ביצה קלה. לתקן הארץ - כל שהן. אם נתפזן בכלן - חיב שמים. ואם היה מתעסק ותלש - פטור. המזרד זרדין לאכילה - בגרוגרת. לבהמה - כמלא פי הגדי. לתקן האילן - כל שהן. אם מתפזנין בכלן - חיב שמים. אם היה מתעסק וזרד - פטור.

יג. החופר, החורש, והחורץ - מלאכה אחת הן. הדש והמנפט⁵, והמנפיץ - מלאכה אחת הן. התולש, והקוצר⁶, והבוצר⁷, והמוסק⁸, והגודר⁹, והאורה¹⁰ - מלאכה אחת. המכבש והסוחט - מלאכה אחת. רבי ישמעאל בן רבי יוחנן בן ברוקה אומר: הצבעים שבירושלים אין עושין סחיטה מלאכה בפני עצמה.

ז. הוציא פחצי גרוגרת, וחסר והוציא פחצי גרוגרת בהעלם אחד - חיב. בשני העלמות - פטור. רבי מאיר אומר: בהעלם אחד ברשות אחת - חיב. בהעלם אחד בשתי רשויות או בשתי העלמות ברשות אחת - פטור. גאכל הראשון עד שלא הוציא השני - בין בהעלם אחד בין בשני העלמות - פטור. הוציא פחצי גרוגרת, ונתנו ברשות הרבים, וחסר והוציא פחצי גרוגרת, אם הניחה בתוך ארבע אמות לראשונה - אם העבירן דרך עליה - חיב. ואם לאו - פטור.

ח. הנוטל מלא הזוג משערו - הרי זה חיב. וכמה מלא הזוג? - שמים. רבי אליעזר אומר: אפלו אחת. ומודים חכמים לרבי אליעזר, בבורר שחורות מבין לבנות ולבנות מבין שחורות - חיב; ודבר זה אף בחול אסור משום (דברים כב, ה): "לא ילבש וגו'".

ט. רבי שמעון בן אלעזר אומר: צפון שפרשה רבה, וציצין שפרשו רבן, בידי - מתר. נטלן בכלי - הרי זה חיב חטאת.

י. החולב, והמחבץ, והמגבן בגרוגרת, המכבד, והמרבץ, והמרחיץ, והסוף, והרודה חלות דבש - שגג בשבת חיב חטאת, הזיד ביום טוב לוקה ארבעים; דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים: בין בשבת בין ביום טוב אינו חיב אלא משום שבות. רבי שמעון בן אלעזר

⁵ מכה בפשת על צמר גפן - להפריד ולהסיר על

ידי זה הפסלת מהגורענים.

⁶ תבואה.

⁷ ענבים.

⁸ זיתים.

⁹ קוצץ תמרים.

¹⁰ קוצץ תאנים.

הבורר, הטוחן, הזורה, והמרקד, והלש והאופה לאכילה - בגורגרות. לבהמה - כמלא פי גדי. לצבע - פדי לצבע בו בגד קטן. ושאר כל הדברים: כשעור לטמאתן כף שעור להוציאן. התולש כנף מן העוף, והקוטמו והמורטו - ח"ב שלש חטאות.

יד. אין יונקין מבהמה טהורה ביום-טוב ואין צריך לומר בשבת. אבא שאול אומר: יונקין היינו מבהמה טהורה ביום-טוב. לא תקל אשה מדדיה ותחליב לתוף הפוס או לתוף הקערה ותניק את בנה. אין יונקין לא מן הנכרית ולא מבהמה טמאה, ואם היה דבר של סכנה - מתר, שאין כל דבר עומד בפניו פקוח נפש, חוץ מעבודה זרה וגלוי עריות ושפיכות דמים.

מסכת שבת פרק אחד עשר

א. הזורק מרשות הרבים לרשות הרבים ורשות היחיד באמצע, בארבע אמות - פטור. פחות מארבע אמות - ח"ב.

ב. שתי סרטאות¹¹ זו על גבי זו, וזרק מן העליונה לתחתונה, חוץ לארבע אמות - ח"ב. בתוף ארבע אמות - פטור. זרק מן רשות הרבים לדיר, ולסהר, ולמקצה, ולחצר, אפילו הן בפקעה - הרי זה ח"ב. הזורק מן התנות דרך סטיו לפלטאי - ח"ב. מן התנות לסטיו, ומסטיו לפלטאי - פטור.

ג. שתי בקעות זו על גבי זו, זרק מן התחתונה לעליונה, ומן העליונה לתחתונה, בתוף ארבע אמות - פטור. איסטריטיא על גבי בקעה, וזרק מן

האיסטריטיא לבקעה - פטור. רבי שמעון אומר: אם יש במקום שזרק עמק עשרה טפחים ורחב ארבעה - הרי זה ח"ב.

ד. מבוי ששנה לרשות היחיד, ועשויה מדרון לרשות הרבים, אם יש גבוה עשרה טפחים בתוף ארבע אמות - אין צריך לחי וקורה. רשות הרבים השופע לרשות היחיד - הרי הוא כרשות היחיד. שנה ברשות הרבים ונעשה מדרון לרשות הרבים, אם יש גבה עשרה טפחים בתוף ארבע אמות - אין צריך לחי וקורה. רשות היחיד השופע לרשות הרבים - הרי הוא כרשות הרבים, שנה לכאן ולכאן וגבוה מן האמצע, אם יש גבה עשרה טפחים בתוף ארבע אמות - אין צריך לחי וקורה. רשות היחיד השופע לרשות הרבים - הרי הוא כרשות היחיד, לרשות הרבים - הרי הוא כרשות הרבים.

ה. תל ברשות הרבים - רבי חנניא בן גמליאל אומר: אם יש גבוה עשרה טפחים בתוף ארבע אמות, הנוטל הימנו והנותן על גבו - ח"ב. פחות מכן, בתוף ארבע אמות - פטור. חוץ לארבע אמות - ח"ב. גג ברשות הרבים, גבוה עשרה ורחב ארבעה, ונטל הימנו ונתן על גביו - ח"ב. פחות מכן, בתוף ארבע אמות - פטור. חוץ לארבע אמות - ח"ב. עמוד ברשות הרבים, גבוה עשרה טפחים ורחב ארבעה, ונטל הימנו ונתן על גביו - ח"ב. פחות מכן, בתוף ארבע אמות - פטור. חוץ לארבע אמות - ח"ב.

¹¹ רשות הרבים.

מאָה אָמָה - הָרִי זֶה חֵיב. סְפִינָה שְׂבִימִים, גְּבוּהָה עֲשָׂרָה טַפְחִים - אֵין מְטַלְטְלִין לֹא מִתּוֹכָה לַיִם, וְלֹא מִמֵּם לְתוֹכָה. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: עֲמוּקָה עֲשָׂרָה וְאִינָה גְבוּהָה עֲשָׂרָה - מְטַלְטְלִין מִתּוֹכָה לַיִם, אֲבָל לֹא מִמֵּם לְתוֹכָה.

ט. סְפִינֹת קְשׁוּרוֹת זֹו בְּזוֹ - מְעַרְבִין וּמְטַלְטְלִין מִזֹּו לְזוֹ. הִתְרוּ - נֶאֱסְרוּ. חֲזָרוּ וּקְשָׁרוּם - בֵּין אֲנוּסִין, בֵּין שׁוּגְגִין, בֵּין מְזִידִין, בֵּין מְטָעִין - חֲזָרוּ לְהִתְרֵן. מַחְצֹלוֹת פְּרוּסוֹת בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים - מְעַרְבִין וּמְטַלְטְלִין מִזֹּו לְזוֹ, נִקְפְּלוּ - נֶאֱסְרוּ. חֲזָרוּ וּפְרָסוּהָ, בֵּין אֲנוּסִין, בֵּין שׁוּגְגִין, בֵּין מְזִידִין, בֵּין מְטָעִין - חֲזָרוּ לְהִתְרֵן. שְׁכָל מַחֲצִיזָה הַנְּעֻשִׁית בְּשִׁבְתָּ, בֵּין שׁוּגְגִין, בֵּין מְזִידִין, בֵּין אֲנוּסִין, בֵּין מְטָעִין - הָרִי זֶה מַחְצָה.

י. בְּתִים שְׂבִסְפִינָה - חֵיבִין בְּעָרוֹב. וְהַשָּׂאָר שְׂבִסְפִינָה שְׂאִין לָהֶם בְּתִים - הָרִי הֵן כְּשָׂרוּיִן בְּחֶצֶר. לְוֹחִין שְׂבִסְפִינָה - אֵין מְטַלְטְלִין אוֹתָם. אִם הָיוּ מְכַסִּין בְּהֵן פְּרוֹת אוֹ כְּלִים - הָרִי הֵן כְּכֹסְוֵי כְּלִים וּמְטַלְטְלִין אוֹתָן.

יא. לֹא יִתְלָה אָדָם בְּשָׂרְשֵׁי אֵילָן לְמַעְלָה מִשְׁלֶשָׁה טַפְחִים, וְיֹוֹרֵד וְטוֹבֵל, אֲלֵא אִם כֵּן הָיוּ רִגְלָיו נוֹגְעוֹת בְּאָרְץ. אֲבָל נִתְלָה בְּחֶבֶל הַקָּשׁוֹר בְּסָלַע אוֹ בְּסְפִינָה - יֹוֹרֵד וְטוֹבֵל.

יב. הַזּוֹרֵק מִרְשׁוֹת הַיְחִיד לְרִשׁוֹת הַרְבִּים, וְנֹזֵפֵר לְאַחַר שִׁיעָתָה מִיָּדוֹ - קָלְטָה אַחַר אוֹ קָלְטָה כְּלָב, אוֹ שִׁנְשָׁרְפָה - רַבִּי מַחֲיִב, וְחֻכְמִים פּוֹטְרִין. מוֹדָה רַבִּי לְחֻכְמִים, שְׂאִם זָרֵק מִרְשׁוֹת הַרְבִּים לְרִשׁוֹת הַיְחִיד שְׂהוּא פְטוּר, עַד שֶׁעָה שְׁתַּנּוּחַ.

ו. מְנוּרָה בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים, גְּבוּהָה עֲשָׂרָה, וּפְרַח שְׂבִרְאִשָּׁה רַחֵב אַרְבַּעַה, וְנִטְלָה הַיְמָנָה וְנִתְּן עַל גְּבֵה - חֵיב. הִיָּה פְחוֹת מִכֵּן, בְּתוֹף אַרְבַּע אַמּוֹת - פְּטוּר. חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת - חֵיב. עֲגָלָה בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים, גְּבוּהָה עֲשָׂרָה טַפְחִים, וּרְחֵבָה אַרְבַּעַה, אֶחָד הַפּוֹרֵק וְאֶחָד הַטּוֹעֵן - הָרִי זֶה חֵיב.

ז. הַזּוֹרֵק בְּפִתְלָה לְמַעְלָה מִעֲשָׂרָה טַפְחִים, וְהִלְכָה וַיִּשְׁבָּה בְּחוּר שְׂהוּא אַרְבַּעַה עַל אַרְבַּעַה טַפְחִים - הָרִי זֶה חֵיב; שְׂאִין מְטַלְטְלִין מִרְשׁוֹת לְרִשׁוֹת, כְּגוֹן אֵלוֹ שְׂמִשְׁחִקִין בְּכַדוּר בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים, וַיִּצְאָה הַכַּדוּר מִתַּחַת יָדוֹ שֶׁל אֶחָד מֵהֵן לְכַתֵּל וְחֲזָרָה לְאַחֲרֶיהָ, חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת - חֵיב. קָפָה בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים גְּבוּהָה עֲשָׂרָה טַפְחִים וּרְחֵבָה אַרְבַּעַה. וְכֵן גּוֹמֵא אֵין מְטַלְטְלִין מִתּוֹכָן לְרִשׁוֹת הַרְבִּים, וְלֹא מִרְשׁוֹת הַרְבִּים לְתוֹכָן, אֲבָל יוֹרֵד לְתוֹכָן וְאוֹכֵל. פְּחוֹת מִכֵּן, תוֹף אַרְבַּע אַמּוֹת - פְּטוּר. חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת - חֵיב. לְשׁוֹן יָם הַנִּכְנָס לְחֶצֶר - אֵין מְמַלְאִין מִמֶּנּוּ בְּשִׁבְתָּ, אֲלֵא אִם כֵּן עָשׂוֹ לוֹ מַחֲצִיזָה גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפְחִים. בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְן שְׁנִכְנַס בַּפְרָצָה שְׂהוּא יִתְרָה עַל עֲשָׂרָה אַמּוֹת, אֲבָל הַנִּכְנָס בְּפִתְחָה - אֵין צָרִיף כְּלוּם. סָלַע שְׂהוּא גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפְחִים - אֵין מְטַלְטְלִין, לֹא מִתּוֹכּוֹ לַיִם, וְלֹא מִיָּם לְתוֹכּוֹ. פְּחוֹת מִכֵּן - הָרִי זֶה מִתָּר, וּבִלְבָד שְׂהוּא בֵּית סְאִתִּים.

ח. הַזּוֹרֵק מִן הַיָּם לַיְבֻשָּׁה, וּמִן הַיְבֻשָּׁה לַיָּם, מִן הַסְּפִינָה לַיָּם, מִן הַיָּם לְסְפִינָה וּמִן הַסְּפִינָה לְחִבְרָתָה - פְּטוּר. זָרֵק מִן הָאֵיסְטְרִטְיָא לַיָּם - פְּטוּר. רַבִּי שְׂמַעוֹן אָמַר: אִם יֵשׁ בְּמִקּוֹם שְׁזָרֵק עִמָּךְ עֲשָׂרָה טַפְחִים - הָרִי זֶה חֵיב. וּבְבוּר אֶפְלוֹ עִמָּךְ

יג. זה הפלל, כל חייבי חטאות - אינן חייבין עד שתהא תחלתן וסופן שגגה. תחלתן וסופן ודון וסופן שגגה, תחלתן שגגה וסופן ודון - פטורים, עד שתהא תחלתן וסופן שגגה. אם יש בשגגה של אחד מהם כדי לעשות מלאכה - חייב. פי' צד? ה'יה יודע שהוא שבת, והזיד במלאכה - זה הוא מזיד האמור בתורה. אם היה מתעסק - פטור. שגג בשבת והזיד במלאכה, או שהיה יודע שהוא שבת, ונתפון לעשות בה מלאכה. אבל לא היה יודע שעל אותה מלאכה חייב חטאת - זה הוא שוגג האמור בתורה.

מסכת שבת פרק שנים עשר

א. הבונה כל שהוא - הרי זה חייב. רבי יוסי אומר: אחד נתן את האבן ואחד נתן את הטיט - הנותן את הטיט, הרי זה חייב; רבי יהודה אומר: שניהם חייבים. נטל את האבן ונתנה על גבי דימוס, והתקינה לבנון, אף על פי שלא נתן עליה את הטיט - הרי זה חייב, והרי היא כקרקע לכל דבר.

ב. המכה בפטיש, אחד טפחה גדולה ואחד טפחה קטנה - הרי זה חייב. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אף המכה בקורנס על הסדן בשעת מלאכה - חייב, שכן מרדדין טסין לעבודת המשכן.

ג. הקודח, והגורר, והקוצץ כל שהוא, והצר צורה, והצובע את העור, והמעבד את העור - הרי זה חייב. רבי שמעון אומר: עד שיקדיח את כלו, עד שיגורר את כלו, עד שיקץ את כלו. הצר צורה - עד שיצור את כלו. הצובע את העור - עד שיצבע את כלו. המעבד את העור - עד שיעבד את כלו. המכה והמבעיר - הרי

זה חייב. הנותן שמן בנר, אף על פי שיש בו שמן - הרי זה חייב. טלטלו ממקום למקום - פטור. הטהו על צדו - הרי זה חייב. היו לפניו שני גרות דולקין - נתפון לכבות את זה וכבה את זה - הרי זה פטור. שני גרות כבויין - נתפון להבעיר את זה והבעיר את זה - הרי זה פטור. אחד כבוי ואחד דלוק - נתפון לכבות את הדלוק ולהבעיר את הכבוי, והבעיר את הכבוי וכבה את הדלוק בנשימה אחת - חייב, בשתי נשימות - פטור.

ד. אחד נתן את האור, ואחד נתן את העצים, ואחד נתן את הקדרה, ואחד נתן את המים, ואחד נתן את הבשר, ואחד נתן את התבלין, וכא אחד והגיס - כלן חייבין. אחד נתן את העצים, ואחד נתן את הקדרה, ואחד נתן את המים, ואחד נתן את הבשר, ואחד נתן את התבלין, ואחד הביא את האור, וכא אחד והגיס - שנים האחרונים חייבין.

ה. הסורט סריטה אחת על גבי שני נסרים כאחת - הרי זה חייב. אמר רבי יוסי: לא חייבו שתי אותיות אלא משום רושם, שכן רושמן על קרשי המשכן לידע איזהו בן זוגו. כתב אות אחת בראש היריעה מכאן, ואות אחת בראש היריעה מכאן, אם פשמדיקין זו לזו והן נראות כאחת - חייב, ואם לאו - פטור. כתב אות אחת, וכא אחר וכתב אות אחת, וכא אחר וכתב אות אחת - אפלו כל השם כלו, אפלו כל הפסוק כלו - פטור. הרושם אות אחת והשלים את השם, אות אחת והשלים את הספר - חייב.

ו. המקרע על העור פתבנית כתב - פטור. הרושם על העור פתבנית כתב - חייב.

ט. המסרט על בשרו - רבי אליעזר מחייב ויחכמים פוטרין. אמר להם רבי אליעזר: והלא בן סטדא לא למד אלא בכך? אמרו לו: מפני שוטה אחד נחייב את כל הפקחין?

י. אחד או חזו בקלמוס ואחד או חזו בידו וכותב - האו חזו בקלמוס - פטור. והאו חזו בידו וכותב - חייב. נתפנו לסייעו - האו חזו בקלמוס - חייב, והאו חזו בידו וכותב - פטור. שוגג או חזו בקלמוס, ומזיד או חזו בידו וכותב - פטור. מזיד או חזו בקלמוס, ושוגג או חזו בידו וכותב - חייב. קטן או חזו בקלמוס וגדול או חזו בידו וכותב - חייב. גדול או חזו בקלמוס וקטן או חזו בידו וכותב - פטור.

יא. מודה רבי אליעזר לחכמים, שאם כתב את אחת בשבת זו, ואת אחת בשבת אחרת, את אחת בשבת ואת אחת ביום טוב, את אחת בשבת ואת אחת ביום הכפורים - שהוא פטור, שאין שני ימים מצטרפין למלאכה אחת.

יב. אחד נתן את הדין, ואחד נתן את המים, ואחד נתן את הקנקנתום - שנים האחרונים חייבין. אחד נתן את הדין ואחד נתן את הקנקנתום, ואחד נתן את המים, ואחד נתן את הדין - שנים האחרונים חייבין. אחד נתן את הדין, ואחד נתן את הקנקנתום, ואחד נתן את המים - האחרון חייב. אחד נתן את הקנקנתום, ואחד נתן את הדין, ואחד נתן את המים - האחרון חייב. אחד נתן את הדין, ואחד נתן את המים. אחד נתן את הקוקוס, ואחד נתן את המים. אחד נתן את המים ואחד נתן את האפר. אחד נתן את האפר ואחד נתן את המים - האחרון

כתב בקליפי אגוזין, בקליפי רמונים - חייב. בדם קרוש, בחלב קרוש, על עליה זית, ועל עליה חרוב, ועל עליה דלעת, ועל כל דבר שהוא של קימא - חייב. על עליה חזרין, ועל עליה פרשין, ועל עליה בצלים, ועל עליה ירקות, ועל כל דבר שאינו של קימא - פטור. זה הכלל: כתב דבר שהוא של קימא על דבר שאינו של קימא, או דבר שאינו של קימא על דבר שהוא של קימא - פטור. אינו חייב, עד שיכתב דבר שהוא של קימא על דבר שהוא של קימא.

ז. הכותב את אחת גדולה, אף על פי שיש במקומה כדי לכתב שתי אותיות - פטור. המוחק את אחת גדולה, אם יש במקומה כדי לכתב שתי אותיות - חייב. אמר רבי מנחם ברבי יוסי: זה חמור במוחק מבכותב, חמור בכותב מה שאין כן במוחק. הכותב לקלקל - חייב. והמוחק לקלקל - פטור. נפלה דיו על גבי ספר ומחקה, שעוה על גבי פנקס ומחקה, אם יש במקומה כדי לכתב שתי אותיות - חייב. והמוחק לקלקל - פטור. אין לך שחייב, אלא המוחק על מנת לכתב, והמוחק כדי לתקן כל שהוא - הרי זה חייב.

ח. הכותב את אחת ועשה שתיים. שתי אותיות ועשאן את אחת - הרי זה חייב. נתפנו לכתב את אחת ונעשה בידו שתי אותיות, שתי אותיות ועשאן את אחת - הרי זה פטור. עשה שני נקודין, ובא אחר וגמרן ועשאן שתי אותיות - האחרון חייב. כתב על הזוית מבפנים - הרי זה חייב. מבחוץ - פטור. המצייר בקליפי פולין, בקליפי תורמסין - פטור.

תוספתא

השילם

חֵיב; דְּבָרֵי רַבִּי. וְרַבִּי יוֹסֵי בֶן רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: אֵינוֹ חֵיב אֲלָא עַד שְׂיַגְבֵּל.

מסכת שבת פֶּרֶק שְׁלֹשָׁה עָשָׂר

א. הָאוֹרֵג שְׁנֵי חוּטִין עַל גְּבִי הַגָּס. וְעַל גְּבִי הָאֵמְרָא - הָרִי זֶה חֵיב. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר: אֶפְלוּ אֶחָד. הָאוֹרֵג שְׁנֵי חוּטִין עַל גְּבִי שְׁפָה עַל הָרֹחַב שְׁלֹשָׁה בְּתַיִם - הָרִי זֶה חֵיב. הָאוֹרֵג שְׁלֹשָׁה חוּטִין בְּתַחֲלָה - הָרִי זֶה חֵיב, הֲאֵלֶּמָּה זֶה דּוּמָה? לְצַלְצֵל קָטָן שְׁאָרֵג בּוֹ שְׁנֵי חוּטִין עַל רֹחַב שְׁלֹשָׁה בְּתַיִם. וְהָאוֹרֵג שְׁלֹשָׁה בְּתַיִם מִתַּחֲלָה - הָרִי זֶה חֵיב.

ב. שְׁנַיִם שְׂצָדוֹ אֶת הַצְּבִי - שְׁנֵיהֶן פְּטוּרִין, שְׂאִין שְׁנַיִם חֵיבִין עַל מְלֶאכֶה אַחַת. צְדוֹ הָרֵאשׁוֹן וְהַגִּיחוֹ - שְׁנֵיהֶם חֵיבִין. צְדוֹ הָרֵאשׁוֹן וְנִתְּנוּ לְשֵׁנֵי - הָרֵאשׁוֹן חֵיב וְהַשֵּׁנִי פְּטוּר.

ג. הֵצֵד צְבִי בְּחָצֵר שֵׁישׁ לֶה שְׁנֵי פְתָחִים - פְּטוּר. נָעַל הָרֵאשׁוֹן אֶת הַפֶּתַח וּבָא הַשֵּׁנִי וְנָעַל אֶת הַפֶּתַח הַשֵּׁנִי - הַשֵּׁנִי חֵיב וְהָרֵאשׁוֹן פְּטוּר. חִזַּר הָרֵאשׁוֹן וּפְתַח וְנָעַל - הָרֵאשׁוֹן חֵיב עַל צִדָּה הַשֵּׁנִי.

ד. הֵצֵד צְבִי חֲגֵר, חוֹלָה, זָקֵן - פְּטוּר. הֵצֵד אֶת הַיֶּשֶׁן וְאֶת הַסּוּמָא - חֵיב. הֵצֵד יוֹגֵי שׁוֹבֵף, יוֹגֵי עֲלִיָּה, וְצַפְרִין שְׁקָנְנוּ בְּטַפְיָחִין וּבְבִירָה, וְכָל דְּבָר שֶׁמְחַסֵּר צִידָה - חֵיב. אֲנֻזִין וְתַרְנֻגְלוּלִין, וְיוֹגֵי הַרְדְּסוּת, וְכָל דְּבָר שֶׁאִין מְחַסֵּר צִידָה - פְּטוּר. הֵצֵד זְבוּבִין וְיִתּוּשִׁין - חֵיב. וְרַבִּי יְהוּדָה פּוֹטֵר. הֵצֵד חֲגָבִים - בְּשַׁעַת הַטֵּל - פְּטוּר. בְּשַׁעַת הַשָּׂרֵב - חֵיב. אֶלְעָזָר בֶּן מִהְבָּאֵי אָמַר: אֵף בְּשַׁעַת הַשָּׂרֵב, אִם הָיוּ מְקַלְחִין - פְּטוּר.

ה. הֵצֵד בְּהֵמָה חֵיה וְעוֹף מְאֹפֵר שְׁבָרְשׁוֹת אָדָם, אִם הָיוּ מְחַסְרִין צִידָה - חֵיב. לְאֹפֵר שְׁבָרְשׁוֹת אָדָם, אֵף עַל פִּי שֶׁמְחַסְרִין צִידָה - פְּטוּר. הַפּוֹרֵשׁ מְצוּדָה עַל גְּבִי בְּהֵמָה חֵיה וְעוֹף, אֵף עַל פִּי שֶׁנִּכְנְסוּ לְתוֹכָהּ - פְּטוּר, הַפּוֹרֵשׁ מְצוּדָה עַל גְּבִי בְּהֵמָה, חֵיה וְעוֹף, אִם נִכְנְסוּ לְתוֹכָהּ - חֵיב. הַמְּפָרֵק בְּהֵמָה וְעוֹף מִן הַמְּצוּדָה - פְּטוּר.

ו. שְׁנַיִם שֵׁשְׁבוּ עַל הַפֶּתַח - שְׁנֵיהֶם פְּטוּרִין, שְׂאִין יָדוּעַ אֵיזָה מֵהֵן קָדָם. יֵשְׁבוּ זֶה רֵאשׁוֹן וְזֶה שֵׁנִי - הָרֵאשׁוֹן חֵיב וְהַשֵּׁנִי פְּטוּר. יֵשֵׁב אֶחָד עַל הַפֶּתַח, וּבָא אַחֵר וְצָדוּ מִבְּפָנָיִם - הַיּוֹשֵׁב עַל הַפֶּתַח חֵיב. וְהֵצֵדוּ מִבְּפָנָיִם - פְּטוּר. יֵשֵׁב אֶחָד עַל הַפֶּתַח, וּבָא אַחֵר וְיֵשֵׁב לוֹ מִבְּפָנָיִם - פְּטוּר, יֵשֵׁב אֶחָד עַל הַפֶּתַח, וּבָא אַחֵר וְיֵשֵׁב לוֹ מִבְּפָנָיִם, וּבָא אַחֵר וְיֵשֵׁב לוֹ מִבְּחוּץ - הַיּוֹשֵׁב עַל הַפֶּתַח חֵיב, וְשְׁנַיִם הָאֲחֵרוֹנִים פְּטוּרִין. יֵשֵׁב אֶחָד עַל הַפֶּתַח, וְנִמְצָא צְבִי בְּתוֹכוֹ, אֵף עַל פִּי שֶׁמִּתְּכַוֵּן לֵישֵׁב עַל הַפֶּתַח עַד שֶׁתַּחֲשֵׁף - פְּטוּר, מִפְּנֵי שֶׁקָדְמָה צִידָה לְמַחֲשָׁבָה, אִין לָךְ שְׂיָהָא חֵיב אֲלָא הַמִּתְּכַוֵּן לְצוּד, אֲבָל קָדְמָה צִידָה לְמַחֲשָׁבָה - פְּטוּר. לְמָה זֶה דּוּמָה? לְנוֹעַל אֶת בֵּיתוֹ לְשִׁמְרוֹ וְנִמְצָא צְבִי בְּתוֹכוֹ, וְלִמְתַּפְּסָה בְּטַלִּית, וְנִמְצָא צַפּוּרִית בְּתוֹכָהּ, אֵף עַל פִּי שֶׁמִּתְּכַוֵּן לֵישֵׁב עַד שֶׁתַּחֲשֵׁף - פְּטוּר, מִפְּנֵי שֶׁקָדְמָה צִידָה לְמַחֲשָׁבָה, אִין לָךְ שֶׁחֵיב אֲלָא הַמִּתְּכַוֵּן לְצוּד. אִם קָדְמָה צִידָה לְמַחֲשָׁבָה - פְּטוּר.

ז. אין לוֹעֲסִין מִסְתִּיכִין¹² בְּשֶׁבֶת. אִימְתִי? בְּזִמְנָא שְׂמִתְפֹּנִין לְרִפּוּאָה, אִם מִפְּנֵי רִיחַ הַפֶּה - הֲרִי זֶה מִתָּר. לֹא יִשְׁחַק אָדָם סִם יָבֵשׁ בְּשִׁנּוֹ, אִימְתִי? בְּזִמְנָא שְׂמִתְפֹּנִין לְרִפּוּאָה. אִם מִפְּנֵי רִיחַ הַפֶּה - הֲרִי זֶה מִתָּר.

ח. הַחוּשֵׁשׁ בְּשִׁנּוֹ - לֹא יִגְמַע בְּהֵן יִין וְחִמְץ וּפּוּלֵט, אֲכָל מִגְמַע וּבוֹלַע. וּמִטְבִּיל כְּדָרְכוֹ וְאִינוּ חוּשֵׁשׁ. הַחוּשֵׁשׁ בְּגֵרוֹנוֹ - לֹא יַעֲרַעְנוּ בְּשִׁמּוֹ, אֲכָל נוֹתֵן שְׁמֵן הַרְבֵּה לְתוֹךְ אֲנִיגְרוֹן וּבוֹלַע, וּמִטְבִּיל כְּדָרְכוֹ וְאִינוּ חוּשֵׁשׁ. הַחוּשֵׁשׁ בְּרֵאשׁוֹ, וְכֵן מִי שְׁעָלוּ בּוֹ חֲטָטִים - סֶךְ הוּא אֶת הַשְּׁמֵן וְאִינוּ סֶךְ יִין וְחִמְץ, שֶׁהַשְּׁמֵן דִּרְכוֹ לְסִיכָה, יִין וְחִמְץ אִין דִּרְכָן לְסוּף. סֶךְ אָדָם שְׁמֵן עַל גְּבִי מִכְתּוֹ, וּבִלְבָד שְׁלֹא יִטוּל בְּמוֹךְ וּבְמִטְלִית, וְיִתֵּן עַל גְּבִי מִכְתּוֹ.

ט. עוֹשִׂין אֲלוֹנְתִית לְחוּלָה בְּשֶׁבֶת, אִימְתִי? בְּזִמְנָא שְׂטַרְפָּה מֵעֶרֶב שֶׁבֶת, לֹא טַרְפָּה מֵעֶרֶב שֶׁבֶת - אֲסוּרָה, שְׂאִין טוֹרְפִין מִתְחַלָּה בְּשֶׁבֶת. אִין טוֹרְפִין יִין וְשִׁמּוֹן לְחוּלָה בְּשֶׁבֶת. רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אָמַר מִשּׁוּם רַבִּי מֵאִיר: טוֹרְפִין יִין וְשִׁמּוֹן לְחוּלָה בְּשֶׁבֶת. אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר: פֶּעַם אַחַת חָלָה רַבִּי מֵאִיר¹³, וּבִקְשָׁנוּ לַעֲשׂוֹת לוֹ וְלֹא הִנִּיחֵנוּ, אָמַרְנוּ לוֹ: תִּבְטַל דְּבָרֶיךָ בְּחַיֶּיךָ? אָמַר לָנוּ: אַף עַל פִּי שְׂאֵנִי אָמַר כֵּן וְחִבְרִי אָמַר כֵּן - לֹא מְלֵאנִי לְבִי מִמֵּי, לַעֲבֹד עַל דְּבַרֵי חִבְרִי.

י. וְשׁוֹתִין מִי זָבְלִין, מִי דְקָלִין, וְכוּס עֲקָרִין, וּמִדִּיחַ בְּהֵן פִּנְיוֹ יִדְיוֹ וְרַגְלָיו. לֹא יִדִּיחַ בְּהֵן אֶת הַסַּנְדָּל. רַבִּי יוֹחָנָן הַסַּנְדָּלָר

מִתִּיר. רַבֵּן שְׂמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר: הָאִשָּׁה רוֹחֶצֶת בְּנֵה בֵּינָא, אַף עַל פִּי שְׂמִתְכּוֹנֶת לְרִפּוּאָה.

יא. רוֹחֵץ אָדָם בְּמֵי טְבָרְיָא וּמֵי יַם הַגְּדוֹל, אֲכָל לֹא בְּמֵי הַגֵּר, וְלֹא בְּמֵי הַמְּשָׁרָה, וְלֹא בְּמֵי הַסְּדוּם. אִימְתִי? בְּזִמְנָא שְׂמִתְפֹּנִין לְרִפּוּאָה, אֲכָל אִם לְהַעֲלוֹת מִטְמֵאָה לְטַהֲרָה - הֲרִי זֶה מִתָּר. לֹא יִתֵּן אָדָם מַיִם עַל גְּבִי סְפוּג, וְיִתֵּן עַל גְּבִי מִכְתּוֹ. אֲכָל נוֹתֵן הוּא עַל גְּבִי רַגְלָיו וְהֵן יוֹרְדִין לְסְפוּג. נוֹתֵן אָדָם מוֹךְ יָבֵשׁ, וְסְפוּג יָבֵשׁ עַל גְּבִי מִכְתּוֹ. אֲכָל לֹא גְּמִי יָבֵשׁ, וְלֹא כְּתִיתִין יָבֵשִׁין עַל גְּבִי מִכְתּוֹ.

יב. נוֹתְנִין מַיִם לְתוֹךְ קֶמַח וְקָלִי, וּבִלְבָד שְׁלֹא יִגְבַּל. נוֹתְנִין שְׂמִשְׁמִין וְאֶגְזוּזִין לְתוֹךְ הַדְּבִשׁ, וּבִלְבָד שְׁלֹא יַעֲרֹב. מְפָרְפִין גְּלוּסְקִין לְחוּלָה בְּשֶׁבֶת, וּבִלְבָד שְׁלֹא יִגְבַּל. אֲכָל מְחַבֵּץ הוּא מַעֲשֵׂה קְדָרָה - וְאוֹכֵל.

יג. מוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי אֶלְעָזָר שְׂאִין עוֹשִׂין אֶהֱלִים בְּתַחֲלָה בְּיוֹם-טוֹב, וְאִין צְרִיף לֹמַר בְּשֶׁבֶת, עַל מָה נִחְלַקוּ? עַל הַמוֹסִיפִין, שְׂרַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר: אִין מוֹסִיפִין בְּיוֹם-טוֹב, וְאִין צְרִיף לֹמַר בְּשֶׁבֶת. וְחֲכָמִים אָמְרִים: מוֹסִיפִין בְּשֶׁבֶת וְאִין צְרִיף לֹמַר בְּיוֹם-טוֹב.

יד. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר: קָרָן עֲגוּלָה - חֲטָב, קָרָן פְּשוּטָה - פְּטוּר. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי שְׂמַעוֹן אָמַר: הַמְּרַפֵּיב קָנָה שֶׁל מְנוּרָה -

¹² הַגֵּר"א וְ"ל הַגֵּיחַ רַבִּי אֶלְעָזָר. אֲכָל בְּגִמְרָא אִיתָא רַבִּי מֵאִיר.

¹³ שָׂרָף הַעֲזִין שְׁעוֹשִׂים מִמּוֹנוֹ זָפַת וּמִשְׁמַשׁ לְרִפּוּאָה וְגַם לְחִסּוּר רִיחַ הַפֶּה.

חֵיב לְשֵׁלֶם, וְשֵׁל צֵידִין - פֶּטוּר¹⁴. נִשְׁמַטוּ לוֹ רְצוּעוֹת מִנְעֵל וְסַנְדָּל, אוֹ שֶׁנִּשְׁמַט רַב הַרְגֵל - הָרִי זֶה יַחְזִיר, וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִקְשֹׁר.

טו. סַנְדָּל שֶׁנִּפְסְקָה אַחַת מֵאַזְנוֹי, אוֹ אַחַד מִתְרַסְיוֹתָיו - יוֹצֵאִין בּוֹ. שְׁתִּים - אָסוּר, מִפְּנֵי מִשׁוּי שֶׁבַת. נִפְסַק עֲקָבָתוֹ, אוֹ שֶׁנִּשְׁטַל חוּטְמוֹ, אוֹ שֶׁנִּחְלַק לְשָׁנַיִם - אָסוּר, מִפְּנֵי מִשׁוּי שֶׁבַת. נִשְׁמַט חוּטְמוֹ - הָרִי זֶה יַחְזִיר, וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִקְשֹׁר.

טז. הַדְּגִים, וְהַגְּבִינִין, וְהַמְסַדְרִין עַל גְּבֵי קָנִים. וְעַל גְּבֵי עֲלִין - מִפְּרָק וְאוֹכַל, וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יַחְזִיר. חוֹתֵל שֶׁל תְּמָרִים, וּפִטְלֵיָא¹⁵ שֶׁל גְּרוּגְרוֹת - מִקְרַע וְאוֹכַל, וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִקְשֹׁר. זֶה הַכֶּלֶל: כָּל קֶשֶׁר שֶׁהוּא שֶׁל קִימָא, וְיָכוֹל לְהַתִּירוֹ בְּאַחַת מִיָּדָיו, אוֹ שֶׁאִינוֹ שֶׁל קִימָא, וְאִין יָכוֹל לְהַתִּירוֹ בְּאַחַת מִיָּדָיו - אִין חֵיבִין עֲלָיו, עַד שֶׁיְהִי קֶשֶׁר שֶׁל קִימָא, וְאִין יָכוֹל לְהַתִּירוֹ בְּאַחַת מִיָּדָיו.

יז. חֶבֶל הַקָּשׁוּר בַּפָּרָה - קוֹשְׁרוֹ בְּאָבוּס, וְהַקָּשׁוּר בְּאָבוּס קוֹשְׁרוֹ בַּפָּרָה; אֲבָל לֹא יִקְשֹׁר בְּאָבוּס וּבַפָּרָה. חֶבֶל שֶׁבִתּוֹךְ הַבַּיִת מְטֻלְטֵלִין אוֹתוֹ, וְשֶׁבַעֲפֶתֶק¹⁶ אִין מְטֻלְטֵלִין אוֹתוֹ. אִם הִתְקִינוּ בְּעַל הַבַּיִת לְהִיּוֹת מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּהֵן - מְטֻלְטֵלִין אוֹתוֹ.

יח. חֶבֶל דְּלִי שֶׁנִּפְסַק - אִין קוֹשְׁרִין אוֹתוֹ, אֲלֵא עוֹנְבִים אוֹתוֹ. מִפְּצָעִין בְּאַגְזוּזִים וּמִפְּרָדִין בְּרַמּוֹנִים. וּמִחֲתָכִין בְּנִבְלָה מִשְׁבַּת לְאוֹתָהּ שֶׁבַת, אֲבָל לֹא מִשְׁבַּת לְמוֹצָאֵי שֶׁבַת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמַתְקֵן מִקְדָּשׁ לְחוּל. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: מִפְּצָעִין בְּאַגְזוּזִים

וּמִפְּרָדִין בְּרַמּוֹנִים, וּמִדִּיחִין בְּכַבּוּשִׁין בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים עִם חֲשֻׁכָה וְאִינוֹ חוֹשֵׁשׁ, שֶׁהוּא כְּמַתְקֵן מִקְדָּשׁ לְחוּל.

יט. מִדִּיחִין כָּלִים מִשְׁבַּת לְאוֹתָהּ שֶׁבַת, אֲבָל לֹא מִשְׁבַּת זוֹ לְשֶׁבַת אַחֶרֶת. כִּיצַד? אֲכַל בְּהֵן בְּלִילֵי שֶׁבַת - מִדִּיחֵן שְׂיֵאכַל בְּהֵן לְשַׁחֲרִית, בְּשַׁחֲרִית - מִדִּיחֵן שְׂיֵאכַל בְּהֵן בְּסַעֲדַת צֹהָרִים. בְּסַעֲדַת צֹהָרִים - מִדִּיחֵן שְׂיֵאכַל בְּהֵן לְמַנְחָה. בְּמַנְחָה לֹא יְדִיחַ מֵעֶפֶה. הַכּוֹסוֹת - מִדִּיחֵן כָּל הַיּוֹם כָּלוּ, מִפְּנֵי שֶׁאִין קָבַע לְשֶׁתִּיהָ. מִדִּיחֵן עֲשָׂרָה כּוֹסוֹת, שְׂאִם יִרְצָה יִשְׁתֶּה בְּאַחַד מֵהֶן. מִצִּיעִין עֶשֶׂר מְטוֹת, שְׂאִם יִרְצָה - יִסַּב עַל אַחַת מֵהֶן. שֶׁל בַּיִת רַבֵּן גְּמְלִיאֵל לֹא הָיוּ מִקְפְּלִין כָּלִי לְבָן שְׁלֵהֵן, מִפְּנֵי שֶׁהֵן מִחְלִיפִין.

מסכת שבת פָּרָק אַרְבָּעָה עָשָׂר

א. אֵף עַל פִּי שְׂאֲמָרוֹ: אִין קוֹרִין בְּכַתְבֵּי הַקְּדָשׁ, אֲבָל שׁוֹנִין בְּהֵן וְדוֹרְשִׁין בְּהֵן. וְאִם צָרִיף לוֹ דְּבַר לְבָדוּק - בּוֹדֵק. רַבִּי נַחֲמִיָּה אוֹמֵר: מִפְּנֵי מַה אָמְרוּ - 'אִין קוֹרִין בְּכַתְבֵּי הַקְּדָשׁ מִפְּנֵי שְׁטָרֵי הַדִּיּוֹטוֹת? שְׂיֵאמְרוּ: בְּכַתְבֵּי הַקְּדָשׁ אִין קוֹרִין, קָל וְחֹמֵר בְּשְׁטָרֵי הַדִּיּוֹטוֹת.

ב. הָיוּ כְּתוּבִין תְּרַגּוּם כָּכָל לְשׁוֹן - מִצִּילִין אוֹתוֹן וְגוֹנְזִין אוֹתוֹן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִין מִצִּילִין אוֹתוֹן. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: מַעֲשֵׂה וְהֵלֶךְ אֲבָא חֵלְפָתָא אֲצֵל רַבֵּן גְּמְלִיאֵל לְטַבְרַיָּא, וּמִצָּאוּ שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב עַל שְׁלַחְנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן הַנּוֹזֵף, וּבְכִידוֹ סָפַר אִיּוֹב

¹⁴ סל העשוי ממיני ערבה שאוֹצְרִים בוֹ גְּרוּגְרוֹת.

¹⁶ אוֹצֵר.

¹⁴ בְּנוֹסַחַת הַסְּפָרִים מוּבָא בְּאֵין: רַבִּי סִימְאֵי אוֹמֵר:

קָרַן עֲגוּלָה חֵיב וּפְשׁוּטָה פֶּטוּר.

תוספתא

השלם

תרגום, והיה קורא בו. אמר לו רבי חלפתא: וכוור הייתי ברכן גמליאל הנקן, אבי אביך, שהיה יושב על גב מעלה בהר הבית, והביאו לפניו ספר איוב תרגום, ואמר לבנאי: 'תגנזו תחת הנדבך'. באותה שעה, שלח רבן גמליאל וגנזו. רבי יוסי בר יהודה אומר: ערכה של טיט כפה עליו. אמר רבי מאיר: שתי תשובות בדבר, טיט לא היה בהר הבית. ועוד, וכי מאבדין אותה ביד? אלא מניחין אותה במקום התרפה והן מתאבדין מאליהן.

ג. היו כתובין בסם, בסקרא, בקומוס, בקנקנתום - מצילין אותן וגונזין אותן. הברכות והקמעות. אף על פי שיש בהן מאותיות השם ומענינות הרבה שבתורה - אין מצילין אותן, אלא נשרפין במקומן. מכאן אמרו: כותבי ברכות כשורפי תורה. ומעשה באחד בצידון שהיה כותב ברכות, ואמרו עליו לפני רבי ישמעאל, והלך רבי ישמעאל לבודקו, כשהיה עולה בסלם הרגיש בו, נטל טומא של ברכות ונתנו לתוף ספל של מים. בלשון הזה אמר לו רבי ישמעאל: 'ענש האחרון קשה מן הראשון'.

ד. הגליונים וספרי מינים - אין מצילין אותן מפני הדלקה, אלא נשרפין במקומן, הן ואזרותיהן. רבי יוסי הגלילי אומר: בחול - קודר את אזרותיהן וגונזן, ושורף את השאר. אמר רבי טרפון: אקפח את בני, שאם יבואו לידי - שאשורף, הם ואזרותיהן. שאפלו הורדף ורדף אחריו להורגו ונחש רץ אחריו להפישו, נכנס לבית עובד כוכבים, ואינו נכנס לביתיהן של אלו, שהללו אין מפירין אותו וכופרין בו

והללו מפירין וכופרין בו, ועליהן אמר הכתוב (ישעיה נז, ח): 'ואחר הדלת והמזוזה שמת זכרוןך' וגו'. אמר רבי ישמעאל: מה אם להטיל שלום בין איש לאשתו אמרה תורה: שמי שנכתב בקדשה ימחה על המים, ספרים הללו שמטילין איבה בין ישראל לאביהם שבשמים, על אחת כמה וכמה שימחו, הן ואזרותיהן. ועליהן אמר הכתוב (תהלים קלט, כא): 'הלא משנאיך ה' אשנא' וגו'; כשם שאין מצילין אותן מפני הדלקה - כך אין מצילין אותן, לא מן המפלת ולא מן המים, ולא מפל דבר המאבד אותן.

ה. ספר שאחזו האור בראשו האחד - נוטלו ומתכסה בו, אם כבתה - כבתה. כלי שאחזו האור בראש אחד - כופלו ומשתמש בו, אם כבתה - כבתה. ספר שנפל לתנור - מטמא את התרומה. מכבין את הדלקה ואין מכבין להציל את התרומה. יפה כח הקדש מכח התרומה, שהקדש מציל את כלו, תרומה אין מציל אלא כדרך שמציל בחלין.

ו. מצילין מיום-טוב לשבת, אבל לא משבת ליום-טוב, ולא משבת ליום הכפורים, ולא מיום הכפורים לשבת, ולא משבת זו לשבת אחרת, ואין צריך לומר מיום-טוב לחול. חבית שנשברה בראש הגג, מביא כלי אחר ומניח תחתיה, ולא יהא מביא כלי אחר וקולט, כלי אחר ומצרף, ולא יקלט ואחר כך יזמין, אלא מזמין ואחר כך יקלט. הציל פת נקיה - אין רשאי להציל פת הדראה. פת הדראה - רשאי להציל נקיה. ואין מערמיין בכך. רבי יוסי בר יהודה אומר: מערמיין בכך.

אסור, מפני שמרגילו ועושה עמו לשבת אחרת, וכלם שעשאו ישראל, בין אנוסין, בין שוגגין, בין מזידין, בין מטעין - הרי זה אסור.

יב. אין מפליגין בספינה בים הגדול פחות משלשה ימים קדם לשבת. במה דברים אמורים? ביורד לדבר הרשות, אבל ביורד לדבר מצוה, אפלו בערב שבת - מתר. ופוסק עמו על מנת לשבת, ואינו שובת. דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אינו צריך, ומצור לצידן, אפלו בערב שבת - מתר.

יג. ספינה הבאה בים - אין עולין מתוכה ליבשה, אלא אם כן היו בתוך התחום עד שלא חשכה. מעשה ברבן גמליאל וזקנים, שהיו באין בספינה, וקדש עליו היום. אמרו לרבן גמליאל: מה אנו לירד? אמר להם: מתר, שצופה הייתי, והיינו בתוך התחום עד שלא חשכה, אלא שנטרפה הספינה פעמים הרבה. באותה שעה עשה נכרי אסקליא¹⁷ לירד בו. אמרו לו: מה אנו לירד? אמר להם: הואיל ולא בפנינו עשה - מתרין אנו לירד בו, וירדו בו רבן גמליאל והזקנים.

יד. מלבן של מטה, ושל עריסה ונקליטי המטה, לנוחים של סקבים וכרעי שלחן, ויד של ספין - הרי זה לא יחזיר. ואם החזיר - פטור. ובלבד שלא יתקע. ואם תקע - חייב חטאת. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אם היו רפין - נוטל ומחזיר.

ז. אין מצילין את המת מפני הדלקה. אמר רבי יהודה בן לקיש: שמעתי, שמצילין את המת מפני הדלקה. שכח פת בתנור, וקדש עליו היום - מצילין ממנו מזון שלש סעודות, ואומר לאחרים: בואו והצילו לכם, בלבד שלא יעשה עמכם חשבון אחר השבת. וכשהוא רודה - רודה בספין, אבל לא במרדה.

ח. רבן שמעון בן גמליאל אומר: פורסין עור של גדי על גבי שדה תבה ומגדל שאחז בהן את האור, מפני שהוא מחרף. ולא הודו לו חכמים.

ט. נכרי שבא לכבות, אין אומרים לו: 'פבה' ו'אל תכבה'. מעשה שנפלה דלקה בחצרו של יוסף בן סימאי בשיחין, ובאו אנשי גסטרא של צפורי לכבותה, ולא הניחן. ירדו גשמים וכבו, אמרו חכמים: לא היה צריך, אף על פי כן, למוצאי שבת שלח להם סלע לכל אחד ואחד, ולא פרכוס שבהן שלח חמשים דינרים.

י. אין משפירין כלים לנכרי בערב שבת, ובכריעי ובחמישי - מתר, אין משלחין אגרות ביד נכרי בערב שבת, ובכריעי ובחמישי - מתר. אמרו עליו על יוסף הכהן, שלא נמצא כתב ידו ביד נכרי מעולם.

יא. מלא מים להשקות בהמתו - משקה אחריו ישראל. ואם בשביל ישראל - אסור. לקט עשבים להאכיל בהמתו - מאכיל אחריו ישראל. אם בשביל ישראל - אסור. במה דברים אמורים? בנכרי שאין מפירו, אבל נכרי שמפירו - הרי זה

¹⁷ סלם או כבש.

גדולה. רבי נחמיה אומר: אפילו טלית, אפילו תרנד - אין נטלין אלא לצרף. רבן שמעון בן גמליאל אומר: בית שמאי אומרים: אין נטלין אלא לצרף. ובית הלל אומרים: לצרף ושלא לצרף.

ב. דלת של תבה ומגדל ושדה - נוטלין ולא מחזירין. דלת של לול, ושל בית תרנגולין - לא נוטלין ולא מחזירין. דלת מטה שנסברה - היא ושבריה נטלין בשבת. מכבש¹⁹ שנספר - הוא ושבריו נטלין בשבת. מגופת חבית שנסברה - היא ושבריה נטלין בשבת. לא יספות ממנה שבר, לא לסמוך בה פרעי מטה ולא לכסות בהן את הכלים. זרקא לאשפה - היא ושבריה אין נטלין בשבת. שברי תנור ישן - אין נטלין בשבת; דברי רבי מאיר. רבי יוסי אומר: נטלין. העיד רבי יוסי משום רבי אליעזר בן יצקב, על שברי תנור ישן שנטלין בשבת, ועל פסויו שאין צריך בית יד. אין נוטלין במוט בשבת, אבל נוטלין בשנים. שלשה וארבעה - אסור.

ג. קנה שהתקינו בעל הבית להיות פותח ונועל בו. אם היה קשור ותלוי - פותחין ונועלין בו. ואם לאו - אין פותחין ונועלין בו. רבן שמעון בן גמליאל אומר: מתקן אף על פי שאינו קשור, ואף על פי שאינו תלוי. מקל שעשה בראשו מסמר, להיות נוטל בו את הפת

טו. מטלטלין את השופר להשקות בו את התינוק. מטלטלין את הקרקש ואת הפנקס לתינוק בשבת. אין מקרקשין, לא את הזוג ולא את הקרקש לתינוק בשבת. מטלטלין את הפנקס ואת המראה לכסות בהן את הכלים, ואין רואין במראה. ואם הייתה קבועה בכחל - מותר. אין מטלטלין, לא את המקבת, ולא את המקדח, ולא את הקשתניות, לא יפה במקבת על גבי מפסלת, ולא יקדיח בקשתניות, כדרך שעושה בחול. כלי גללים כלי אבנים כלי אדמה - הרי הן ככל הכלים, ומטלטלין אותן.

טז. כפה¹⁸, בין חקוק ובין שאינו חקוק - מטלטלין אותו בשבת, ולא אמרו "חקוק" אלא לענין טמאה. מדוכה - אם יש בה שום, מטלטלין אותה. ואם לאו - אין מטלטלין אותה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: מדוכה קטנה הנתנת על גבי שלחן - הרי היא כקערה ומטלטלין אותה. רבי יוסי אומר: צרור, ואכן המקרזלת - פניית. כאגוז וכביצה - נוטלו ומקנח בו את רגליו. רבי ישמעאל בן רבי יוסי אומר משום אביו: מלא היד.

מסכת שבת פרק חמשה עשר

א. בראשונה היו אומרים: שלשה כלים נטלין בשבת, מקצוע של דבלה, זומא-ליסטרא של קדרה, וסכין קטנה שעל גבי השלחן. חזרו להיות מוסיפין והולכין, עד שאמרו: כל הכלים נטלין בשבת, חוץ מן המסר הגדול ויתד של מחרשה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אף העגול של ספינה. רבי יוסי אומר: אף צפרן

¹⁹ הנרסה על פי הירושלמי שבת פב ע"ב.

¹⁸ שם כלי שיש לו בית קבול.

מאפאפיריות²⁰ - הרי היא פדוקרן, ומטלטלת בחצר.

ד. מטלטלין את המשליא²¹ להעלות בה דלי או קיתון של דבלה. כלפלה - לישוב עליה תרנגלת. בהמה שנפלה לתוך הבור - עושין לה פרנסה במקומה, בשביל שלא תמות.

ה. אין מפנין את האוצר בתחלה בשבת. אבל עושה בו שביל, כדי שיהא נכנס ויוצא.

ו. חצר גדולה שינרד בה גשמים, והיה בה בית אבל או בית המשתה, מביא תבן בקפה ומררד, ובלבד שלא ירדד בידו ובקפה כדרך שעושה בחול. נסרים של בית אומן - אף על פי משופין ואף על פי שמתקנין - מטלטלין אותן.

ז. חבלים של טבחין, וטומוס של שטרות, ועורות שאינן עבודין, אם התקינן בעל הבית - מטלטלין אותן, ואם לאו - אין מטלטלין אותן. רבי יוסי אומר: עורות עבודין ושאין עבודין - מטלטלין אותן. אבל גזי צמר, ואניצי פשתן, ולשונות של ארגמן, ומוכין - אין מטלטלין אותן.

ח. מטלטלין את החדש בשבת, ומטלטלין מעשר שני בירושלים, אבל לא בגבולין. מעלין את המדמע באחד ומאה. רבי שמעון בן אלעזר אומר: נוהן עיניו באחד מהן ואוכל את השאר.

ט. שברי ערבה - לכסות בהן את פי החביות. שברי זכוכית - לכסות בהן את פי הפך. רבי יהודה אומר: ובלבד שיהו עושין מעין מלאכתן. שברי ערבה - לצק בתוכן מקפה, שברי זכוכית - לצק לתוכן שמן לתינוק. חבית שנתגלה, ואבטיח שנקר - נוטלין ומניחין במקום המצנע.

י. מטלטלין את החצב, מפני שהוא מאכל צביים. ואת החרדל, מפני שהוא מאכל יונים. רבן שמעון בן גמליאל אומר: מטלטלין שברי זכוכית מפני שהוא מאכל נעמיות. רבי נתן אומר: אם כן, יטלטלו חבילי זמורות, מפני שהוא מאכל פילין? זה הפלל: כל שהוא מן המוכן - מטלטלין אותן, וכל שאינו מן המוכן - אין מטלטלין אותן. מים שנתגלו - מטלטלין אותן, מפני שהן ראויין לבהמה - דברי רבי מאיר. רבי שמעון בן אלעזר אומר: כל עצמן אסור לקימן מפני סכנת נפשות.

יא. חבילי קש וחבילי עצים וחבילי זרדין, אם התקינן למאכל בהמה - מטלטלין אותן. ואם לאו - אין מטלטלין אותן. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אם נטלין באחת יד - מטלטלין אותן, ואם לאו - אין מטלטלין אותן.

יב. חבילי אזוב, הסאה, והקורנית - שהכניסן לעצים - אין אוכל מהן בשבת. למאכל בהמה - אוכל מהן. קוטם ואוכל, ובלבד שלא יקטם בכלי. מולל ואוכל -

²¹ מזוג.

²⁰ כפא שמוניהים עליו ספרים והוא של עץ ועגל ומתקפל ונסגר ומתפשט ונפתח, ויש שעושין מפגנו שרקו.

ובלבד שלא ימלול בכלי הרבה - דברי רבי יהודה. וחקמים אומרים: מולל בראשי אצבעותיו ואוכל, ובלבד שלא ימלול בידיה הרבה כדרך שעושה בחול. וכן בחמיתה²², וכן בפגים²³, וכן בשארי כל התבלין.

יג. שחלים שטרפן מערב שבת - נותן לתוכן חמץ ושמן. ואין טורפן אלא מערב, וממשיך את החמיתה, ונותן לתוכן. חרדל ששחקו מערב שבת - מביא דבש ונותן לתוכו, ואין טורף אלא מערב. שום שרסקו מערב שבת - מביא גריסין ונותן לתוכו, ואין טורף אלא מערב. אין כותשין את המלח במדוך של עץ, אבל מרסקן הוא ביד של ספין ובעץ הפרור ואינו חושש. אין מרסקין דבילה וגרוגרות וחרובין לפני זקנים בשבת. אבל מרסק הוא ביד של ספין ובעץ הפרור, ואין חושש.

יד. המולל מלילות מערב שבת - מנפח על יד על יד ואוכל, אבל לא בקנזון ולא בתמחוי. המולל מלילות מערב יום טוב - מנפח בקנזון ובתמחוי, אבל לא בטבלא ולא בנפה, ולא בכברה, כדרך שעושה בחול. רבי דוסתאי בן רבי ינאי אמר משום רבי אליעזר: מוללין את המלול ומציעין את המוצע, ואופין את האפוי, ומבשלים את המבשל.

מסכת שבת פ"ק ששה עשר

א. אין עוקרין בהמה חיה ועוף מרשות היחיד, ואין צריך לומר מרשות הרבים. אבל דוחין בהן עד שיכנסו פלן. כופין

את הסל בפני האפרוחים שיעלו ושירדו עליה, ואסור לטלטלו.

ב. כיצד מסייעין את הבהמה ביום טוב? נופחין בחוטמו, ונותנין דד לתוף פיו, ואוחזו בנלד שלא יפול. רבן שמעון בן גמליאל אומר: מרחמין היינו על בהמה טהורה ביום טוב. קושרין את הטבור. רבי יוסי אומר: נוהגין היינו, אף חותכין. טומנין את השליא כדי שלא יוצץ הולד, כגון בספל של שמן ובכסות, ובקפה של תבן, ומהלקטין למילה. רבי יהודה אומר: אם לא הלקיט - חזב מיתה. וכורך עליה חוטי צמר וחוטי פשתן, ובלבד שלא יקשר. ומזלף עליה את החמין. ולא עוד, אלא שאדם מזלף את החמין על גבי מכתו.

ג. כל זמן שעוסק במילה - חוזר אף על ציצין שאין מעכבין את המילה, פרוש, אין חוזר אלא על ציצין המעכבין בלבד.

ד. בן שבעה - דוחין עליו את השבת. בן שמונה - אין דוחין עליו את השבת. ספק בן שבעה, ספק בן שמונה - אין דוחין עליו את השבת. בן שמונה - הרי הוא כאבן, ואין מטלטלין אותו. אבל אמו שוחה עליו ומניקתו. אין גודר טמאה מן המת, לא באדם ולא בכלים. אין מטמא לא בדיבה ולא בצרעת, אין זוקק ליבום ואינו פוטר מן היבום. ואינו מאכיל בתרומה, ואין פוסל מתרומה, ואינו נוהל ואינו מנחיל. פרוש ממנו אבר - הרי הוא כאבר מן החי. ובשר - הרי הוא כבשר מן החי. זה הפלל: כל זמן שהוא חי - אינו לא פחי ולא כמת. מת - הרי הוא כמת

²³ הגר"א גרם: בפגים.

²² בגמרא: 'אמיתה', והוא שם של צמח בושמי.

(בְּרַאשִׁית יז, יג): "הַמּוֹל יְמוֹל" - 'אֶפְלוּ מֵאָה פְּעָמִים'. וְאוֹמֵר (שָׁם יז, יד): "אֵת בְּרִיתִי הִפֵּר" - 'לְרַבּוֹת אֶת הַמְּשׁוּף'.

ז. מִי שְׁנוֹלַד מֵהוּל, וְגַר שֶׁנִּתְגַּיֵּר מֵהוּל, וְתִינוּק שֶׁעֵבֵר זְמָנוּ, וְשֶׁאָר כֹּל הַנְּמוּלִין - אֵין מְלִין אוֹתָן אֲלָא בְיוֹם. רַבִּי אֱלֵעָזָר בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: בְּזִמְנֵנוּ אֵין מְלִין אוֹתוֹ אֲלָא בְיוֹם. עֵבֵר זְמָנוּ - מְלִין אוֹתוֹ בֵּין בְּיוֹם בֵּין בְּלַיְלָה. רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אִם הָיָה מְסֻבָּל בְּבֶשֶׂר - רֹאֵין אוֹתוֹ בְּשַׁעַה שֶׁמִּתְקַשֶּׁה, אִם נִרְאָה עֶרֶל - מְלִין אוֹתוֹ, וְאִם לֹא - אֵין מְלִין אוֹתוֹ.

ח. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: מִנֵּין לְמִילָה שֶׁהִיא בְּמִקּוּם פְּרִי? שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא יט, כג): "וְעֲרַלְתֶּם עֲרַלְתּוֹ אֵת פְּרִיו"; וְאוֹמֵר (בְּרַאשִׁית יז, יד): "וְעֲרַל זָכָר אֲשֶׁר לֹא יְמוֹל אֵת בֶּשֶׂר עֲרַלְתּוֹ" - 'מִמִּקּוּם שֶׁהוֹלַד נִכָּר אִם זָכָר אִם נְקֵבָה, מִשָּׁם מְלִין אוֹתוֹ'. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֵעָזָר: לֹא נִחְלְקוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הֵלֵל עַל מִי שְׁנוֹלַד מֵהוּל - שֶׁצָּרִיף לְהִטִּיף מִמֶּנּוּ דָם בְּרִית, מִפְּנֵי שֶׁהִיא עֲרַלָה כְּבוּשָׁה, עַל מַה נִּחְלְקוּ? עַל גַּר שֶׁנִּתְגַּיֵּר כִּשְׁהוּא מֵהוּל, שֶׁבֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: צָרִיף לְהִטִּיף מִמֶּנּוּ דָם בְּרִית; וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים: אֵין צָרִיף.

ט. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: לֹא נִחְלְקוּ רַבִּי אֱלֵעָזָר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, עַל מִי שֶׁהָיָה לוֹ לְמוֹל אַחַר שַׁבָּת וּמְלוֹ בְּשַׁבָּת - שֶׁהוּא חָיִב, עַל מַה נִּחְלְקוּ? עַל מִי שֶׁהָיָה לוֹ לְמוֹל בְּעֶרֶב שַׁבָּת וּמְלוֹ בְּשַׁבָּת, שֶׁרַבִּי אֱלֵעָזָר מְחַיֵּב חֲטָאת וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר. אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלֵעָזָר: אֵי אַתָּה מוֹדָה בְּמִי שֶׁהָיָה לוֹ לְמוֹל אַחַר שַׁבָּת וּמְלוֹ בְּשַׁבָּת שֶׁהוּא חָיִב, שֶׁהַחֲלִיף אֵת זְמָנוּ?! אַף מִי שֶׁהָיָה לוֹ לְמוֹל בְּעֶרֶב שַׁבָּת וּמְלוֹ בְּשַׁבָּת

לְכָל דְּבָר. וְאֵיזְהוּ בֶּן שְׁמֹנֶה? כָּל שֶׁלֹּא כָּלוּ לוֹ חֲדָשִׁיו. רַבִּי אוֹמֵר: סִימְנִיו נִכְרִין בּוֹ, צִפְרָנָיו וְשִׁעְרוֹ שֶׁלֹּא גָמְרוּ. וּכְדָרְךָ שֶׁבֶן שְׁמֹנֶה בְּאָדָם נֶפֶל, כִּף בֶּן שְׁמֹנֶה בְּבַהֲמָה גִּסָּה נֶפֶל. וְכֵן אַרְבַּעָה בְּדָקָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: כָּל שֶׁשָּׁהָה שְׁלֹשִׁים יוֹם בְּאָדָם - אֵינוֹ נֶפֶל, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר יח, טז): "וּפְדוּיוֹ מִבֶּן חֲדָשׁ תִּפְדֶּה". וְכָל שֶׁשָּׁהָה שְׁמֹנֶה יָמִים בְּבַהֲמָה - אֵינוֹ נֶפֶל, שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא כב, כז): "וַיִּמְיוֹם הַשְּׁמִינִי וְהִלָּאָה יִרְצָה" וְגו'.

ה. נֶסֶת לְרֹאשׁוֹן וְנֶת, לְשֵׁנִי וְנֶת, לְשְׁלִישִׁי - לֹא תִנְשָׂא; דְּבָרֵי רַבִּי. רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: לְשְׁלִישִׁי תִנְשָׂא, לְרַבִּיעִי לֹא תִנְשָׂא. הָיְתָה יוֹלַדֶת זָכָרִים וְהֵן נְמוּלִים וּמִתִּים. מְלָה רֹאשׁוֹן וְנֶת, שְׁנֵי וְנֶת, שְׁלִישִׁי לֹא תְמוּל; דְּבָרֵי רַבִּי. רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: שְׁלִישִׁי תְמוּל, רַבִּיעִי לֹא תְמוּל. מַעֲשֵׂה בְּאַרְבַּע אַחִיוֹת בְּצִפְרוֹרִי, שֶׁמְלָה רֹאשׁוֹנָה וְנֶת, שְׁנֵי וְנֶת, שְׁלִישִׁית וְנֶת, וּבָא מַעֲשֵׂה לְפָנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, וְאָמַר, רַבִּיעִית לֹא תְמוּל. אָמַר רַבִּי נֶתָן: כִּשְׁהֵייתִי בְּמִדְּיָנָה שֶׁל קְפוּטְקִיָּא - הָיְתָה שָׁם אִשָּׁה אַחַת שֶׁהָיְתָה יוֹלַדֶת זָכָרִים וְהֵן נְמוּלִין וּמִתִּים. מְלָה רֹאשׁוֹן וְנֶת, שְׁנֵי וְנֶת, שְׁלִישִׁי הִבִּיאָתוֹ לְפָנֵי, רְאִיתִיו שֶׁהָיָה יְרוּק. נִסְתַּפְּלַתִי בּוֹ וְלֹא מִצְאָתִי בּוֹ דָם בְּרִית. אָמְרוּ לִי: מַה אָנוּ לְמוֹלוֹ? אֲמַרְתִּי לָהֶם: הַמִּתִּינוּ לוֹ עַד שֶׁיִּכְנָס בּוֹ דָם. הַמִּתִּינוּ לוֹ וּמְלוּהוּ, וְחָיָה. וְהָיוּ קוֹרִין אוֹתוֹ נֶתָן הַבְּבַלִּי עַל שְׁמִי.

ו. הַמְּשׁוּף - צָרִיף שְׁיְמוּל. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מְשׁוּף לֹא יְמוּל מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְסֻכָּן. אָמְרוּ לוֹ: הֲרַבָּה מְלוֹ בִּימֵי בֶּן כּוּזִיבָא, וְהָיוּ לָהֶם בָּנִים וְלֹא מֵתוּ, שֶׁנֶּאֱמַר

אחרת. ואין אומרים שיעשו דברים בנכרים ובקטנים, אלא בגדולים שבש"א. אין אומרים: יעשו דברים הללו על פי נשים, על פי נכרים; אלא מצטרפין דעת ישראל עמהן.

יג. אמר רבי יוסי: מנין לפקוח נפש שדוחה שבת? שנאמר (שמות לא, יג): "את שבתתי תשמרו"; יכול במילה ועבודה ופקוח נפש? תלמוד לומר: 'אף' - חלק; פעמים שאתה שוכת, פעמים שאי אתה שוכת. רבי אליעזר אומר: מילה דוחין את עליה השבת. מפני מה? מפני שחייבין עליה כרת לאחר זמן! והרי דברים קל וחמר, ומה אם על אבר אחד ממנו - דוחה את השבת, דין הוא שידחה השבת על כלו. אמרו לו: ממקום שבאת, מה להלן ודאי ולא ספק, אף כאן ודאי ולא ספק. אמר רבי עקיבא: וכי במה החמירה תורה, בעבודה או בשבת? החמירה בעבודה יתר משבת, שהעבודה דוחה את השבת ואין שבת דוחה אותה. והרי דברים קל וחמר, ומה עבודה שדוחה את השבת - ספק נפשות דוחה אותה, שבת שעבודה דוחה אותה - אינו דין שספק נפשות דוחה אותה? הא למדת, שספק נפשות דוחה את השבת.

יד. רבי אחא אמר משום רבי עקיבא: הרי הוא אומר (שמות כב, א): "אם במחירת ימצא הגנב" וגו', בעל הבית מהו? ודאי או ספק? הוי אומר: ספק. אם הורגין נפש להחיות נפש בספק, דין הוא שידיחו את השבת להחיות נפש בספק, הא לא נתנו מצות לישראל אלא לחיות בהן, שנאמר (ויקרא יח, ה): "אשר יעשה אתם האדם וחי בהם" - וחי בהן ולא שימות בהן; אין לך דבר עומד בפני

יהא חייב שכן החליף את זמנו! אמר לו רבי יהושע: לא! אם אמרת במי שהיה לו למול אחר שבת ומלו בשבת שהוא חייב, שאינו בקום מול, תאמר במי שהיה לו למול ערב שבת, ומלו בשבת, יהא חייב, שכן בקום מול? אמר לו רבי אליעזר: נותר יוכיח! שמאמש בקום אכול, ואם אכלו למחר - הרי זה חייב! אמר לו רבי יהושע: לא! אם אמרתי בנותר שכן אינו בקום אכול בו ביום, תאמר במילה, שכל יום בקום מול?

י. מפקחין על ספק נפשות בשבת, והזריז - הרי זה משבח! ואין צריך לטול רשות מבית דין. ביצד? נפל לים ואין יכול לעלות, טבעה ספינתו בים ואינה יכולה לעלות - יורדין ומעלין אותו משם, ואין צריך לטול רשות מבית דין. נפל לבור ואין יכול לעלות - עוקרין לו חוליא ויורדין ומעלין אותו משם, ואין צריך לטול רשות מבית דין. תינוק שנכנס לבית ואין יכול לצאת - שוברין דלתות הבית, ואפילו היו של אבן, ומוציאין אותו משם, ואין צריך לטול רשות מבית דין. מכבין ומפסיקין לדלקה בשבת. והזריז - הרי זה משבח, ואין צריך לטול רשות מבית דין.

יא. מי שנשכו נחש - קורין לו רופא ממקום למקום, ושוחטין לו תרנגולת, וגוזזין לו כרשינין. אוכל ואינו צריך לעשר; דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: צריך לעשר.

יב. מחמין חמין לחולה בשבת, בין להשקותו ובין לרפאותו, ואין אומרים: 'המתינו לו שמא יחיה', אלא ספקו דוחה שבת, ולא ספק שבת זו, אלא ספק שבת

פְּקוּחַ נַפְשׁ, חוּץ מֵעֲבוּדָה זָרָה וְגִלּוּי
עֲרִיּוֹת וְשִׁפְיֻכוֹת דְּמִיִּים. בְּמָה דְּבָרִים
אֲמֹרִים? שְׁלֵא בְּשַׁעַת הַגְּזֵרָה, אֲבָל
בְּשַׁעַת הַגְּזֵרָה, אֲפִילוּ מִצְּנֵה קֶלָה
שְׁבַקְלוֹת - אָדָם נוֹתֵן נַפְשׁוֹ עֲלֵיהָ, שְׁנֵאמַר
(וַיִּקְרָא כב, לב): "וְלֹא תַחֲלִלּוּ אֶת שֵׁם
קֹדֶשׁי וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי אֲנִי
ה' מְקַדְּשְׁכֶם". וְאוֹמֵר (מִשְׁלֵי טז, ד): "כֹּל
פָּעַל ה' לְמַעֲנֵהוּ".

		ערב סוכות	
9	ראשון Sunday	יד	עלות השחר _____ 5:48 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:15 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:24 שקיעה _____ 6:24 בבלי: כתובות צה • ירושלמי: עבודה זרה לז • תוספתא: שבת י נ"ך: מלכים ב א-ב • רמב"ם: זכיה ומתנה ו
הדלקת הנרות 6:06 Candle Lighting		14	1st Day Succos לעונן אמיחק עלות השחר _____ 5:49 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:16 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:24 שקיעה _____ 6:23 בבלי: כתובות צו • ירושלמי: עבודה זרה לה • תוספתא: שבת יא נ"ך: מלכים ב ג-ד • רמב"ם: זכיה ומתנה ז
10	שני Monday	טו	עלות השחר _____ 5:50 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:16 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:25 שקיעה _____ 6:21 בבלי: כתובות צו • ירושלמי: עבודה זרה לו • תוספתא: שבת יב נ"ך: מלכים ב ה-ו • רמב"ם: זכיה ומתנה ח
הדלקת הנרות 7:36 Candle Lighting		15	2nd Day Succos אבן שתיה עלות השחר _____ 7:03 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:52 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:49 שקיעה _____ 7:34 בבלי: כתובות צו • ירושלמי: עבודה זרה לו • תוספתא: שבת יב נ"ך: מלכים ב ה-ו • רמב"ם: זכיה ומתנה ח
11	שלישי Tuesday	טז	עלות השחר _____ 7:04 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:52 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:49 שקיעה _____ 7:33 בבלי: כתובות צח • ירושלמי: עבודה זרה לז • תוספתא: שבת יג נ"ך: מלכים ב ז-ח • רמב"ם: זכיה ומתנה ט
זמן מוצי"ט 7:34 Yom Tov Ends		16	1st Day Chol Hamoed אדוחו"מ סוכות, אערוך שועי עלות השחר _____ 5:51 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:16 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:25 שקיעה _____ 6:20 בבלי: כתובות צח • ירושלמי: עבודה זרה לז • תוספתא: שבת יג נ"ך: מלכים ב ז-ח • רמב"ם: זכיה ומתנה ט
12	רביעי Wednesday	יז	עלות השחר _____ 5:52 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:17 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:25 שקיעה _____ 6:18 בבלי: כתובות צט • ירושלמי: הוריות א • תוספתא: שבת יד נ"ך: מלכים ב ט-י • רמב"ם: זכיה ומתנה י
הילולא דרביז"ל		יח	עלות השחר _____ 7:05 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:53 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:49 שקיעה _____ 7:31 בבלי: כתובות צט • ירושלמי: הוריות א • תוספתא: שבת יד נ"ך: מלכים ב ט-י • רמב"ם: זכיה ומתנה י
13	חמישי Thursday	יט	עלות השחר _____ 7:06 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:17 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:25 שקיעה _____ 6:17 בבלי: כתובות ק • ירושלמי: הוריות ב • תוספתא: שבת טו נ"ך: מלכים ב יא-יב • רמב"ם: זכיה ומתנה יא
הדלקת הנרות 5:59 Candle Lighting		19	3rd Day Chol Hamoed שבת חול המועד סוכות, אום נצורה עלות השחר _____ 5:54 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:18 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:25 שקיעה _____ 6:15 בבלי: כתובות קא • ירושלמי: הוריות ג • תוספתא: שבת טז נ"ך: מלכים ב יג-יד • רמב"ם: זכיה ומתנה יג
14	ששי Friday	כ	עלות השחר _____ 7:07 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:54 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:49 שקיעה _____ 7:28 בבלי: כתובות קא • ירושלמי: הוריות ג • תוספתא: שבת טז נ"ך: מלכים ב יג-יד • רמב"ם: זכיה ומתנה יג
הדלקת הנרות 7:28 Shabbos Ends		20	
15	שבת Shabbos		

דַּעַר רַבִּי זַאֲנָט אַז מַעַן קַעַן זִיָּה נֶאֱרַנִּישְׁט פֶּאַרְשְׁטעֵלן דִּי גְרוֹיסקֵייט און מֵייעֶרְקֵייט פֿונעם אַתְרוֹג. מַעַן זַעט אַז אִיִּדן גַּעבן אויס אַסאַר גַּעלֵט פֶּאַר דִּי מַצּוֹה, מַעַר זִיָּה פֶּאַר אַנְדֶּערֶע מַצּוֹת, וְזִייל דָאָס אִיז עֶפֶס גָּאָר אַ ספּעצִיעֶלע חֲשׁוּבֶע מַצּוֹה. (שיחות ד'ר"ז סימן קכ"ה)